

«Oslo: en farlig by, eller bare et dårlig rykte?»

En kvalitativstudie av kriminaliteten i Oslo sett fra unge voksnes perspektiv.

Amelia Manuel Antunes Da Silva

Masteroppgave i Sosiologi

Institutt for sosiolog og samfunnsgeografi

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Universitet i Oslo

25. 05. 2023

Sammendrag

Kriminaliteten i Oslo har vært et mye omtalt tema i de siste årene - enten som en voksende eller nedadgående tendens. Dette har gitt bakgrunn for en rekke diskurser fra 'store' samfunnsaktører, som politikere, politi og medier. Temaet har blitt formidlet i den offentlige sfære gjennom, blant annet, politirapporter, regjerings meldinger, og avisoverskrifter. Ulovlige aktiviteter drevet av ungdom på byens østkant, har vært spesielt i rampelyset. Oslos østkant har ofte blitt omtalt som størst i kriminalitet. En effekt av kriminalitet er å skape frykt hos folk ettersom folk flest ikke ønsker å bli utsatt for kriminelle handlinger. Frykten for å oppleve noe kriminelt gjør at individer kan gå rundt og være bekymret over det, dette uavhengig om ens oppfattet sannsynlighet for å bli utsatt for ulovlig gjerning.

I denne oppgaven gjennomfører jeg en kvalitativ studie av oppfatninger av og opplevelser rundt kriminalitet i Oslo, blant unge voksne. Studien bygger på 10 kvalitative intervjuer med personer i alderen 19-26 år. Utvalget består av ungdom som er født-og oppvokst i Oslo, og ungdommer fra steder utenfor byen. Jeg forsøker å besvare spørsmålet: *Hvilke oppfatninger har ungdommer av kriminaliteten i Oslo?* I tillegg lurer jeg på: *Hvordan varierer disse oppfatningene med de unges egen tilknytning til byen? Og hvordan reflekterer de rundt samspillet mellom det medieskapte inntrykket av kriminalitetsbilde i Oslo og deres egne oppfatninger?* Ungdommene jeg har snakket med har «sluppet» meg inn i deres virkelighetsbilde av kriminalitet i Oslo gjennom historiene deres. For å forklare hvordan bildet av kriminalitet i Oslo ser ut fra mine informanters ståsted, har jeg benyttet meg av en narrativ analyse-tilnærming. Tilnærmingen min er en fortolkning av dataene, med andre ord: å la dataen 'snakke' for seg selv. I analysen har tre narrativer skilt seg ut: a) «Oslo føles trygt», versus «Trygt om dagen, skummelt om kvelden»; b) «Gjen-mot-gjeng opplegg»; og c) «Det farlige, og det litt feil fremstilt kriminalitetsbilde av Oslo». De to første narrative har gitt grunnlag for å svare på de spørsmålene: *Hvilke oppfatninger har ungdommer av kriminalitet i Oslo?* og *Hvordan varierer disse oppfatningene med de unges egen tilknytning til byen?* Og fra det tredje narrative har jeg funnet svar til oppgavens siste spørsmål: *Hvordan reflekterer de rundt samspillet mellom medieskapte inntrykket av kriminalitetsbilde i Oslo og deres egne oppfatninger?*

De viktigste funnene fra denne studien, viser at bildene av kriminalitet i Oslo blant de unge som deltok i denne undersøkelsen, fremstår som todelte i noen aspekter, mens de er overlappende i andre. Det todelte bildet tyder på at de unges tilknytning til Oslo kan ha noe å si på hvordan kriminell handling i byen oppfattes og oppleves av denne befolkningsgruppen. For å gjøre dette datadrevne skillet enda tydeligere, har jeg valgt å kalle informantene som hadde en relativt sterk tilknytning til byen for 'Oslo-nære', og de som ikke hadde det for 'Oslo-distanserte'. Denne tilknytning til byen refereres til både 'fysisk nærhet' (de som har vært Oslobeboere i over to år), og 'affektive nærhet', de som har vært født og/eller vokst opp i byen. Funnene mine viser at både de «Oslo-nære» og «Oslo-distanserte» ungdommer, oppfatter de kriminelle handlingene i Oslo som noe som er mest relatert til gjengkriminalitet. Likevel uttrykker de to gruppene et skille når det gjelder måten de forholder seg til eller håndterer byens kriminalitet på. Mens de «Oslo-nære» deltakerne ga uttrykk for å ikke oppleve denne type aktivitet i byen som 'spesielt problematisk', uttrykker de «Oslo-distanserte» informanter en 'må man passe på holdningen sin' når de befinner seg i byen. Sagt på en annen måte: funnene viser at Oslos føles stort sett trygt for de unge personene som har et sterkere bånd med byen, men at den kan oppleves som trygt på dagen og skummelt på kvelden av ungdommer som ikke har et slikt bånd.

For å belyse funn fra denne studien, har jeg brukt tilnærmingen «frykt for utsatthet for ulovlig handling» (*Fear of Crime*). I og med at dataene mine tyder på at informantenes frykt for denne type handling kan henge sammen med deres tilknytning til Oslo, har jeg også trukket inn som mulig forklaring «teorien om samfunnstilknytning» (*community attachment*). Funnene viser at en sterkere tilknytning til byen (en fysisk og affektiv nærhet til Oslo), har hatt en frykt dempende- eller nøytraliserende effekt på ungdommenes oppfatninger og opplevelser av byens kriminalitet. Mangelen på en slik tilknytning blant de «Oslo-distanserte» deltakerne, ser derimot ut til å bidra til vekke eller forsterke deres frykt for kriminalitet. Funnene tyder også på at samspillet mellom det medieskapte kriminalitetsbildet og de unges egne bilder varierer ut fra de unges tilknytning til Oslo. Derimot med de voksne informantene ga de «Oslo-nære» uttrykk for å påvirkes i relativt lav grad av det medieskapte bildet, deres inntrykk var at kriminalitet er litt feil fremstilt i media. Medias kriminalitet fremstilling av Oslo fremsto for denne gruppen, som avvikende i forhold til denne kriminaliteten de selv erfarer i deres hverdag. De «Oslo-distanserte» informantene derimot, uttrykte en større innflytelse av det som fortelles i media om kriminaliteten som foregår i Oslo.

Disse ga uttrykk for at de hadde kilder til å anse Oslo som farlig og skummelt (særlig på kvelder og mørke tider) gjennom det de hadde sett, lest, eller hørt i media, eller fra folk rundt seg.

Førord

Jeg sammenligner skrivingen av denne masteroppgaven som en eventyrlig reise til steder man har hørt mye om, men ikke kjenner fra før. Slike reiser preges ofte av spenning og dette gir meg glede. Når man drar på eventyrlige turer, er man på forhånd innstilt på at noe dramatisk også kan skje i løpet av reisen. Min opplevelse som masterstudent har vært preget av både spennende og dramatiske tider, med også av oppturer og nedturer. I denne perioden var det godt å vite at jeg ikke var alene. På denne reisen vil jeg rette en stor takk til alle de som var med meg på dette «akademiske eventyr»!

De første jeg vil takke er alle unge voksne som viste meg sin sjenerøsitet ved å takke ja til deltakelsen i dette prosjektet. Tusen takk for deres åpenhet, for god stemning under intervjuene og for de interessante synspunktene og refleksjoner om temaet dere har delte med meg!

En stor takk rettes til mine suverene veiledere, Synøve Nygaard Anderson og Eirik Jerven Bergen. Synøve: Takk for alt engasjement du har vist meg fra dag én, for de nyttige tilbakemeldinger og for å ha holdt meg motivert hele veien. Kommer til å savne å høre dette: «Jeg gleder meg til å lese!», det du pleide å si før fredags-innleveringer. En stor takk til deg! Eirik: Du har satt meg på riktig spor da jeg viste litt usikkerhet, og har støttet meg med litteratur, nyttige tilbakemeldinger og gode ord når jeg trengte det. Tusen takk!

Jeg vil også takke seminarlederen Trude Lappegård, og alle medstudenter for koselige og nyttige seminarer. Trude: Takk for de gode rådene for håndteringen av stress vi fikk av deg og for en hyggelig avslutning!

En spesiell takk rettes til mine gode venner Ola Refsnes, Ann-Helen Fjelstad og Hanna Fossberg, som brukte deres tid for å språkvaske oppgaven. Dere har vært utrolig flinke, og jeg setter en enorm stor pris på den verdifulle jobben dere har gjort. Tusen hjertelig takk, dere!

En stor takk til min medstudent Hanna, for all støtte jeg fikk, både akademisk og privat i løpet av dette kurset. De «omelett-frokostene» eller matpausene sammen og våre eksamensforberedelser,

har bidratt til å dempe ensomheten jeg noen ganger opplevde i løpet av masterskrivingen. Disse stundene vil være en del av de gode minnene fra studietiden ved UIO. Tusen takk, Hanna!

Til sist takker jeg søsknene mine, Marisa, Gino, og Erika for å ha vært verdens beste heilagjeng. En stor takk til dere alle!

Oslo, mai 2023

Amelia Da Silva

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	8
1.1 Forskningsspørsmål	10
1.2 Samfunnsrelevans	11
1.3 Oppgavens kart	12
2. Teoretisk bakgrunn	14
2.1 Kriminalitet som en sosial konstruksjon	14
2.2 Frykt for utsatthet for kriminalitet	15
2.2.1 Den fysiske og sosial kontekst for frykt	16
2.3 Media og frykt for kriminalitet	19
2.3.1 Kultiverings teori og det nye medielandsskapet	1.9
2.3.2 Det medieskapte kriminalitetsbilde	20
2.4 Samfunnstilknytting (Community attachment)	20
2.5 Begrensende atferd	21
2.6 Normaliserings-og distanserings strategier	22
3. Data og metode	24
3.1 Kvalitativ metode	24
3.2 Utvalget	25
3.2.1 Rekruttering	28
3.3 Datainnsamling	29
3.3.1 Intervjusituasjon	30
3.4 Refleksjoner rundt forskerens rolle	32
3.5 Analytisk fremgangsmåte	35

3.6 Etiske spørsmål	36
3.7 Pålitelighet, gyldighet og generaliserbarhet	37
4. Analyse	39
4.1 Om å være nære eller distansert fra Oslo	39
4.2 Hva fortelles om gjerningspersoner?	41
5. «Oslos føles trygt», versus «Trygt om dagen, og skummelt om kvelder»	42
5.1 De unge voksnes forståelse av kriminalitetsbilde	45
5.2 Nærhet som en buffer	52
5.2.1 Oslo-identitet	54
6. «Gjeng mot gjeng opplegg»	55
6.1 Distanserings strategi	58
6.1.2 Fremstilling av kriminalitet og normaliserings strategi	59
7. Det «farlige» og det «litt feil fremstilte2 kriminalitetsbilde av Oslo	61
7.1 Det medieskapte kriminalitetsbilde av Oslo	62
7.1.2 Et utbredt narkomiljø	63
7.1.3 Om gjerningspersoner	69
8. Diskusjon	71
8.1 Kriminalitetsbilde av Oslo blant unge voksne – hovedfunn	71
9. Oppsummering	77

1 Innledning

“Fears trace a map of a society’s values; we need fear to know who we are and what we do not want to be. “

Marianne Warner (i Farrall & Gray, 2009: 81)

Temaet i denne oppgaven handler om unge voksnes oppfatninger av og opplevelser med kriminaliteten i Oslo. Kriminalitet er et problem flere europeiske byer har blitt rammet av de siste årene. Noen ser på Europas store befolkningsvekst som en mulig forklaringsfaktor på økt kriminalitet. Tidligere studier har vist en sammenheng mellom høy befolkede steder, og høy kriminell aktivitet (Siegel, 2003, i Boivin & Felson, 2018: 466).

Til tross for en lang tradisjon med lave kriminalitetsrater, virker det som også Norge er et av de landene som i dag utfordres av denne typen aktivitet. Her har spesielt kriminalitet i Oslo vært et omtalt tema i media de siste årene. I medias rampelys har det stort sett vært ulovlige handlinger begått av ungdom i visse bydeler på østkanten. Oslos østlige del har blitt kåret til der det foregår størst kriminalitet (Ukvitne 2020). I media fortelles det om skyting, knivstikking, dop og generell uro som foregår noen steder i Oslo. Men hva sier de som er født og oppvokst, bor eller drar dit av og til på besøk? I denne oppgaven undersøker jeg de unge voksnes oppfatninger av og opplevelser med kriminaliteten i Oslo. Byen er et «fysisk rom», der flere tilbringer sin hverdag. Det vil si, der de bor, jobber, går på skole, driver med fritidsaktiviteter, underholdning, osv. Jeg bygger dermed mine første tanker ut fra spørsmål rundt hvordan kriminalitetsbildet til Oslo ser ut fra de unge voksnes perspektiv.

Kriminalitet kan grovt forstås som gjerninger i strid med samfunnets gjeldende lovverk, og er et fenomen som eksisterer i mindre eller større grad i de fleste samfunn. I oppgaven vil begrepene kriminalitet, lovbrudd, og kriminell eller ulovlig handling brukes om hverandre. En av effektene som kommer fra kriminalitet, er frykten for å oppleve noe kriminelt (se for eksempel Henson & Reynolds, 2015; Rader & Haynes, 2014; Warr, 2000). Frykten for å oppleve noe kriminelt innebærer ofte at mennesker går rundt og uttrykker, i større eller mindre grad, bekymringer over den type aktivitet. En slik frykt kan oppstå, uavhengig om individet opplever å befinne seg i en situasjon de oppfatter som kriminelt utsatt (se Ferraro, 1995, i Alper & Chappell, 2012: 347). Dette forklarer hvorfor resultatene fra noen studier viser en svak eller ingen sammenheng, mellom frykt blant befolkningen, og den tilhørende samfunns høye kriminalitetsrate. For eksempel: en undersøkelse gjennomført i USA i 2014 (Dugan, 2014), har vist at frykten for å bli utsatt for kriminalitet blant USAs befolkning har holdt seg stabil, til tross for en nedgang i landets kriminalitetsrater i de siste 20 årene (se Snyder & Mulako-Wangota, 2015).

Funn i en nasjonal trygghets undersøkelse (gjennomført i 2022), viser at yngre er mer urolige enn eldre for å bli utsatt for lovbrudd (Løvgren et al., 2022). Funnene viste også at i 2020, var unge mer utsatt for spesifikke lovbrudd slik som vold, seksuell vold, tyveri, innbrudd og ran. Kvinner i alderen 16-24 år, for eksempel, var oftest utsatt for seksuell vold og meldte i stor eller noen grad frykt for å bli utsatt for denne type kriminalitet (Løvgren et al., 2022: 9-10, 56). I tråd med tidligere forskning, er frykten for å bli utsatt for noe kriminelt blant kvinner, oftest høyere enn blant menn. Kjønn har dermed blitt argumentert som en av de mest relevante faktorene for uttrykk for frykt og følelse av utsatthet for kriminelle handlinger (se for eksempel Ferraro & LaGrange, 1987, i Rader & Haynes, 2014: 201). Grunnen til dette tillegges kvinners generelle «fysiske sårbarhet» som fører til frykt spesielt for vold og seksuell vold.

Det finnes flere faktorer som kan bidra til å skape frykt for å oppleve noe kriminelt blant mennesker. Medias presentasjoner av kriminelle handlinger har blitt omtalt som en av disse (Callanan, 2012; Intravia et al., 2017). Formidlingen av kriminalitetsrelatert informasjon, har hatt en fremtredende plass i vestlige media i flere tiår (se for eksempel Johnson, 1998, i Näsi et al., 2021: 575; Reiner et al. 2003). Måten media fremstiller noen sosiale fenomener på, argumenteres for å ha innflytelse (i større eller mindre grad) på hvordan befolkning generelt former sine

oppfatninger, og meninger om disse (Farmer, 2010; McComb, 2011). Garland (2000: 353), for eksempel, påpeker at det kriminalitetsbildet som ofte blir fremstilt i media, kan oppfattes av medias-konsumentene som virkelighet. Arenaen for formidlingen av kriminalitet-relatert informasjon, fremstår i dagens samfunn som mer utbredt enn noensinne. Den omtales gjerne i litteraturen som «det nye mediers-landskapet» (Näsi, 2021: 576). I tillegg til de tradisjonelle formidlingskanaler (fjernsyn, papiraviser og radio), spres også denne typen informasjon gjennom nettsider (inkludert nettsider til de tradisjonelle kanalene), sosiale medier (som Twitter eller Facebook), diskusjonsforum og bilde-og-video-delingsider. At kriminalitet fortsatt utgjør en god del av det som presenteres i media i kombinasjon med det nye «medielandskapet», gjør at studiet av samspillet mellom medier og deres konsumenter er et aktuelt forskningsfelt. Et mye diskutert spørsmål knyttet til dette media-konsument-forholdet, har vært i hvilken grad konsumentene påvirkes av det kriminalitet-relatert innholdet som formidles gjennom media. I denne oppgaven ser jeg nærmere på blant annet hvordan kriminalitet relatert informasjon, blir «prosessert» av en befolkningsgruppe som har en lett og utbredt tilgang til all type informasjon. Med andre ord: i hvilken grad bidrar denne informasjonen til å danne et kriminalitetsbilde av det lokale samfunnet folk «beveger seg» i? Og i hvilken grad påvirker det bildet måten de eventuelt håndterer frykt som denne type informasjon sies å ofte bidra til å vekke, hos folk generelt? (se for eksempel, Hollis, del Carmen, & Dobbs, 2017; Romer, et. al., 2003). En måte å forstå hvilken rolle media spiller inn i folkets frykt for kriminalitet, er å se hvordan budskapet bak det kriminalitet-relaterte innholdet som formidles til de ulike samfunnsarenaene, blir mottatt og fortolket av befolkningen. Innenfor kvalitative studier, kan dette gjøres, blant annet, ved hjelp av narrativ analyse. Narrative analyse undersøker innholdet og formen som er i historien som blir fortalt (Sandberg, 2022: 212). I oppgaven, benytter jeg meg av denne teknikken for å synliggjøre hva som danner grunnlag for mine deltakernes fortellinger om deres kriminalitetsbilde av Oslo. I samfunnsforskning blir narrative analyser brukt for å «produsere» kunnskap om samfunnet. På linje med dette har det blitt argumentert for at selv om historiene forskeren blir fortalt av informantene kanskje noen ganger fremstår som mindre sanne, kan disse likevel si litt om det samfunnsmessige livet (b. Sandberg 2011).

1.1 Forskningsspørsmål

En god del av kriminalitet i Oslo som blir presentert i media, begås av ungdom (se for eksempel, Stolt-Nielsen, 2022). Jeg hadde lyst å finne ut hvordan unge voksne generelt, ville anse den typen ulovlig handling som er begått av en befolkningsgruppe de har nylig selv vært en del av. I denne oppgaven tar jeg utgangspunkt i unge personer mellom 19-26 år, som jeg også vil kalle noen steder i oppgaven, for «de unge» eller «unge». Først gikk tankene mine rundt spørsmål som: Hvordan vil kriminalitetsbildet av Oslo se ut fra de unge voksnes perspektiv? Vil dette bildet vekke frykt hos dem? Føler de seg utsatt for kriminelle handlinger i byen? Som skissert ovenfor, frykt for opplevelser med kriminalitet, fremstår som et relevant spørsmål i dette forskningsfeltet. Tidligere forskning har vist en sammenheng mellom folks oppfatninger eller inntrykk av kriminelle handlinger, og deres uttrykte frykt for utsatthet for denne type handling (se for eksempel Alper & Chappell, 2012; Farrall & Gray, 2009). Bunnet i disse refleksjonene reiser jeg oppgavens hovedspørsmål: Hvilke oppfatninger har unge voksne av kriminaliteten Oslo? Spørsmålet får meg til å lure videre på disse tingene: a) om dette bildet avhenger av deres bosted eller tilknytning til byen; b) om man ville finne i det noen «spor» av det man kan høre, se eller lese om kriminalitet i Oslo i de forskjellige mediene. Basert på dette, formulerer jeg to underspørsmål: Hvordan varierer disse oppfatningene med de unge voksnes egen tilknytning til byen? Og hvordan reflekterer de rundt samspillet mellom medieskapte inntrykket av kriminalitetsbildet i Oslo og deres egne oppfatninger?

1.2 Samfunnsrelevans

Oslos kriminalitetsbilde ser ut til å være godt dokumentert, blant annet, med statistikk og politirapporter (se for eksempel Oslopoliti, 2021, Løvgren et al., 2022). Allikevel finnes det få kvalitative studier som handler om hvordan dette bildet oppfattes og oppleves av befolkningen (spesielt i befolkningsgruppen jeg undersøker). Et av formålene med dette prosjektet er å bidra til å fylle dette hullet. Det er samfunnsrelevant å utforske kvalitativt rundt oppfattelsene og opplevelsene til unge voksne som tilbringer større eller mindre del av sin tid i byen. Studien kan bidra, blant annet, til en nyansering av kriminalitetsbildet i Oslo, dette på bakgrunn av en befolkningsgruppe, egne erfaringer og opplevelser med den. Videre kan det å avdekke i hvilken grad dette fenomenet bidrar til å skape frykt for utsatthet for noe kriminelt. Som referert til tidligere, støttes frykten for utsatthet for kriminalitet blant de yngre, av den nylige nasjonale trygghetsundersøkelsen (Løvgren et al, 2022). I tillegg kan inntrykk av byens kriminalitetsbilde

fra unge voksne fortelle litt om eventuelt samspill mellom norsk medias fremstillinger av kriminaliteten i Oslo, og denne befolkningsgruppens erfaring av den.

Befolknings subjektive oppfatninger og opplevelser med kriminaliteten kan sies å være kontekstavhengig. Den vil påvirkes av all kriminalitet som skjer i tid og rom. Oppdatert kunnskap på feltet ville kanskje gitt et innblikk i hvordan dagens kriminalitetsbilde av Oslo ser ut fra denne befolkningsgruppens perspektiv, spesielt etter noen nylige kriminelle hendelser som har preget byen i de siste (som for eks., eksempel de nylige skyting-episodene jeg ser nærmere på i analysedelen). Samtidig, påvirkes ofte folks aktiviteter og/eller trivsel der de bor, av deres oppfatninger av den kriminaliteten som foregår der de befinner seg. Har man for eksempel et negativt bilde, går man kanskje mindre ut på kvelden, eller unngår å bo i bydeler med dårlige rykte eller som er kjent for å ha aktiv kriminalitet. I litteraturen omtales slike tiltak som «begrensede atferd» (Constrained behaviors) og ses på som uttrykk for individets frykt for utsatthet for kriminell handling (se for eksempel Rountree and Land, 1996, i Rader & Haynes, 2014; Warr, 2000).

Alt i alt, så kan funn fra denne studien bidra til økt kunnskap om omfanget av Oslos' kriminalitetsproblem på denne befolkningsgruppen. Denne kunnskapen vil kunne være nyttig til å blant annet gi folk som jobber i Oslo-kommune og politikere bedre kunnskap om temaet. Det innebærer ofte en konstant tilpasning av eksisterende tiltak, eller innføring av nye for å oppnå god kontroll på kriminaliteten. For å utvikle og implementere tiltak kreves det et svært omfattende kunnskapsgrunnlag som denne oppgaven kan bidra til.

1.3 Oppgavens kart

Oppgavens disposisjon deles i 9 kapitler: I det første kapittelet har jeg presentert tema og problemstilling. I kapittel 2 redegjør jeg for hoved-teori og begreper jeg benytter i analysen av datamaterialet. Jeg benytter narrativ analyse som redskap for å synliggjøre de dominerende fortellingene av Oslos kriminalitetsbilde blant informantene. De blir videre tolket i lys av ulike teorier som beskrives i kapittel to. Det tredje kapittelet omhandler metoden som ble brukt for å besvare forskningsspørsmålet – alt fra rekruttering av informantene til de ulike vurderingene som

ble tatt under datainnsamlingsprosessen. I kapittel 4 starter jeg analysen av datamaterialet. Først beskriver jeg kort analyse verktøyet jeg benytter for å identifisere de ulike kriminalitetsbildene som er innbakt i datamaterialet. Deretter presenterer jeg de narrative som har skilt seg ut, og hvordan analysen skal gjennomføres. For å gjøre analysen ryddigere ser jeg nærmere på ett og ett narrativ i hvert sitt kapittel – fra og med kapittel 5 til kapittel 7. Jeg starter hvert kapittel med en kort beskrivelse av narrativet som analyseres i det. Videre «pakker jeg dem ut» og forsøker å tolke dem i lys av teori eller perspektiv. Narrative vil bli sett på gjennomgående i lys av konteksten av «frykt for utsatthet for kriminell handling» (Fear of Crime).

I kapittel 5 introduserer jeg det første narrative: «Oslo føles trygt» versus «Trygg om dagen, skummelt om kvelden». Jeg viser hvordan de unge voksnes grad av tilknytning til Oslo danner grunnlag for et todelt kriminalitetsbilde av byen. Jeg beskriver effekten av å være «Oslo-nære», kontra det å være «Oslo-distanserte» på de unges kriminalitetsbilde av byen. Teorien om samfunnstilknytning (Community attachment) benyttes for å forklare denne kontrasten. Det andre narrative som kommer frem fra dataene er «Gjeng-mot-gjeng opplegg». Dette beskrives og tolkes i kapittel 6. Gjennom de unge voksnes normalisering-og distansering strategier, viser jeg at kriminaliteten som skjer i Oslo: a) oppfattes av noen som et «normalt» fenomen som mange andre store byer rundt i verden blir rammet av; b) ses på som bestående stort sett av gjengkriminalitet; c) distanseres fra ved å se på den som noe som involverer som regel bare de som er del av i disse kriminelle miljøene. I kapittel 7 ser jeg på det siste narrative «Det farlige, og det litt feil fremstilt kriminalitetsbilde av Oslo». Dette narrative omhandler samspillet mellom det medieskapt kriminalitetsbilde av byen og det de ungevoksne oppfatter og erfarer selv. I kapittel 8 diskuterer jeg ulike synspunkter som brukes i belysning av Oslos kriminalitetsbilde blant informantene i dette studiet. Oppgaven avsluttes med en liten oppsummering og konklusjon i kapittelet 9.

2 Teoretisk bakgrunn

I dette kapitlet presenterer jeg de viktigste teoriene og begrepene jeg benytter i oppgaven.

Utgangspunktet er teorien om frykt for utsatthet for lovbrudd (*Fear of Crime*), som blir brukt som det generelle teoretiske bakteppet. Teorien viser til de dominerende forklaringene på forekomsten av frykt for opplevelser med kriminalitet blant folk (se for eksempel Haynes & Rader, 2015).

Knyttet til det større teoretiske rammeverket, er to andre perspektiver som jeg så som relevante for å gjøre undersøkelsens funn enda tydeligere: teori om samfunnstilknytning (*community attachment*), og teori om medias diskurs. Tilnærmingen om samfunnstilknytning viser betydningen av individets bånd med det lokale samfunnet for dannelsen av sine oppfatninger om kriminaliteten som foregår i det (Banks, 2005). Tilnærmingen om samfunnstilknytning brukes i oppgaven for å belyse det todelte kriminalitetsbildet av Oslo informantene gav uttrykk for.

Perspektivet om medias diskurs viser til samspillet mellom den informasjonen som formidles av media (diskurs), og det bildet folk kan danne seg basert på denne formidlingen (se for eksempel McCombs, 2011). Dessuten trekker jeg inn perspektivene om begrensende atferd (*Constrained behaviors*), og om normalisering og distansering strategier. Tilnærmingene viser til individets respons til noe de ønsker å ta avstand fra, eller beskytte seg mot. I oppgaven benytter jeg disse for å vise forskjellen i måten deltakerne gav uttrykk for å håndtere kriminaliteten i Oslo på.

2.1 Kriminalitet som en sosial konstruksjon

Stabile samfunn fremstår som regel avhengig av å opprettholde en viss orden i de ulike sosiale arenaer. En av ordenens viktigste funksjon, er å bidra til å gjøre samhandling mellom individer forutsigbar. Sagt på en annen måte: (sosial) orden sørger for at aktørene skal kunne forutsi hvordan de selv og deres motparter vil handle i de ulike samhandlingssituasjoner. I lys av dette, kan man si at sosial orden fremstår som et viktig element for oppnåelsen av sosial stabilitet. Sosial orden sikres, blant annet, gjennom reguleringen av samhandling mellom individene. Dette

innebærer etablering av lover og regler (lovverket) som setter rammer for hva som skal anses som rett og galt i de forskjellige samfunnsarenaer. I den forbindelse kan kriminelle handlinger grovt forstås som gjerning som er i strid med definisjonen av rett-og galt, som gjelder for det enkelte samfunn. Med utgangspunkt i et slikt perspektiv, har kriminaliteten blitt sett på av mange som en sosial konstruksjon (se for eksempel Christie, 2004; Becker, 1963, i Empey, 1984: 264). Dette innebærer at kategoriseringen av bestemte handlinger som (kriminelt) avvik, som regel vil variere fra samfunn til samfunn, og fra et tidspunkt til et annet tidspunkt. En handling som, for eksempel, fremstår som kriminell i USA, kan være lovlig i Norge (og vice versa). På samme måte, har noen kriminelle handlinger som tidligere var kategorisert som kriminelle, blitt avkriminalisert og er helt akseptable i dagens samfunn. Abortpraksis i Norge er et eksempel på slik handling. Mellom 1600-tallet og 18-tallet, ble praksisen straffet med dødsstraff og, etter en abortkamp på 1970-årene, ble den legalisert (a. Store Norsk Leksikon, 2023). Dog, at en handling fremstår som ulovlig betyr ikke nødvendigvis at den er kriminell. For at en handling skal bli kategorisert som kriminell, må den kunne inngå i definisjonen av kriminalitet som hvert enkelt samfunn har etablert i sitt lovverk. I Norge, for eksempel, opereres med den følgende definisjon av kriminalitet, som Heidi Mork Lomell (2022) oppsummerer på denne måten:

«Et uttrykk som brukes om handlinger som er belagt med straff».

I oppgaven benytter jeg et mer generelt kriminalitets begrep som omfatter alle typer ulovlige handlinger, uavhengig om disse er eller ikke er belagt med straff. Bruk av et mer bredt kriminalitets begrep fremstår for meg å være i tråd med deltakernes egen forståelse av kriminalitet. I denne forbindelsen bruker jeg begrepene, kriminalitet, lovbrudd og ulovlig handling om hverandre.

2.2 Frykt for utsatthet for kriminalitet

En hyppig konsekvens av kriminalitet, er at opplevelser med kriminelle handlinger ofte bidrar til å skape en generell frykt i befolkningen. Innenfor frykt litteraturen (*Fear of Crime*), har denne typen frykt blitt definert litt forskjellig. I en artikkel om denne tematikken, presenterer Henson og Reynolds (2015: 92), den følgende definisjon de hevder oppsummere de felles trekkene ved de meste studerte fryktskapende faktorene:

«(...) fear of crime is generally described as an emotional response to a danger or threat of an actual or potential criminal incident”.

Med utgangspunkt i denne definisjonen ses primært frykten for utsatthet på, som en respons fra individets side. Det sies at fryktresponsen for denne type frykt, kan skje på tre nivåer: a) det emosjonelle, der individet uttrykker frykt for mulig utsatthet, uavhengig av om vedkommende har vært, eller ikke, utsatt for noe kriminelt tidligere; b) det kognitive, som innebærer at individet viser frykt på grunn av dets subjektiv oppfatning av en fare for mulig utsatthet; og c) det atferdsmessige, der individet tar et praktisk grep for å unngå eller beskytte seg mot å oppleve noe kriminelt (Rountree and Land, 1996, i Rader & Haynes, 2014; Warr, 2000). Individets atferdsmessige respons til frykt, skjer gjennom begrensende-atferd (Constrained behaviors), som jeg ser nærmere på i underkapittel 2.5.

2.2.1 Den fysiske og sosiale konteksten for frykt

Slik jeg viste ovenfor, ses frykten for utsatthet, primært innenfor litteraturen, som en respons. I denne forståelse av frykt som en respons, ligger det implisitt at en slik respons vil avhenge av individets behov for å «respondere». Sagt med andre ord: denne type respons vil som regel kun oppstå i situasjoner der individet får en stimulus til å «respondere» på denne måten. I tråd med dette, blir individets frykt for opplevelse med kriminalitet (opp til en viss grad), sett på som en naturlig og nødvendig respons, i flere kontekster. Argumentet hviler i forestillingen om at frykten er en del av menneskers innebygd overlevelsesinstinkt. Det vil si, den motiverer folk til å beskytte seg mot situasjoner de oppfatter som farlige (Russell, 1979, i Warr, 2000: 455). Slik det påpekes av Warr (2000), frykt for utsatthet kan fremstå som et problem når måten den blir uttrykt på, er uproporsjonalt i forhold til den mulige faren eller trusselen. Med utgangspunkt i dette, kan man forestille seg at noen situasjoner eller kontekster, vil være mindre eller mer fryktskapende enn andre. Men, hvorfor opplever vi frykt i noen tilfeller, og ikke i andre? Før det såkalte “nye medielandskapet”, var informasjon om kriminalitet mer begrenset og folk brukte mindre tid på å konsumere nyheter. Frykten for utsatthet for noe kriminelt, har tradisjonelt vært knyttet til to faktorer: a) individets oppfattelse av graden av kriminalitet i det stedet vedkommende befinner seg i; og b) mengden på kriminalitet-relatert informasjon individet «konsumerer» gjennom ulike medier som radio og fjernsynskanaler – som omfatter både nyheter, filmer og lignende (Henson

& Reynolds, 2015: 94). Den sistnevnte har dannet grunnlag for kultiverings teori, en teori som har blitt brukt for å forklare sammenheng mellom folkets frykt for å oppleve noe kriminelt, og mengden av informasjon om kriminalitet de «konsumerer» gjennom fjernsyn (i form av nyheter, filmer, og liggende) (se for eksempel Potter, 2014, for dette). Dog, har betydningen av andre elementer for nyansering av frykten for utsatthet for lovbrudd, også blitt trukket inn i på feltet i de siste årene. To perspektiver har særlig utmerket seg når det gjelder denne nyanseringen av type frykt: et individuelt og et kontekstuel (Henson & Reynolds, 2015: 96-98; Banks: 169). Fra den individuelle tilnærming, forklares menneskers frykt for utsatthet for lovbrudd ut fra deres personlige egenskaper, som for eksempel kjønn og alder (Haynes & Rader, 2015). Her det er snakk om partikulære egenskaper knyttet til menneskers sårbarhet, og som fører til at deres evne til å ta praktiske grep for å unngå, eller beskytte seg mot mulig fare for utsatthet, blir svekket. Flere studier viser, for eksempel, at frykt for denne type utsatthet er størst blant kvinner og eldre. Som mulig forklaringen påpekes denne befolkningsgruppens egen oppfattet sårbarhet (Henson, 2015: 96; Haynes & Rader, 2015: 305). Kvinners-og elders sårbarhet i forbindelse med utsatthet, kan oppstå på bakgrunn av fysisk og/eller samfunnsmessige faktorer (se for eksempel Gainey et al., 2011). Den fysisk-motiverte sårbarheten (*Physical vulnerability*), i denne befolkningsgruppen, knyttes ofte til generelle assosiasjoner om kvinners redusert styrke, eller elders begrensede mobilitet. Disse to egenskaper fører som regel til at denne gruppen fremstår som mindre «utstyrt» til (å forsøke) å beskytte seg mot eventuell utsatthet for lovbrudd (Cossman & Rader, 2011). Kvinner, for eksempel, frykter mest for utsatthet for vold og/eller seksuell vold (Fetchenhauer & Buunk, 2005; Haynes & Rader, 2015; May, Rader & Goodrum, 2010). Den sosial motiverte sårbarheten (*Social vulnerability*) handler om ens «sosiale egenskaper» som rase, inntekt, sosial klasse eller utdanning (Henson, 2015: 96). Det argumenteres for at sosial sårbarhet kan forklare hvorfor personer med bestemte kjennetegn er mer tilbøyelig til å føle frykt for å oppleve noe kriminelt (Katz et al., 2003; Killias & Clerici 2000). Eksempelvis, så hevdes det at ikke-hvite individer med lav inntekt og lav utdanning, oftest viser større frykt for utsatthet for lovbrudd. De har også en tendens til å føle seg mest sårbare med tanke på å oppleve ulovlig handling (Franklin et al. 2008).

Tilhengerne av den kontekstuelle tilnærming, legger vekt på miljørelatert-aspekter som kan bidra til å skape frykt for utsatthet for kriminalitet hos befolkningen (Brunton-Smith & Sturrgis, 2011).

De to viktigste fryktskapende eller frykt-reduserende elementene, som ofte blir nevnt i denne forbindelsen er: uro og sosial integrasjon. Tidligere forskning har vist en positiv sammenheng mellom kontekster av uro og befolknings frykt for å oppleve lovbrudd (Taylor, Robinson et al., 2003; Skogan, 1990 i Henson & Reynolds, 2015: 97). I litteraturen skilles det mellom to typer uro: en som betegnes som «materieell uro» (*incivilities*), og en som betegnes som «sosial uro» (*disorders*) (Scarborough et al., 2010). Den materielle uroen kommer til syne gjennom fysiske tegn, i forstand av materielle skade, og sies å variere etter den sosiale konteksten (eksempelvis fra et nabolag, til et annet). Dette oppleves som materielle forstyrrelse: Synlige tegn som søppel, graffiti og knuste vinduer illustrerer denne type uro. Slik jeg forstår det, vil materieell uro omfatte det som vanligvis betegnes for vandalisme. Den sosiale uroen er den som kan identifiseres gjennom tilstedeværelsen av personbasert kjennetegn, som tiggere, uteliggere, narkotika-selger, prostituerte, med mer. Et miljø preget av materieell eller sosial uro, oppleves ofte å være arenaer for potensielle kriminelle handlinger (Henson & Reynolds, 2015: 97;). Empirien har vist en sammenheng mellom folkets opplevelser med uro-preget-kontekster, og høy frykt for utsatthet for lovbrudd blant befolkning (Franklin et al., 2008; Scarborough et al., 2010; Wyant, 2008).

I motsetning til uro, fremstår sosial integrasjon som en frykt-dempende faktor (Convington & Taylor, 1991, i Henson & Reynolds, 2015: 97). Sosialt integrerte miljøer kjennetegnes av en tett tilknytning mellom individene som er involvert i det sosiale miljøet. Individene i slike kontekster ses på som mest orientert til å ta tak i kriminalitets relaterte problemer (som uro), og ikke la disse utvikle seg til større problemer (Henson & Reynolds, 2015: 97). Dog har resultatene fra noen studier vist at også denne frykt-dempende effekt av sosial integrasjon kan være blandede. Mens noe empiri viser en positiv sammenheng, rapporterer andre negativ, kontrasterende eller ingen sammenheng i det hele tatt. (se Alper & Chappel, 2012; Gainey et al., 2011)

En annen tilnærming som kan forklare denne type frykt, tar høyde for noen miljøkjennetegn som i en situasjon på mikronivå kan bidra til å skape frykt for kriminalitet. Disse kalles for «brennpunkter for frykt» (*hot spots of fear*) (Nasar, 1995, i Hanson & Reynolds, 2015: 98). De tre vanlige miljørelatert «brennpunkter for frykt» som ofte bidrar enten til å redusere eller forsterke frykten er: a) åpne steder, som gir individet god oversikt over miljøet og muligheter til å identifisere umiddelbart truende situasjoner; b) tilfluktssteder, som for eksempel steder med murer eller busker, hvor gjerningspersoner kan gjemme seg bak; og c) flukt steder, hvor mulige

ofre kan flykte til i en risikosituasjon. Miljø-egenskapene beskrevet i punktene a og c er frykt-dempende, mens den i punkt c er frykt-stimulerende. I lys av dette perspektivet, vil frykten for utsatthet for lovbrudd være størst i miljøer med færre åpne steder, flere tilfluktssteder og færre flukter steder. I motsetning, vil miljøer som er rike på åpne steder, med færre tilfluktssteder og gode fluktmuligheter, ha en lavere grad av frykt. Dette er noe som har vært støttet av empiri (Nasar, Fisher and Granniss, 1993, i Hanson & Reynes, 2015: 98).

2.3 Medier og frykt for kriminalitet

En mye utforsket fryktskapende faktor innenfor litteraturen om frykt for utsatthet (*fear of crime*) i litteraturen, er medias fremstillinger av kriminelle handlinger (Chiricos, Eschholz & Gertz, 1997, i Intravia et. al., 2017: 158; Hollis, Downey & Dobbs, 2017:46). Med begrepet medier menes her ikke bare de tradisjonelle informasjon-formidlende kanalene (fjernsyn, radio og papiravis), men også de som er del av det såkalte «nye medielandskapet» (Näsi, et al., 2021: 576): sosiale medier (som Twitter eller Facebook), diskusjonsforums, bilde-og-video-deling nettsider, bare for å nevne noen. Grunnen til at jeg velger å bruke et mer omfattende mediebegrep, ligger i den mer utbredte tilgang på kriminalitet relatert informasjon i dagens samfunn. De ulike mediene, fremstår som sentrale formidler av informasjon om kriminelle hendelser (Graber, 1980, i Intravia et al., 2017: 160). En stor del av formidling av informasjon om kriminalitet skjer via media. I det kriminalitetsbildet som formidles av media, viser argumentene at dette bildet påvirker oppfattelsene av kriminalitet blant mediaforbrukere (Garland, 2000). Noen studier har vist en positiv sammenheng, for eksempel, mellom den kriminalitet relaterte informasjonen befolkning ser på gjennom lokale-tv-kanaler, og deres oppfatninger av og frykt for utsatthet for kriminalitet (se Callanan 2012; Romer, Jamieson, & Aday, 2003). Dette forholdet har blitt forklart, blant annet, i lys av «kultiverings teorien» (*Cultivation Theory*), noe jeg skal komme tilbake til i neste punkt.

2.3.1 Kultiverings teori og det nye medielandskapet

Kultiverings teori har blitt utviklet av Gerbner og kolleger. Teorien har blitt brukt for å forklare sammenhengen mellom befolkningens (høye) forbruk av fjernsyns innhold, og deres oppfatninger av virkeligheten (Gerbner et. al., 1978, i Intravia et. al., 2017: 159). Tilhengere av denne tilnærming argumentere for at folk som ser på kriminalitet-relatert medieinnhold, har en tendens

til å uttrykke større frykt for utsatthet for denne type handling (se Weitzer & Kubrin, 2004). Individets frykt blir dyrket eller kultivert med utgangspunkt i det kriminalitetsbildet som blir servert gjennom tv-nyheter, filmer og lignende.

Med det nye “medielandskapet” (nettsider, sosiale medier, og så videre), har måten folk får tilgang til, prosesserer og deler informasjon på, endret seg. En studie fra 2016 gjennomført i USA, viste at 62 prosent av den voksne befolkningen fikk nyhetene gjennom sosiale medier. Et annet funn fra undersøkelsen viste at ti prosent delte kriminalitets relatert innhold på sosiale medier. I tillegg gir internett og sosiale medier folk flest muligheten til å delta i diskusjonsfelt om en rekke ulike temaer (inkludert kriminalitet relatert innhold). Kultiveringsprosessen kan sies å skje innenfor en bredere kommunikasjons arena, og på forskjellige måter enn før. Påvirkningen av disse nye mediene på individets frykt for utsatthet for kriminell handling, støttes av empiri. Noen studier tyder på at for eksempel et høyt eller mer intensivt forbruk av sosiale medier, kan være assosiert med frykt for opplevelse med kriminalitet blant folk.

2.3.2 Det medieskapte kriminalitetsbildet

Mange oppfatter media som en primær kanal for formidling av informasjon. På grunn av måten de fremmer de ulike samfunns temaene, tillegges de ofte en viss definisjonsmakt. Denne type makt uttrykkes, blant annet, gjennom noen av de strategiene de benytter i deres fremstillinger for å påvirke hvordan bestemte fenomener, temaer eller henvendelser, skal forstås eller sees på av publikum. Strategiene omfatter ofte deres vurderinger i forhold til hva eller hvem som skal fremheves, og hvordan fremhevningen skal skje. Sagt med andre ord: media vurderer hvor negativt eller positivt noe skal fremstilles, hvilke bilder som skal brukes for å illustrere det de fremstiller, i hvilken kontekst det skal rammes inn og hvilke begreper de skal anvende (McCombs, 2011: 30). Slike fremstillinger betegnes også som media diskurser. Mange argumenterer for at disse diskursene er med på å forme måten folk generelt ser på det aktuelle temaet. De kan gjerne forstås som «virkelighetskapende» diskurser, slik det ble referert til ovenfor (Agnew, 2016; Callanan, 2012; Henson & Reynolds, 2015; Pickett, Chiricos, Golden & Gertz, 2012). En måte å forstå hvilken påvirkning media har for frykten for kriminalitet, er å se på hvordan formidlingen av kriminalitet blir mottatt og fortolket.

2.4 Samfunnstilknytning (Community attachment)

Som jeg viste tidligere, blir en stor del av den konsumerte informasjonen relatert til kriminalitet, servert gjennom media. Medias presentasjoner av kriminelle handlinger blir ofte ladet med diskurser som kan påvirke hvordan folk oppfatter denne type gjerninger. Perspektivet om samfunnstilknytning (*Community attachment*), tillegger betydningen av den lokale konteksten, for folkets «prosessering» av kriminalitet-relatert informasjon som blir formidlet via media (Banks, 2005; Franklin, et. al., 2008, i Silva & Guedes, 2022; 4). Sagt med andre ord: betydning av «det fysiske rommet» (stedet) individet befinner seg i er avgjørende for hvordan vedkommende vil tolke kriminaliteten som blir formidlet, I tillegg påvirker “det fysiske rommet” individenes oppfatninger om hvordan kriminaliteten dannes og hvordan de forholder seg til denne kriminaliteten. På samme måte, blir også individets frykt for opplevelser med kriminalitet sett på som tett forbundet med dette «fysiske rom», eller stedet (*space*) (Banks, 2005: 170-171).

Argumentet her, rettes mot betydning av «space» for individets fortolkning av denne informasjonen om kriminelle handlinger som blir formidlet, blant annet, via media. Slik jeg har skissert tidligere, er det stor sammenheng mellom måten kriminalitet-relatert informasjon blir tolket, og måten disse handlingene blir håndtert. Sagt på en annen måte: dersom kriminaliteten som skjer i det «fysiske rommet» man befinner seg i blir oppfattet som et stort problem, vil man som regel også uttrykke en mer frykt-preget respons til den situasjonen, og omvendt. Med utgangspunkt i dette, to «stedbasert»-kontekster viser seg å ha en partikulær betydning for individets «prosesseringen» av kriminalitet-relatert informasjon: det ene er folkets hjem, og det andre (det lokale) samfunn det er en del av (Banks, 2005: 171-172). Slik jeg forstår det, danner folk ofte sine oppfatninger av og meninger om den lokale kriminelle handlingen, basert på «innspillene» (og her menes hverdags informasjon-og erfaringer), de skaffer seg med utgangspunkt i disse to miljøene eller stedene (Jackson & Gouseti, 2015; Girling, Loader & Sparks; 2000; Pain, 2000; Sparks et. al., 2001, i Banks, 2017: 173). Innenfor litteraturen har betydningen av «det fysiske rommet» stort sett blitt studert i forhold til hvilken innvirkning det har på folk, når det handler om graden av frykt for utsatthet for noe kriminelt. Med andre ord: fokuset har vært på å finne sammenhengen mellom det fysiske miljøet rundt individet, og graden av frykt som de uttrykker (se for eksempel, Fyfe & Bannister, 1996, i Banks, 2000: 173). Ved å introdusere elementet «samfunnstilknytning» i studier av individets frykt for opplevelser med ulovlig handling, får man mulighet til å etablere et mer nyansert bildet i dette forskningsfeltet.

Det vil si, hvilke faktorer som er med på å skape, forsterke, redusere eller nøytralisere frykt for utsatthet for kriminalitet blant befolkningen.

2.5 Begrensende atferd

Jeg har argumentert for at uttrykk av en viss grad av frykt, ses på som både en naturlig og en nødvendig respons fra individets side. Det vil si at hver gang et individ uttrykker frykt, blir som regel individets innebygde forsvarsmekanisme aktivert. På denne måten motiveres vedkommende til å gjøre noe praktisk for å beskytte seg mot mulige farer, eller mer konkrete trusler (Russell, 1979, i Warr, 2000: 455). I en kontekst der frykt uttrykkes i forbindelse med kriminalitet, responderer individet ofte ved å benytte seg av de såkalte «begrensende-atferd» (*Constrained behavior*) (Henson & Reyns, 20015: 98; Hollis, del Carmen, & Dobbs, 2017: 49); Intravia, Paez & Gibbs, 2017: 158-159 Silva & Guedes, 2022: 3). “Begrensende atferd”, forstås her som atferd som begrenser eller hindrer mennesker i å utfolde seg fritt. Sagt med andre ord: atferden menneskene blir «tvunget» til å uttrykke for å beskytte seg selv mot å ende opp i situasjoner de oppfatter som farlige, er med på å begrense deres utfoldelse. I dette tilfellet ville det være å unngå opplevelser med kriminelle handlinger. Begrensende-atferd innebærer ofte en endring i individets rutiner, og uttrykkes som regel gjennom to typer atferd: unngående og beskyttende atferd (avoidance og protective behaviors) (Henson & Reyns, 20015: 98; Silvia & Guedes, 3). Ved å benytte seg av unngående atferd ønsker individet å holde seg borte fra bestemte steder, miljøer, mennesker eller situasjoner. Et eksempel er når vedkommende unngår å gå ut på kvelden, eller holder seg unna bestemte steder (Garofalo 1981; Katzenbach, 1967, i Henson & Reyns 2015: 98). Bruk av beskyttende atferd handler om at individet tar noen grep som de tenker vil beskytte dem mot potensielle farer for utsatthet for kriminelle handlinger. Eksempler på slik atferd er når mennesker tar selvforsvarskurs, installerer ekstra låser hjemme, eller har med seg våpen (se Henson & Reyns 2015: 98). I litteraturen har forholdet mellom frykt for kriminalitet og begrensende atferd blitt beskrevet som gjensidige. Det vil si, at det å føle frykt kan indusere mennesker til å uttrykke begrensende-atferd, på samme måte som det å vise den begrensende atferd kan fremkaller deres frykt for utsatthet (Liska, et al., 1988, i Henson & Reyns 2015: 98).

2.6 Normaliserings- og distanserings strategier

Begrepene «normaliserings»- og «distanserings strategier», forstås her som «håndterings strategier» mennesker ofte uttrykker for å markere en avstand til noe (ofte negativt). Slike strategier benyttes i kontekster der individet opplever at dette «noe» (for eks., egenskaper, personer eller situasjoner), representerer en «trussel» for opprettholdelse av vedkommendes identitet. Individets avstand fra slike negative kontekster kan ses i lys av et stigma perspektiv. Stigma forstås som egenskaper som ses på av andre eller av samfunn generelt, som sosial misbilligelse (Bos, Reeder & Stutterheim, 2013: 1). Denne sosiale misbilligelsen, innebærer ofte det Goffmann (som utviklet dette stigma perspektiv), kaller for «*spoiled Identity*», som jeg fritt har oversatt til «ødelagt identitet» (se Bos, Reeder & Stutterheim, 2013). Ved opplevelser med noe som kan føre til en ødelagt identitet, benytter individet seg ofte av «defensive» strategier. Disse innrettes for å unngå slike ødeleggelser av sin identitet. Ødeleggelse av menneskers identitet, har vært særlig studert i forhold til selvidentitet. I oppgaven setter jeg fokus på individets sosiale identitet. I dette tilfellet, noen av deltakernes Oslo- og vestkants identitet. I denne oppgaven, benytter jeg begrepene “normaliserings”- og «distanserings» strategier. I denne oppgaven blir begrepene benyttet for å tolke deltakernes ulike måter å håndtere kriminaliteten i Oslo på. For noe av deltakerne i denne studien, motiverte deres tilhørighet til Oslo eller en vestkant-identitet, til bruk av “normalisering”- eller “distanserings strategier”.

3 Data og metode

I dette kapitlet beskriver jeg hva jeg har gjort i praksis for å svare på forskningsspørsmålene mine. Her gjennomgår jeg hvordan dataene har blitt innsamlet, bearbeidet og analysert. Jeg gir også en begrunnelse for de valgene og vurderingene som ble tatt under de ulike fasene. Dette er i linje med transparens-prinsippet forskningsvirksomheten skal hvile på. Det er derfor viktig å vise at forskningsprosessen ble gjennomført på en pålitelig og troverdig måte (Thagaard, 2018: 187).

3.1 Kvalitativ metode

Hvert forskningsspørsmål peker i retning av ulike metodologier. Valget mellom kvalitativ og kvantitativ undersøkelse, bør derfor motiveres av forskningsspørsmålet. I kvalitativ forskning rettes interesse særlig mot forståelser, mens i kvantitativ søkes mest forklaringer. Kvalitativ forskning er forankret i Webers *verstehende* sosiologi, som vektlegger sosiologisk aktivitet, forståelser eller fortolkninger (Tjora, 2017: 24-31). Hovedformålet med en kvalitativ studie er å få et innblikk i hvordan et bestemt fenomen forstås, tolkes eller gis mening av informantene. Bruken av kvalitative studier egner seg derfor best når man ønsker å finne ut hvordan verden ser ut fra informantenes perspektiv. Dette bidrar til å gi et fenomen som undersøkes mer dybde og nyanser. Det bør understrekes at kvantitative tilnærminger ikke utelukker en forståelse av verden fra deltakernes side. Dog, måten data blir innsamlet på i kvantitativ forskning skiller seg fra kvalitativ. I kvantitative studier benyttes som oftest spørreskjemaer (som respondentene får tilsendt per post/e-post eller telefon), og registerdata for produksjon av data, mens i kvalitativ forskning blir dataene hovedsakelig skapt gjennom dybdeintervjuer og/eller deltakende observasjoner, dokumenter og bilder (Tjora 2017). I tillegg, benyttes det ofte i kvalitativ forskning ansikt-til-ansikt intervjuer med åpne spørsmål, noe som gir mulighet til blant annet å avklare uklare spørsmål, utdype eller trekke inn andre temaer som ikke var bestemt på forhånd. Spørreskjemaene, derimot, kjennetegnes av å være lukkede. Det vil si, med faste svaralternativer (Tjora, 2017: 113-114).

Intervjuer kan sies å være den mest utbredte måten å generere kvalitative data på. Gjennom dybdeintervjuer får forskeren en unik mulighet til å «invadere» informantenes livsverden. Intervjusituasjonen blir ofte preget av en samhandling mellom intervjuer og intervjupersoner som ikke er like lett å oppnå på andre måter. I en intervjukontekst gis deltakerne rom til på en mindre eller mer forskerstyrt måte, uttrykke sine tanker, erfaringer og synspunkter (Thagaard, 2018; Tjora, 2017: 24). Med andre ord: gjennom kvalitative intervjuer kan forskeren få innblikk i hvordan verden forstås *fra intervjupersonenes side*, slik Kvale og kollegaen oppsummerer (2015: 20). I denne oppgaven har jeg gjennomført en kvalitativ studie. Målet mitt var å få adgang til deltakernes egen forståelse av et fenomen, byen de tilbringer noen av sine aktiviteter i (der de bor, jobber, studerer eller underholder seg), sies å bli rammet av. Å utforske kvalitativt en problemstilling som omhandler unge menneskers subjektive oppfatninger av og opplevelser med kriminalitet i Oslo, fremstod dermed for meg som et gunstig og naturlig valg. Kvalitativ forskning innebærer ofte intervjuing, noe som åpner for en direkte kontakt mellom forskeren og forskningsobjektene. Intervjusituasjonen skaper et unikt rom for dialog mellom forskeren og de som forskes på. Intervjueren får mulighet til å «teste ut» om de spørsmålene som blir stilt under intervjuet har blitt forstått, eller til å omformulere/formulere nye spørsmål med utgangspunkt i deltakernes svar. På samme måte får deltakerne mulighet til å avklare eventuelle spørsmål som vedkommende først ikke hadde forstått (mer om dette i underkapittel 3.3.1).

Kvalitativ forskning handler ikke bare om å samle inn data gjennom kvalitative intervjuer. Måten det blir analysert på må også kvalifiseres som kvalitativ. I dette tilfellet har jeg benyttet meg av en narrativ analyse som metode. Tilnærmingen handler om å fortolke det man blir fortalt av informantene under intervjuene. Gjennom denne fortolkningsprosessen får man avdekket hvordan fenomenet som undersøkes ses på fra informantenes perspektiv (noe jeg ser nærmere på i underkapitlet 3.5, om analytisk fremgangsmåte).

3.2 Utvalget

Utvalget ble definert ut fra tre hovedkriterier: personer som: a) kunne anses som unge voksne; b) som kunne, formelt sett, kategoriseres som myndige - noe som i Norge skjer når man fyller 18 år

(b. Store Norsk leksikon, 2023); og c) som bodde i, eller pleide å dra til Oslo på besøk. Jeg var opptatt av at informantene skulle være myndige fordi jeg var interessert i en befolkningsgruppe som var innenfor den minste aldersgrensen for å komme inn på utsteder om kvelden/natten. Jeg har også valgt å sette aldersgrensen til kategorien «unge voksne» på personer inntil 30 år (valget begrunnes nedenfor). Til tross for at det går an å kalle noen av dem for “ungdom”, har jeg valgt å kalle alle for “unge voksne”. I kategorien "ungdom" finnes det plass for flere definisjoner, og en person kan bli kategorisert som “ungdom” ut fra en rekke kriterier som ikke nødvendigvis samsvarer med en mer utbredt (eller formell) definisjonen av “ungdom” - for eksempel når en kategoriseres som “ungdom” fordi man ser veldig ung ut, men vedkommende er kanskje rundt tretti år. Siden ungdom er et relativt begrep, passer det kanskje best for alle deltakerne i denne studien å bli kategorisert som “unge voksne”. I oppgaven bruker også jeg innimellom begrepet «de unge» for å referere til «de unge voksne».

Denne undersøkelsen bygger på 10 intervjuer med personer fra begge kjønn i alderen 19 til 26 år. Alle informantene oppfyller de kriteriene som ble satt for rekrutteringen. Utvalget består av: en person som var født og oppvokst i Oslo; to som ble født i byen, men vokst opp andre steder og flyttet tilbake for to år siden (begge bodde i byen på intervjutidspunktet); fire som var oppvokst utenfor Oslo, men hadde bodd en stund i byen (fra cirka 1 og halvt til 8 år); og tre som var født og oppvokst utenfor Oslo. De sistnevnte pleide å dra sporadisk til Oslo, enten for å underholde seg, eller for å besøke noen slektninger som bor i byen.

Jeg har valgt å undersøke akkurat denne befolkningsgruppen av to grunner: For det første, basert på denne informasjonen som serveres til det offentlige om kriminaliteten som skjer i Oslo (blant annet, i form av nyheter, politirapporter og bekymringsmeldinger), så fremstår det som at en god del av kriminaliteten som begås av ungdom (se for eksempel Oslo politi, 2021; Aftenposten, 2022; Regjering, 2020-2021). I denne forbindelsen synes jeg det kunne vært interessant å finne ut hvordan unge personer ville se på en type kriminalitet som blir drevet av en befolkningsgruppe de selv nylig har vært eller er en del av. For det andre, antagelsen om at kveld og natt er tiden på døgnet der visse typer kriminalitet er overrepresentert (se for eksempel Ceccato og Uittenbogaard, 2014). Det gjorde unge personer til en attraktiv gruppe for denne undersøkelsen. Oslo er en studentby, og tilbyr flere utsteder hvor studenter kan dra for å koble av fra stresset mange opplever. I tillegg, folk i denne

aldersgruppen jeg har valgt å utforske (18-30 år), går som regel ut om kvelden, uavhengig om man er student eller ikke. Det antas at en god del av unge voksne under 30 år driver med, blant annet, utdanning/yrke, og ikke ennå er i «etableringsfasen» - der man som regel danner familie, skaffer seg bolig og dermed blir «bundet» til andre type ansvar. De får ofte mindre frihet til å drive med underholdning (i hvert fall ikke på samme måte som før denne fasen). Et mer «ansvarsfritt» liv vil gi dem en ganske stor grad av fleksibilitet til, for eksempel, oftere å henge med venner for å dra ut og nyte byens kvelds/nattliv. Av denne grunnen, har jeg forestilt meg at jeg også ville møte blant mine deltakere noen som pleide å oppleve (eller hadde noen gang opplevd) Oslos kvelds/nattliv. Jeg så på disse unge voksne som «vevisere» for et bilde av kriminaliteten i Oslo. Med andre ord: jeg hadde tro på at de kunne fortelle meg ut fra deres egen erfaring om deres oppfatninger av og opplevelser med kriminalitet i Oslo, ikke bare i dagslys, men også i en kveld/natt-kontekst.

Resultater fra tidligere studier tyder på at oppfatninger og opplevelser med kriminalitet kan variere etter kjønn og etnisitet (Agnew, 2016; Callanan, 2012; Henson & Reynolds, 2015; Pickett, Chiricos, Golden & Gertz, 2012). På grunn av dette var jeg også opptatt av at funn fra denne undersøkelsen skulle avspeile variasjon i forhold til kjønn og etnisk bakgrunn. Jeg fikk et relativt etnisk balansert utvalg, med seks etnisk norske unge og fire norske med en annen bakgrunn. Det var litt mer komplisert å få den samme balansen i forhold til kjønn, og jeg endte opp med seks kvinnelige og fire mannlige informanter. Utvalget preges derfor av en viss «kjønnskjevhet» som delvis skyldes rekrutteringsprosessen. Å få tak i informanter opplevdes som en «kamp» preget av frustrasjon. Det var, rett og slett, vanskelig å få tak i folk som var villig til å delta i et intervju. Jeg følte at jeg mistet nesten all makt til å bestemme hvordan utvalget skulle se ut. Å få tak i gutter var spesielt vanskelig. Tre av dem jeg hadde gitt en invitasjon til (sendt via e-post eller gitt på forhånd), hørt jeg aldri noe fra. For å håndtere frustrasjonen, har jeg bestemt for å «ha med meg» alle de som viste sin sjenerøsitet (og noen sin akademiske empati), ved å takke ja til å delta i dette prosjektet. Til tross for å ha mer jenter enn gutter, tror jeg ikke de narrative som kom til syne avspeiler, i noe særlig grad, et mer mannlig-eller kvinnelig dominerende syn på Oslos kriminalitetsbilde. Dette var for eksempel synlig i forhold til måten informantene fra begge kjønn uttrykte sine refleksjoner rundt kvinners spesielle utsettelse for kriminalitet i byen på kveldstid. Oppfatningen om at kvelder eller netter kunne være arenaer for mer ubehag for jenter eller kvinner, var felles blant informantene fra begge kjønn. En lik kjønnsfordeling kan sies å være av mindre relevans i denne undersøkelsen,

siden dens formål rettes mot å fange opp meninger og forståelser blant en befolkningsgruppe, uavhengig av kjønn. I tillegg, ville dette utvalget være for lite til å generalisere eventuelle konklusjoner om kjønnsforskjeller i oppfatninger og opplevelser blant deltakerne i denne undersøkelsen.

3.2.1 Rekruttering

For å rekruttere informantene har jeg benyttet forskjellige strategier. De fleste ble rekruttert gjennom direkte invitasjon. Jeg gikk rundt omkring på forskjellige steder (gater, studiesteder, biblioteker og butikker), presenterte prosjektet kort til noen enkeltpersoner, og lurte på om de hadde lyst til å delta. Andre ble skaffet gjennom det lille personlige nettverket jeg har i Norge. Jeg har også brukt "snøballmetoden", som handler om å spørre de man har først rekruttert om de kjenner noen andre (som fyller undersøkelsens kriterier) som de tenker kunne delta i et intervju. På denne måten får forskeren bygge et voksende nettverk av informanter (Tjora, 2017: 135).

Rekrutteringen skjedde i perioden november og desember 2022. Flere av de som ble rekruttert der og da, var veldig opptatte med sitt. Noen fordi de var midt i eksamenstid, andre fordi de måtte jobbe ekstra, og andre fordi de hadde nok å gjøre før de skulle reise hjem til familien (eller til varmere strøk) for å feire julen. Disse kunne ikke delta i et intervju før januar. De første 6 intervjuene ble gjennomført i desember. I januar skulle det avtales dag og tidspunkt med noen som var blitt rekruttert i desember, men de hadde full agenda, og kunne ikke ta intervjuet før i januar. Uheldigvis har tre av de som ble rekruttert før nyåret ombestemt seg. Bortsett fra en som trakk seg etter at jeg informert om at jeg skulle ta lydopptak av intervjuet, fikk jeg aldri vite om grunnen til de andre. De lot være å svare på melding/e-post da jeg kontaktet dem igjen i januar for å avtale dato og tidspunkt for intervjuene. Det at jeg ikke hadde noe spesiell gave/premie å tilby mulige informanter for deres deltakelse, kan ha hatt innflytelse på disse vanskelighetene med rekrutteringen.

Under rekrutteringen har jeg gitt en kort muntlig forklaring på hva deres deltakelse ville innebære. I tillegg fikk alle informantene en formell invitasjon (som også inneholdt samtykkeskjema) i

forveien. På denne måten, fikk alle god tid og det informasjonsgrunnlaget de trengte for å kunne delta frivillig i prosjektet. På grunn av en feil, så stod det på invitasjonene som ble delt ut at intervjuene skulle foregå på Blindern. Feilen ble korrigeret muntlig under rekrutteringen, og alle fikk en tydelig beskjed om at de kunne velge hvor de ønsket å bli intervjuet.

3.3 Datainnsamling

Dataene ble innsamlet gjennom 10 semi-strukturerte dybdeintervjuer. Å semi-strukturere et intervju innebærer å skissere i forkant (i en intervjuguide), noen spørsmål man tenker ville være essensielle for å gi oss tilgang til informantens hovedperspektiv på det temaet man undersøker. Å komme seg inn i en intervjusituasjon med et semistrukturert intervju, gir forskeren fleksibilitet til å justere spørsmålene underveis (Kvale & Brinkmann, 2015: 46). Spørsmålene fra intervjurunden kan eventuelt omformuleres, suppleres eller erstattes med nye, under intervjusituasjonen. Hvordan intervjurunden vil brukes, blir i en viss grad «styrt» av deltakernes svar. Intervjuguiden jeg har designet bestod av noen få åpne (hoved- og under-) spørsmål. Med tanke på å fange opp eventuelle fellestrekk i informantens inntrykk og opplevelser, hadde jeg på intervjuguiden noen faste spørsmål som skulle stilles til alle.

Et annet viktig aspekt en bør vurdere i en rekrutteringsfase, i tillegg til tilgangen til aktuelle informanter, er hvor god tid de har til disposisjon for et intervju (Tjora, 2017: 37). Jeg så for meg at det ville være lett å rekruttere unge voksne fra det studentmiljøet jeg også var i, men jeg innrømmer at jeg undervurderte litt mye tid de hadde til å delta i prosjektet mitt. Av denne grunn, ble tre av intervjuene relativt korte. To av informantene hadde dårlig tid (begge var studenter som drev med lesing til siste eksamen før jul), og jeg var opptatt med å ikke belaste dem med et langt intervju. Den tredje av disse var en veldig sjenert elev som snakket veldig lavt og kort (men også veldig tydelig). Jeg gjorde så godt jeg kunne for å gi informanten en hyggelig og avslappende intervjusituasjon, men klarte ikke å få henne til å utdype mer. Jeg tror også at min mangel på både «språk kapital» (norsk er ikke et språk jeg behersker hundre prosent), og erfaring med intervjusituasjoner, har hatt en viss innflytelse på lengden til disse intervjuene. Til tross for dette, fikk jeg stilt informantene alle de spørsmålene jeg hadde på intervjuguiden, og noen ekstra underspørsmål intervjusituasjon ga meg mulighet til. Jeg synes at svarene informantene ga på disse kortere intervjuene likevel ble utdypende, og at de kunne bidra til datagrunnlaget for denne

undersøkelsen. Slik det understrekes av Tjora (217), åpner kvalitativ forskning for ulike former for intervjuing. Han nevner, for eksempel, at bruk av kortere dybdeintervjuer – de såkalte «fokuserede intervjuer» - kan være hensiktsmessig i visse tilfeller. For eksempel når undersøkelsen orienteres mot å fange opp informantenes opplevelser med et bestemt fenomen, eller når temaet som skal tas opp ikke er spesielt følsomme eller vanskelig (217: 113, 126). Jeg ser på mine kortere intervjuer som på linje med dette «fokus konseptet».

I kvalitativ samfunnsforskning vektlegges pålitelighet i måten kunnskap om samfunnsfenomen blir produsert (Benzecry, 2023: 2-3). Denne påliteligheten oppnås, blant annet, ved at forskeren sikrer et *best mulig datagrunnlag* for sin studie (Tjora (217: 39). Slik jeg forstår, ligger det implisitt i betegnelsen «*best mulig grunnlag*» at forskeren ikke alltid vil befinne seg i en ideell forskningssituasjon som, i mitt tilfelle, ville vært å gjennomføre flere lange intervjuer (Tjora, 217: 113). Innenfor samfunns litteraturen, hevdes det at blanding av forskjellige strategier for innsamling av kvalitative data kan være berikende. Denne «flermetode-orienteringen» har blitt betegnet som «methodological pluralism» (se for eksempel Lamont & Swider, 2014; Puh, 2013). Jeg ser på denne blandingen av korte og lange intervjuer jeg gjør i denne undersøkelsen, som i tråd med dette perspektivet. En av fordelene med lange intervjuer er at de gir bedre mulighet for å skape denne best mulige «intervju atmosfæren» jeg refererte til tidligere. Ved lange intervjuer har forskeren «råd» til å bruke del av tiden på å føre deltakeren til å snakke “litt rundt grøten”, slik Tjora (2017: 116) kaller det. Sagt på en annen måte: de gir gode muligheter for at informanten «åpner seg opp» etter hvert og på denne måten etablere den ønskelige tillit til forskeren. Et tillitsbasert forhold til forskeren kan være særlig viktig i situasjoner hvor informanter skal dele noe mer personlig eller sensitivt (Tjora, 217: 116, 118). Samtidig, som understrekes av Tjora, er det ikke alltid nødvendig å «slite ut» informantene med lange intervjuer, spesielt når man kan få tilgang til like gode data ved gjennomføring av kortere samtaler – for eksempel når temaet ikke er sensitivt eller vanskelig (Tjora, 2017: 116). I lys av dette argumenterer jeg for at forskeren kan forholde seg til flere strategier for datainnsamling så lenge kvaliteten, og ikke minst, troverdigheten ikke settes på spill.

3.3.1 Intervjusituasjon

Den største delen av intervjuene ble gjennomført i desember 2022, og de resterende i januar 2023. Seks av dem fant sted på et kollokvierom på Blindern, to på en kafé i Oslo, et hjem hos informanten i Rakkestad (en jeg kjenner godt fra før), og et på et bibliotek i Drammen. Stedet for intervjuet ble valgt av deltakerne selv, og de fleste ville ta den nærmest der de studerte, jobbet eller bodde. Ved å overlate det valget til informantene, sikret jeg meg for at den skulle foregå på et sted de var kjent med, og dermed kunne føle seg trygg i (Tjora, 217: 121).

Bortsett fra et intervju (som fant sted på en kafé ved Oslo-s og opplevdes av både informanten og meg som litt bråkete), ble de ikke spesielt påvirket av «eksterne faktorer». Med eksterne faktorer menes for eksempel bråk, folk i nærheten, eller andre type forstyrrelser som kunne få informantene til å føle seg mindre komfortable til å snakke åpent/ og eller å spekulere rundt intervjuets tematikk (Tjora, 217: 122).

Intervjuene skjedde alle i en ansikt-til-ansikt-situasjon. For å signalisere at intervjuet skulle oppleves som en vanlig/uformell og hyggelig samtale, har jeg tatt med informantene først til den nærmeste kaféen, og spanderte på dem en drink de kunne ta med seg til intervju-rommet. I tillegg satt jeg alltid på bordet noen sjokoladebiter alle (intervjueren inkludert), kunne forsyne seg med under samtalen. Å skape en god, avslappende stemning ved intervjusituasjonen, kan ses på som en «uunnngåelig» strategi i kvalitativ forskning. En slik stemning kan ha betydning for hvor *høyt* informanter «kaster» sine tanker, eller for hvor villig de vil være til å snakke åpent om personlige ting (Tjora, 217: 118).

Før vi startet intervjuet presenterte jeg meg kort, og fortalte om undersøkelsens formål. Deretter ga jeg informantene mulighet til å stille spørsmål, og gjennomgikk disse tre punktene: a) intervjuene skulle tas opp; b) de hadde rett til å avslutte intervjuet, eller å trekke seg når som helst; og c) all informasjon de skulle dele med meg, ville bli behandlet konfidensielt, og de ville på ingen måte kunne gjenkjennes i den ferdige oppgaven. Intervjuene ble tatt opp med en diktafon, og lengden på dem varierte. De korteste varte mellom tolv og femten minutter, og de andre mellom tyveminutter og én time. De ble semistrukturert med fem åpne spørsmål og noen oppfølgingsspørsmål. Alle intervjuene startet med et oppvarmingsspørsmål for å oppmuntre informantene til å fortelle litt om seg selv. Å starte intervjuet med oppvarmingsspørsmål kan ses på som et relasjonsbyggings

verktøy, som hjelper intervjupersoner med å forholde seg til hverandre. De gir forskeren mulighet til å «bryte med isen» og komme i dialog med informanten for å skape en samhandlingsatmosfære vedkommende kan føle seg trygg og komfortabel i (Tjora, 2017: 116, 146).

Alle fortalte de samme «typiske» tingene som brukes i de fleste presentasjonssituasjoner: navn, alder, fødsels-og bosted, hva en driver med eller hvilke interesser man har. Jeg har også informert deltakerne om at målet med denne delen av intervjuet var kun å bli litt mer bedre kjent med dem, og at den ikke skulle transkribes. Jeg var veldig opptatt av å tydeliggjøre at, til tross for at dette var et rent akademisk prosjekt, skulle deres anonymitet tas på alvor og sikres så godt som mulig. Jeg ble ekstra nøye med å gjennomgå dette, fordi under rekrutteringen var det en som satte sin anonymitet som betingelse for å kunne delta i undersøkelsen.

I og med at jeg hadde noen spørsmål jeg hadde lyst til å stille til alle deltakerne, opplevde jeg at de første samtalene ble litt mer «intervjuorientert» enn ønskelig. Etter hvert løste jeg meg fra denne (nesten blinde) «lojaliteten» overfor intervjuguiden, og lot informantene styre retningen samtalen skulle ta. Å delvis overlate intervjuretningen til informantene fungerte stort sett bra. På den ene side bidro dette til at det dukket opp synspunkter om undersøkelsens tema jeg ikke hadde tenkt på, og som inspirerte meg til å formulere andre type spørsmål utenfor det jeg først hadde designet. På den annen side, åpnet også dette for noen situasjoner der noen informanter begynte å spekulere på ting som jeg ikke syntes var like relevant for denne undersøkelsen. For å vise takknemlighet for tiden de brukte på å stille opp for meg, lot jeg dem snakke litt «løst» om disse tingene, og begrenset min holdning til mumling av noen «mhm-er» mens jeg nikket med hodet, for å signalisere en «jeg-skjønner- hva- du mener».

Jeg benyttet ofte spørsmål som «kan du utdype? eller «hva skjedde, da?», som en teknikk for å få dem til å dele mest mulig av deres erfaring med meg - som i dette tilfellet handlet om deres opplevelser med kriminalitet i Oslo. Mot slutten av intervjuene stilte jeg alle informantene et avrundningsspørsmål som ga dem mulighet til å tilføye noe mer de eventuelt hadde på hjertet. Interessant nok, hadde de fleste noe mer de ønsket å fortelle om, og jeg tolker dette som et tegn på at de følte (i det minste mot slutten av intervjuet) at de var i en trygg-og komfortabel intervjusituasjon.

3.4 Refleksjoner rundt forskerens rolle

Intervjuing handler mye om forskerens dyktighet i å få intervjueren til å slippe han/hun inn i sin «forståelseshorisont». Denne dyktigheten avhenger i større eller mindre grad av forskerens bakgrunn og livserfaring. Disse ses ofte på som to faktorer som kan ha betydning på hvordan intervjupersoner forholder seg til hverandre. Sagt på en annen måte: disse faktorene kan ha innflytelse på hvordan samhandling mellom forskeren og informanten foregår (se for eksempel Shaw et al., 2020).

I denne studien har jeg identifisert noen faktorer som jeg tror kan ha hatt innflytelse på hvordan informantene forholdt seg til meg og vice versa. Det første var språk: min mangel på norsk «språkkapital», gjorde intervjusituasjonen til en spesielt utfordrende fase i denne undersøkelsen. Til tross for å ha bodd litt over ti år i Norge, er det fremdeles vanskelig for meg å uttale bestemte ord, eller å uttrykke hundre prosent hva jeg mener. Av denne grunn, ble forventningene over mine første intervjuer preget av både glede og frykt. Jeg lurte, blant annet, på om informantene ville skjønne uttalen min, om jeg ville klare å stille oppfølgingsspørsmålene på det tidspunktet der det var mest naturlig å stille dem, eller om disse ville bli formulert på en riktig og forståelig måte. For å håndtere disse utfordringene, ba jeg informantene om å si ifra dersom de ikke forstod hva jeg sa eller mente under intervjuet. I tillegg prøvde jeg å snakke sakte hver gang jeg måtte stille et spørsmål, eller si noe. Selv om de ikke direkte ba meg om å gjenta et spørsmål som kanskje ikke hadde blitt formulert på en forståelig eller utvetydig måte, viste de noen ganger tegn til at de ikke alltid hadde skjønnet hva jeg hadde lurt på. Det uforståtte spørsmålet ble ofte gjentatt av informantene selv med en annen formulering, og ble etterfulgt av et eller annet «bekreftelsessøkende» spørsmål som, for eksempel: «Er det du mener?».

Den andre faktoren var min (synlige) innvandrerbakgrunn. Til tross for at temaet for denne undersøkelsen ikke var noe særlig personlig og/eller sensitivt - noe som ga meg stor grad av frihet til å «vandre» rundt i forskjellige områder knyttet til tematikken - kom det til uttrykk fra tre av informantene et visst ubehag i forhold til et spørsmål jeg stilte dem. Spørsmålet omhandlet deres inntrykk av hvem som ble mest fremmet i medier som gjerningspersoner ved den ofte omtalt ungdomskriminaliteten i Oslo. Spørsmålet var spesifikt rettet for å fange opp deres inntrykk av

gjerningspersonenes typiske egenskaper, som for eksempel etnisitet, kjønn, eller boområde. Jeg tror at denne ubehageligheten kan skyldes min innvandrerbakgrunn (som tydeliggjøres av både utseende og min aksent). Den paradoksale måten noen svarte på dette spørsmålet førte meg i ettertid til å tenke at min etniske bakgrunn kanskje har hatt innflytelse i deres svar. Ubehageligheten hos disse informantene kom til uttrykk både gjennom deres kroppsspråk og måten de svarte på. Miriam, for eksempel, reagerte på spørsmålet ved å rødme samtidig som hun smilende sa at:

«Mitt inntrykk er i hvert fall at det er mer utbredt på østkanten (...) men, om det er folk med norsk etnisitet eller om det ikke er det, har jeg vel ikke grunnlag for».

I denne situasjonen, benyttet jeg meg av en «skjønner-hva-du-mener»-strategi og smilte for å gi informantene et signal om at det var greit å snakke om minoriteter foran en som var minoritet selv. Strategien viste seg å ha noe effekt på Daniel, én blant disse tre informantene som uttrykte denne minoritetsrelaterte ubehageligheten. I begynnelsen ga han uttrykk for at han ikke ante om disse «gjerningspersonene» var norske eller ikke, men på et senere tidspunkt i intervjuet ble han mer komfortabel med temaet og fortalte om hans oppfatning rundt dette. Måten han uttrykte seg i forhold til mediens fremstillinger viser denne utviklingen. Ifølge ham burde de ta en mer objektiv stilling når de fremstiller kriminaliteten - å gjøre deres jobb, som i dette tilfellet mentes «å opplyse om at det er dumme ting som skjer», uten å «henge ut noen», sagt med informantenes egne ord. For meg virket det implisitt i disse utsagnene at Daniel var oppmerksom på at i mediens fremstillinger av kriminalitet, var det noen som oftere ble «hengt ut». Videre i samtalen, ble det klart for meg at med “noen” hadde han referert til minoritetsungdommen. Med “henge ut”, ga informanten meg uttrykk for at han mente, blant annet, medias overdrivelse på negative beskrivelser av denne gruppen. Jeg forstod dette som at han hadde forstått min posisjon som nøytral, og innså at å snakke om majoritet-minoritets-dikotomien i denne situasjonen, ikke var «farlig».

Derimot viste min innvandrerbakgrunn å ha en annen effekt på deltakerne som ikke var etnisk norske. Mitt inntrykk var at disse snakket på en litt mer løs måte rundt minoritetsrelaterte tema. Digresjonene til Samuel, en norskfødt gutt med like synlig innvandrerbakgrunn som meg, utmerket seg i denne konteksten. Han ga ekstra tydelig uttrykk (i dette øyeblikket ble samtalen preget av latter og smil fra hans side), om det var trygt å snakke åpent om sine opplevelser relatert til temaet foran en som delte den samme «minoritetsidentiteten».

De to siste faktorene i denne kontekst, var min status som student, og min alder. Jeg fikk inntrykk av at å sitte i en forskerposisjon som student, og en «godt voksen» person, stort sett var en fordel. En stor del av informantene mine var (eller har vært) studenter selv, og viste en slags «akademisk empati» for jobben min. Jeg følte at de gjorde så godt de kunne for å bidra med sitt til dette prosjektet. Dog, i forhold til en informant som var elev, fungerte disse to egenskapene tilsynelatende som intimiderende faktorer. Informanten ga uttrykk for å være litt redd for å svare feil. Hun hadde på forhånd sagt at hun visste lite om denne tematikken, og jeg prøvde å få henne til å slappe av ved å si, på en humoristisk måte, at dette intervjuet ikke var en *quiz*. Strategien hjalp litt, men jeg tror kanskje at dersom jeg ikke hadde vært en masterstudent, eller i godt voksen alder, ville dataen fra denne informanten vært annerledes. Disse to faktorene kan sies å ha bidratt til å understreke denne maktposisjonen som det hevdes at forskeren har ovenfor informanten, og som gjerne betegnes som asymmetri (Kvale & Brinkmann, 2015: 51). Asymmetri kan grovt defineres som ubalanse mellom to sider – en som veier mer enn den andre. I lys av dette har jeg under intervjusituasjonene, i stor eller liten grad, hatt en dominerende posisjon overfor informantene.

3.5 Analytisk fremgangsmåte

Mitt første steg var å transkribere de gjennomførte intervjuene. Transkribering handler om å gjøre lydopptakene til tekst, som er det kvalitativ forskning bygger på (Tjora, 2017: 24). Dette var noe jeg gjorde manuelt ved å spille av intervjuene på diktafonen, og overføre dem i form av tekst til word-programmet på pc-en. For å sikre informantenes anonymitet har jeg valgt å unngå å skrive noen beskrivende detaljer. Jeg har for eksempel valgt å la være å nevne den konkrete bydelen eller stedet/byen til noen informanter som jeg synes kunne være lettere å identifisere. I analysen bruker jeg informantenes egne sitater under et fiktivt navn.

Neste steg var å kode tekstene fra intervjuene. Dette gjorde jeg ved å kartlegge forskjellige elementer fra teksten (tanker, temaer, osv.), og sammenligne dem med hverandre. På denne måten fikk jeg en god oversikt over de hoved fortellingene om Oslos kriminalitetsbilde som var «innbakt» i datamaterialet. Fra de dominerende narrativene, valgte jeg å ta videre i oppgaven de som best uttrykker informantenes ulike oppfattelser av, og opplevelser med, kriminell handling i Oslo.

Jeg har benyttet meg av en narrativ analyse som metode, for å gjøre de ulike meningene bak disse fortellinger synlige. Metoden dreier seg om fortolkning av datamaterialet (Benzecry, 2023: 10). Her blir fokus rettet mot å koble dataene med teori; å trekke inn mulige forklaringer på de oppfattelsene av og opplevelsene med kriminalitet i Oslo, informantene hadde delt med meg. Jeg har identifisert tre dominerende narrativ i datamaterialet som jeg ser nærmere på i kapitlene seks til syv: «Oslo føles trygt versus trygt om dagen skummelt om kvelden» (5), «Gjeng mot gjeng opplegget» (6), og «Det farlige og det litt feil fremstilte kriminalitetsbilde av Oslo» (7). I analysen av disse forestillingene har jeg benyttet meg av tilnærmingene om frykt for å bli utsatt for lovbrudd (*Fear of crime*), og samfunnstilknytning (*community attachment*), som hovedteorier for å belyse informantenes oppfattelser av, og opplevelser med kriminaliteten i Oslo uttrykt gjennom de ulike narrativene. I tillegg, har jeg trukket inn perspektivet om medias diskurs, for å prøve å forstå noen av informantenes refleksjoner rundt samspillet mellom det medieskapte bildet av kriminell handling i Oslo, og informantenes eget bilde. Dessuten, har jeg benyttet normalisering og distansering strategier, og om begrensende atferd (*Constrained behaviors* å vise forskjellen i måten deltakerne i denne studien gav uttrykk for å håndtere kriminaliteten i Oslo på.

3.6 Etiske spørsmål

Dette prosjektet har vært designet etter de generelle etiske prinsipper satt for forskningsvirksomhet av Norsk Senter for forskningsdata (NSD). Undersøkelsen har fulgt alle de formelle kravene, og har blitt vurdert som i tråd med de gjeldende retningslinjer innenfor akademisk forskning. Prosjektet ble godkjent av NSD i september 2022, og kunne gjennomføres fram til juni 2023.

Temaet for oppgaven (unge voksnes oppfattelser av og opplevelser med ulovlig handling i Oslo), fremsto ikke som spesielt utfordrende i forhold til etiske spørsmål. Dog, fikk jeg råd fra NSD om å være spesielt «forsiktig» i forbindelse med et av de spørsmålene jeg hadde på intervjuguiden – der jeg lurte på om informantene noen gang hadde vært utsatt for/rammet av en kriminell handling.

At jeg var opptatt av informantenes anonymitet og konfidensialitet i behandlingen av all informasjon de fortalte meg om, var noe jeg prøvde å tydeliggjøre i hele undersøkelsens prosess - særlig under rekruttering og intervjuing. De fikk vite om de viktigste detaljene, om hvordan dataene

skulle behandles, for å sikre deres anonymitet og dataenes konfidensialitet. Jeg informerte blant annet om at det bare var jeg og mine veiledere som skulle få tilgang til dataene, at jeg ikke skulle bruke noen informasjon som kunne spores tilbake til dem, og dersom jeg skulle bruke noen sitater, skulle dette gjøres under fiktive navn. I tillegg fikk de vite at lydopptakene skulle slettes så snart intervjuene var transkribert. På denne måten har jeg sikret informantenes konfidensialitet og anonymisering (Kvale & Brinkmann, 2015: 106-107).

Ifølge NSDs vurdering av dette prosjektet, ble ikke data som skulle samles inn kategorisert som spesielt sensitive. Dog, gitt at data skulle innsamles i form av lydopptak, ble de automatisk kvalifisert som sensitive, eller "gule" fra universitets personvernombud. I og med at innholdet fra lydopptaket ikke var særlig sensitivt, fikk jeg også bekreftelse fra TDS (Tjeneste for sensitiv data), om at dataene kunne behandles som. "grønne data". Dette betyr i praksis at de ikke ble underlagt de samme strenge krav til beskyttelse som pålegges gule, røde eller svarte data. Jeg måtte derfor ikke lagre data på spesielle steder, som for eksempel TSDs sin elektroniske plattform, hvor sensitive data kan lagres og behandles på en sikker måte. Jeg brukte derfor en vanlig diktafon for å ta opp intervjuene, og min egen pc for å transkribere dem. En transkripsjonsprosess innebærer at data blir anonymisert da lyden blir gjort til tekst. Det vil si, man lar være å transkribere informasjon som kan spores tilbake til informantene..

3.7 Pålitelighet, gyldighet og generaliserbarhet

For vurdering av kvalitet på en bestemt forskning, benyttes tre kriterier: pålitelighet, gyldighet og generaliserbarhet (Tjora, 2017: 231). I kvalitativ forskning betegnes også disse kriteriene som troverdighet, bekreftbarhet og overførbarhet (Thagaard, 1998, i Tjora, 2017: 231).

Pålitelighet handler om funnens troverdighet; om i hvilken grad de kan stoles på. Kvalitativ forskning orienteres primært mot å utvide den allerede eksisterende forskningen. Hovedformålet med denne type undersøkelse er å komme til et visst resultat, eller funn som kan åpne veien til videre forskning. Et godt datagrunnlag er derfor sentralt for at det skal kunne bygges videre på/utvide tidligere forskning (Benzecry, 2023: 3; Kvale & Brinkmann, 2015: 276). Et godt datagrunnlag oppnås, blant annet, ved å sørge for at hele forskningsprosessen skjer på en transparent måte. Slik får man sikret påliteligheten til datamaterialet. Ved å beskrive hvordan jeg

gikk frem for å svare på forskningsspørsmålet, mitt - alt fra rekrutteringen av deltakerne, vurderinger som ble tatt, til analysen - ønsker jeg å uttrykke undersøkelsens troverdighet. I tillegg dokumenterer jeg mitt arbeid ved å legge ved dataene jeg baserte meg på (de transkriberte intervjuene), samt den formelle godkjenningen for dette prosjektet.

Gyldighet dreier seg om forholdet mellom data og teori. Den viser hvorvidt fenomenet som undersøkes ble besvart i analysen (Tjora, 2017: 232). Ved å sørge for at undersøkelsen oppfyller dette kriteriet, sikrer forskeren at funnene han/hun har kommet fram til, blir rammet inn i det valgte teoretiske bakteppet på en forsvarlig måte. Sagt med andre ord: gyldighet viser hvor valid forskerens fortolkningsarbeid er, eller hvor godt de støttes av teori og/eller tidligere studier (Thagaard, 2018: 189). I denne undersøkelsen har jeg prøvd å gjennomføre en mest mulig teori nær dataanalyse (kobling mellom empiri og teori). Dette gjorde jeg ved å støtte mine tolkninger på tidligere forskning eller teori. Som påpekes av Tjora, den viktigste kilden ved en studies gyldighet er å sørge for å ramme den inn i faglige rammer, forankret i tidligere forskning (Tjora, 2017: 234).

Det tredje kriteriet, generaliserbarhet, handler om å gjøre funnene fra en bestemt undersøkelse gjeldende for en større gruppe eller populasjon (Tjora, 2017: 238). For at det skal kunne generaliseres, bør funnene avspeile utvalgets generelle mønstre/tendenser ved det fenomenet som utforskes. I tillegg bør undersøkelsen være representativ. Det vil si, ha et utvalg av en passende størrelse. I mitt tilfelle kan det ikke sies at ti intervjuer gir et solid grunnlag for generalisering. Dog, med utgangspunkt i argumentet om at man i kvalitativ samfunnsforskning ikke er primært opptatt av å finne generelle mønstre, eller av generaliseringer av funn (Benzecry, 2023: 10), men av å orientere undersøkelser mot å bygge veien til videre forskning, tror jeg at funn fra denne undersøkelsen ville kunne brukes i videre forskning.

4 Analyse

I denne studien forsøker jeg å svare på spørsmålet: *Hvilke oppfatninger har unge voksne av kriminaliteten i Oslo?* I tillegg lurer jeg på disse underspørsmålene: *Hvordan varierer disse oppfatningene med de unges egen tilknytning til byen? Og hvordan reflekterer de rundt samspillet mellom det medieskapte inntrykket av kriminalitetsbildet i Oslo og deres egne oppfatninger?*

De unge personene jeg forsker på «slipper» meg inn i deres bilde av kriminaliteten i Oslo, gjennom de historiene de forteller meg. Avsløringen av dette bildet skjer ved hjelp av en narrativ analyse-tilnærming. Tilnærmingen bygger på et fortolkningsarbeid av informantenes fortellinger, og har som formål å fange opp deres meninger og forståelser av den virkeligheten de lever i. I dette tilfellet handler fortolkningsarbeid om å fremme hvordan kriminalitet i Oslo blir sett fra deltakernes perspektiv. Sagt på en annen måte: hvordan dette fenomenet forstås eller gis mening til, for disse unge voksne.

For å gi leseren en ryddig oversikt over de ulike fortellingene, reserverer jeg et eget kapittel for hver og en av disse fortellingene - fra 5 til 7. Kapitlene tillegges også noen underkapitler. Før jeg starter selve analysen, tar jeg en kort gjennomgang i de neste underkapitlene (4.1 og 4.2), for å beskrive og introdusere konteksten jeg jobber ut fra. I kapitlene 5 til 7, presenterer jeg de dominerende historiene jeg har identifisert i datamaterialet, og skisserer noen mulige måter å tolke dem på. Formålet mitt vil være å prøve å «føre» leserne til å oppnå den samme innsikt som jeg fikk av informantenes bilde av kriminalitet i Oslo. Sagt på en annen måte: gjennom denne analysen, vil jeg vise leserne hvordan den ofte omtalt kriminelle handling i Oslo, ser ut fra mine informanternes ståsted.

4.1. Om å være nære til eller distansert fra Oslo

Under identifiseringen av deltakernes fortellinger leter jeg spesielt etter disse elementene: a) deres oppfatning og opplevelse av trygghet i Oslo; b) deres egne/ kjennskap til andres opplevelser

med kriminell handling i byen; og c) kilde til deres bilde av kriminaliteten som skjer i Oslo. De to første elementene forteller litt om Oslos kriminalitetsbilde ut fra de unges egne perspektiver og erfaringer. Det tredje element sier litt om samspillet mellom det som fortelles i medier om kriminaliteten som skjer i byen, og den kriminalitet ungdom selv oppfatter og opplever.

Undersøkelsens hovedfunn viser noen interessante variasjoner i måten kriminaliteten i Oslo oppfattes og oppleveres på av disse unge voksne. De skiller seg fra hverandre på flere måter, men preges også av noen felles trekk. Tilknytning til byen ser ut til å spille en viktig rolle i hvordan kriminaliteten i Oslo oppfattes og oppleveres av disse unge voksne. Oslo oppfattes og oppleveres stort sett som «en trygg by» av de som har en sterkere tilknytning til den, og «skummelt om kvelden» og i «mørkere tider» av dem som ikke har like sterk tilknytning til byen. Frykten for utsatthet for kriminell handling i byen fremstår dermed som større blant de med svakere bånd til byen, enn blant de som er mer «bynære». Med «bynære» menes her unge voksne som kan tenkes å ha en slags «Oslo-identitet eller tilhørighet», noe som kan bidra til at de blir ekstra glade i byen de tilbringer eller har tilbrakt en god del av sin tilværelse i eller nær byen. Til tross for at de aller fleste gir uttrykk for at deres kriminalitetsbilde av Oslo delvis har blitt dannet ut fra det de hører, leser eller ser i de forskjellige mediene og folk rundt seg, viser dataene at de som ikke bor eller har kortere botid i Oslo påvirkes i større grad av disse fremstillingene om byens kriminalitet. Dataene viser også at ungenes generelle inntrykk av type kriminalitet som foregår i Oslo, fremstår som overlappende, uavhengig av hvor «nære til» eller «distanserte fra» Oslo de er. Informantene uttrykker en felles forståelse av byens ulovlige handling: den ses på som mest knyttet til gjengkriminalitet, og som noen som stort sett rammer kun de som er involvert i disse gjengmiljøene.

For å tydeliggjøre dette skillet i analysen, deler jeg informantene inn i to grupper ut fra deres fysiske og affektive tilknytning til byen. Jeg har valgt å kalle den ene for «Oslo nære», og den andre for «Oslo distanserte». «Oslo nære» består av unge personer som har en sterkere tilknytning til byen – enten fordi de er født og oppvokst i byen, eller fordi de har flyttet dit og bodd i den i mer enn to år. Alle deltakerne fra denne gruppen bor i en av bydelene som ligger øst (den såkalte østkanten): Grünerløkka, Grønland, Bøler og Stovner. «Oslo distanserte» omfatter unge som har en kortere eller sporadisk Oslo-opplevelse. Det vil si, de som har bodd mindre enn

to år i byen, eller er født og vokst opp utenfor Oslo og bare pleier å dra dit på besøk. Fra denne gruppen er en deltaker fra Rakkestad, en fra Drammen, en fra en liten bygd utenfor Hamar og en fra Tvedestrand (i Kristiansand). Jeg velger å sette en toårs grense på botid i byen for å markere nærheten til eller distansen fra den, fordi det er noe som kommer frem fra datamaterialet: de som har bodd i Oslo i mindre enn to år viste stort sett at deres Oslos kriminalitetsbilde ikke har endret seg så mye i forhold til det bildet de hadde før de flyttet. Elias er et godt eksempel på dette. Han kommer fra et lite sted utenfor Hamar og han forteller at, før han flyttet til Oslo, fikk han alltid høre at det var *en farlig by*, sagt med informantenes egne ord. Selv om han har bodd i Oslo i snart to år, gir han uttrykk for at han ser på byens kriminalitet (det han betegner her som «noe») nesten som et hverdagsproblem. Han setter ord på det på denne måten:

«Når jeg flyttet hit til Oslo, så merka jeg at det skjedde noe hele tiden».

Dette kan tolkes som om han fremdeles bærer dette bildet av Oslo med seg, som var preget av «farligheten» han ble fortalt om før han flyttet dit. Til motsetning, tyder innblikk i byens ulovlige handlinger som de «Oslo-nære» informantene gir meg, på at de påvirkes i liten grad av hva de hører, leser, eller ser av hvordan Oslos kriminalitetsbilde fremheves i medier eller andre kanaler. Sitat til Samuel, illustrerer dette godt:

«Hvor skjer det? Fordi det er ikke noe ... det skjer ikke der jeg er».

En måte å tolke denne lave mediepåvirkning på, er å se på den som en mulig effekt av deres «hverdagerfaring» med det som skjer i byen. Denne type erfaring kan ha bidratt til å «utstyre» de «Oslo-nære» unge med en slags evne til å skille mellom kriminaliteten som det fortelles om, og den de selv «ser» eller opplever. En annen tolkning som kan trekkes inn er betydning av den «fysisk-og affektiv» nærhet til eller distanse fra Oslo i utformingen av de ungenes kriminalitetsbilde. Dette er i tråd med teorien om *samfunnstilknytning* (*community attachment*) (Banks, 2005, Hollis, del Carmen & Dobbs, 2017), som jeg benytter senere i oppgaven for å forklare disse forskjellene mellom de to gruppene.

4.2 Hva fortelles om gjerningspersonene?

I dette underkapittelet beskriver jeg innblikket de unge voksne ga meg i deres inntrykk av og opplevelser med «profilen» til gjerningspersoner som driver med ulovlig handling i Oslo. Her var

spørsmålet særlig rettet mot ungdomskriminalitet, som er en type kriminalitet som ofte formidles i offentligheten gjennom, blant annet, ulike medier og politirapporter (slik jeg refererer innledningsvis). Inntrykket, som deles av både de “Oslo-nære” og de “Oslo-distanserte” unge voksne, er at kriminell aktivitet i byen som oftest blir drevet av ungdom med minoritetsbakgrunn. De to følgende sitatene oppsummerer de unge voksnes oppfatninger. Stine, en unge voksen fra «Oslo-nære» gruppe, forteller:

«Inntrykket mitt, i hvert fall det som kommer fram i media, er at det ofte er minoritetsungdom som er involvert i denne type kriminelle aktivitet».

Oppfatningen til Haakon, en “Oslo-distansert” ung voksen, går i samme spor:

«Jeg opplever sånn at det er ungdommer med minoritetsbakgrunn som er mer ... som er verst, da. Det er mer kriminalitet der. (...) når man hører om det, så er det oftest der, da.»

Etnisk bakgrunn ser også ut til å spille en viss rolle på hvordan kriminaliteten kan oppfattes og oppleves av de unge voksne med en annen (enn norsk) bakgrunn. Samuel, en som er født og vokst opp i Norge med innvandrerbakgrunn, forteller både om inntrykkene hans av fremstillinger om gjerningspersonene, og om hvordan han noen ganger «kjenner på kroppen», konsekvensen av slike fremhevninger.

«... ganske ofte, da, så er jo mennesker med innvandrerbakgrunn. Så, jeg tenker, det først jeg tenker er: “la det helst være en norsk (latter), etnisk norsk, fordi da slipper vi det der stempla, da». Så, det er de to tingene som jeg fort tenker på, bare jeg hører at det har skjedd noe, da»

I de neste kapitlene skisserer jeg de tre dominerende narrative jeg har identifisert i datamaterialet: «Oslo føles trygt versus «Trygt om dagen, skummelt om kvelden» (5), «Gjengmot-gjeng opplegg» (6), og «Det farlige, og det litt feil fremstilte kriminalitetsbilde av Oslo» (7). Jeg starter med en kort beskrivelse av narrative som analyseres i hvert kapittel. Dernest forsøker jeg å tolke dem i lys av teori. Dette gjør jeg samtidig som jeg pakker de ulike fortellinger ut. Tilnærmingen om *samfunnstilknytning (community attachment)* benyttes for å belyse denne todelingen av kriminalitetsbildet i Oslo, som kommer til uttrykk gjennom de ulike fortellingene. Tilnærmingen kombineres med andre perspektiver, som jeg også har tenkt kunne hjelpe meg å forstå enda dypere deltakernes måter å forholde seg til kriminaliteten som skjer i byen: *normalisering og distansering strategier, og begrensende atferd (Constrained behaviors)*. For

tolkningen av siste narrativ (7), trekker jeg inn perspektiv om *medias diskurs*. I mitt tolkningsarbeid prøver jeg også å «flette sammen» disse ulike perspektivene i det større teoretiske bakteppe av teorien om frykt for utsatthet for kriminelle handling (*Fear of crime*).

5 «Oslo føles trygt», versus «Trygt om dagen, skummelt om kvelden»

Gjennom de narrative jeg presenterer i dette kapittelet, legger jeg særlig vekt på to aspekter: de unge voksnes *oppfatning* og opplevd trygghet i Oslo, og deres egne (eller kjennskap til andres) opplevelser med kriminell handling i byen. Jeg skisserer hvordan de forholder seg til disse aspektene ut fra deres tilknytning til Oslo. Jeg viser hvordan det å være “Oslo-nære” eller “Oslo-distansert” påvirker de unge voksnes oppfatninger og opplevelser, og er med på å skape det todelte bildet. På den ene siden “det trygge Oslo” og på den andre siden “det skumle Oslo”. For å hjelpe meg med å avdekke de unges bilde av kriminaliteten i Oslo, stiller jeg dem, blant annet, dette spørsmålet: «Hvordan opplever du Oslo, når det gjelder trygghet?». Svarene jeg får er splittet, avhengig av ungdommenes «fysisk-og affektive» nærhet til eller avstand fra byen. Det vil si, deres tilknytning til eller bånd til byen. Svarene jeg får fra denne gruppen jeg kalte *for* «Oslo-nære» (unge voksne som er født og/eller vokst opp i byen, eller har bodd i den for en relativ god stund), gir inntrykk av at Oslo oppleves stort sett som trygt. Sitatet fra Miriam, en Oslo født jente, kan brukes som illustrasjon på den dominerende opplevelsen av byens trygghet blant ungdommer fra denne gruppe:

«Selv opplever jeg Oslo som trygt, eller jeg er sånn ... jeg er ikke redd i Oslo. Oslo føles trygt».

Jeg tolker Miriam sin opplevelse av tryggheten i Oslo som «solid». Med «solid» menes her å ikke sette et spørsmålsteget ved, eller å ikke være i tvil om det man uttrykker. Miriam er født i Oslo, men vokste opp i en annen by utenfor byen. Hun flyttet til Oslo for to år siden, og bor nå på Grønland - en av byens østlige deler, generelt kjent for kriminell aktivitet. Hennes svar på opplevd trygghet i byen skiller seg, for eksempel, fra svaret til Elias, som har bodd i Oslo i omtrent like lang tid som henne. Han uttrykker seg på denne måten:

«Vil på en måte si at jeg selv føler meg trygg i de fleste tilfeller, men jeg har heller en større frykt for tryggheten til kona mi. For eksempel, hvis hun ferdes alene, gjerne på kveldinger og mørkere tider, da».

Elias gir inntrykk av at Oslo kan fremstå som både trygt og utrygt. Til tross for at han uttrykker at han selv føler seg stort sett trygg i byen, tolker jeg utsagnet hans «*føler meg trygg i de fleste tilfeller*», som om han ikke utelukker tilfeller der utrygge situasjoner kan oppstå. Å måtte gå i bakgater (slik han ble rådet til å ikke gjøre), kunne føre han til å ende i en slik situasjon.

Bakgatene representere for Elias det som betegnes for «brennpunkt for frykt» (hot spots of fear) (Nasar, 1995, i Hanson Reyns, 2015: 98). I tillegg gir han uttrykk for å indirekte påvirkes av denne frykten, i og med at han frykter for kona si. Fortellingen til Elias kan sies å vise et mindre «solid» inntrykk av trygghet enn det de «Oslo-nære» unge gir uttrykk for. Kontrasten mellom Elias og Miriams trygghetsopplevelser, hvis man tar i betraktning at begge har omtrent samme botid i byen, kan delvis forklares med deres ulike «affektive nærhet» til byen. Miriam er en ung voksen jente som er født i Oslo, og det kan tenkes at hun er «utstyrt» med en Oslo-identitet som bidrar til at hun ser på det som skjer i byen med andre øyne, enn de som ikke har samme by-identitet. Banks (2005; Hollis, del Carmen & Dobbs, 2017), for eksempel, påpeker betydning av en «lokalsamfunns-identitet» (community identity) for folkets frykt for utsatthet for kriminelle handlinger, eller for deres opplevelser av trygghet i det lokale samfunn.

Den kriminaliteten det sies at Oslo er rammet av, fremstår ikke blant de «Oslo-nære» unge som spesielt urovekkende. Noen går ut fra kriminalitetsbilder de har fra andre store byer rundt omkring i verden, og ser derimot på kriminell aktivitet i Oslo som mindre problematisk enn mange andre steder. Samuel, for eksempel, sammenligner kriminaliteten som skjer i Norge med kriminalitetene som foregår i nabolandet Sverige. Han forteller meg dette med et stort smil:

«(...) man ser bort i Sverige, der skjer det mye. Der er et veldig stort problem. Så, jeg føler ikke at vi har kommet helt dit. Vi er et godt stykke derfra ...»

At han smiler mens han forteller dette, tolker jeg som en måte å uttrykke en viss stolthet over at kriminaliteten i Norge, slik han oppfatter, er *et godt stykke* unna fra å være et problem. Man kan også tolke utsagnet til Samuels som om det er ladet av en (mer eller mindre bevisst) norsk identitet som kan ha hatt innflytelse på denne normaliteten som han tillegger den norske «kriminalitets tilstanden». Det å sammenligne kriminaliteten som foregår i det enkelte samfunn med kriminaliteten som skjer andre steder, betegnes gjerne i litteraturen for *samfunns-*

sammenligning (social comparison), og hevdes å være en vanlig atferd blant folk generelt (Romer, Jamieson & Aday, 2003:90)

Samtidig uttrykker noen svar fra den «Oslo-nære» gruppen en viss frykt for (både på egen og andres vegne) opplevelser med noen typer ulovlig handling. Frykten skyldes stort sett noen kriminelle hendelser de har hørt om, eller har kjennskap til at noen hadde opplevd. Daniel, for eksempel, forteller at han ikke er redd selv, men han påpeker at skytingen på London i sommer (se tidligere fotnoten om dette), og hans kjennskap til en som har vært utsatt for voldskriminalitet i byen, gjør at han ser på Oslo som *ikke hundre prosent trygg for alle*, sagt med informantens egne ord. Han uttrykker seg videre, og deler historien om en venn av en venn som har blitt utsatt for voldskriminalitet på en buss, sannsynligvis fordi han var feminint kledd:

«Ja, i forhold til ordet trygghet, vil jeg si at Oslo føles trygt fra mitt perspektiv, men ... ikke for alle. Jeg har en venn som har opplevd mye fart i Oslo».

5.1 De unge voksnes forståelse av kriminalitet

Til tross for at de fleste blant unge voksne i denne undersøkelsen uttrykte at de aldri selv har vært utsatt for en eller annen form for kriminalitet i byen, viser den største delen å ha kjennskap til noen som har vært rammet av eller utsatt for det. Noen få innrømmer at de har selv blitt utsatt for småtyveri i byen, og gir uttrykk (på en mer eller mindre bevisst måte) for at «ting» (som her menes kriminelle hendelser) kan skje. De historiene om byens ulovlige aktivitet de forteller om, er ofte relatert til noen de kjenner eller har hørt fra venner. Disse historiene handler stort sett om ran og småtyveri på gata, nasking (tyveri av ting av lav verdi) i butikk der de jobber, folk de kjenner som kjøper dop, røyking av hasj i blokka de bor i og noen de kjenner som har blitt rammet av voldskriminalitet. Etter deres negative svar i forhold til egen utsatthet for noe kriminelt i byen, spør jeg: «Kjenner du til noen som har vært det (menes utsatt for kriminell handling)?». Jeg får, for eksempel, sånne svar:

«Ja, kompisen min ble rana, faktisk, i nabogata vår i sommer. (...) han var bare på vei hjem fra byen, og så var en guttegjeng som stoppa ham, og så ... ja, tror de, eller de tok telefon hans og slått ham ned, så han falt i baken ... og lommeboka hans. Og så kom han seg hjem etterpå. Så det gikk fint på en måte, men ... men, ja, det var veldig ubehagelig, hm».

Miriam

«Jeg hørte om en historie, for eksempel, på Majorstua, hvor folk har blitt krevd klær der».

Elias

«(...) jeg som jobber i butikk opplever ofte nasking. Og det er veldig ofte, ja, ungdommer eller unge voksne, da, som stjeler. Og det skjer ofte, egentlig. Om ofte, kanskje sånn en til to ganger i måneden».

Nina

Dog, store deler av de ulovlige hendelsene de unge voksne forteller om, gir uttrykk for at det oppfattes som småkriminalitet, og som noe som ikke påvirker dem i så stor grad at de går rundt og tenker på det hele tiden. At noen smiler eller ler mens de forteller meg om disse gjerningene, gir meg rom for en slik tolkning.

Gjennom disse fortellingene ungdommer deler med meg, får jeg inntrykk av at denne type kriminalitet ikke oppfattes og oppleves av denne befolkningsgruppe som et «hverdagsproblem» i byen. Den nølende måten Miriam svarer på da hun blir stilt spørsmålet om hun noen gang hadde vært utsatt for ulovlig handling, eksemplifiserer dette. Først gir hun et negativt svar:

«Nei, har ikke». Men så retter hun svaret med det samme, og ler mens hun forteller om dette:

«Eller, veska mi ble stjålet en gang ... men, nei, ikke blitt utsatt».

En måte å se på dette tilsynelatende paradoks i svaret til Miriam, er å forstå det som et uttrykk for at småtyveri ikke oppfattes av henne som alvorlig kriminalitet. Ved å konkludere med «*nei, ikke blitt utsatt*», får det meg til å tenke at hun kanskje oppfatter denne type hendelsen som «normal», eller at den ikke opplevdes som kriminalitet i det hele tatt. Hun gir ellers inntrykk av at småtyveri hører til småkriminalitet, og at den ses mer på av henne som en slags «bagatell». Dataene viser at denne bagatelliseringen av byens småkriminalitet, skjer utbredt blant de «Oslo-nære» informanter. De bruker det jeg tolker som en «normalisering strategi» for å danne et skille mellom små (mindre alvorlig) og alvorlig eller *tung kriminalitet*, for å bruke de unges egen betegnelse. Informantene mine gir uttrykk for at Oslos hverdagskriminalitet stort sett handler om småkriminalitet, og at denne type virksomhet ikke inngår helt i deres egen forståelse av

kriminalitet. Kriminalitet for disse unge voksne, ser ut til å være noe de assosierer mest med «alvorlig gjerning». Dette kan illustreres med uttrykkelsen Nina kom med etter at hun hadde fortalt om naskingen hun ofte opplever i butikk der hun jobber:

«Så, men det er ikke sånn at jeg føler at det florerer av kriminalitet. Ikke sånn tung kriminalitet, men sånn mer "småkriminalitet».

Dette skillet mellom en «normaliserte» og en alvorlig kriminalitet, kommer tydelig til syne når informanter forteller om voldsrelaterte historier – for eksempel når de snakker om en venn, eller noen de kjenner som har vært utsatt for vold. I slike tilfeller bruker de fleste et nøytralt kroppsspråk. Det er ingen som smiler eller ler mens de forteller om disse historiene, og som følge av det får deres ansikt et alvorlig preg. Dette er noe jeg opplever, eksempelvis, i forhold til Naomi - da hun beskriver knivstikkinga av en kjent ungdom i nabogata - eller til Daniel, når han gir meg innblikk i historien til en som hadde blitt banket opp på bussen, tilsynelatende av homofobisk grunn. Slik uttrykker de erfaringene sine gjennom fortellinger om noen de vet om, som noen gang har blitt rammet av det de forstår som alvorlige kriminelle handlinger: Naomi, om gutten som ble knivstukket:

«Det var en smågutt som var ... sånn midt på ungdomsskolen. Så, det var trist å høre».

Daniel, om vennen som ble banka opp:

«Nei, det var ... hadde, ikke en venn av meg, men en venn av en venn, da. Han er homofil, og var ute på byen. Jeg vet ikke om det var «Pride[1]», eller om det ikke var det, men han gikk i et slags (det måtte vært), på noe kostymefest. Og han gikk veldig feminint kledd og var ... og oppførte seg feminint, da. (...) så var det noen som kom inn, så på ham, banket han opp på bussen ... veldig, veldig blodig, og så gikk han av bussen og forsvant».

Som jeg har skissert ovenfor, viser datamaterialet en todelt opplevelse med trygghet i Oslo blant deltakerne i denne studien. Faktoren fysisk-og affektiv nærhet til eller distanse fra står sentralt for belysning av denne splittingen. De «Oslo-nære» unge voksne kan ses på som bedre «posisjonerte» til å tilegne seg en «by-hverdagserfaring» som kan innvirke i deres oppfattelser av og opplevelser med kriminalitet i byen. Å ha en slik erfaring kan ses på som et redskap som hjelper folk til å skille, blant de historiene om kriminell handling som fortelles, mellom hva som

er sant, og hva som ikke er det (Bank, 2005: 171). De fleste blant denne gruppen gir stort sett uttrykk for at de selv ikke blir berørt av denne hverdags- eller små kriminaliteten som det blir fortalt at foregår i Oslo. De forteller at det som vekker størst frykt i dem, er tanken om mer alvorlig kriminalitet. De gir som eksempel, terrorhandlinger (som de ser på en type handling som kan involvere tilfeldige mennesker, og derfor fremstår for dem som mer skummelt), eller vold- eller hat-relatert handlinger rettet mot mer spesifikke personer. I denne forbindelse, blir det nevnt både noen nylige og eldre kriminelle handlinger byen ble rammet av. Noen gir uttrykk for at slike hendelser gjør at de blir mer bevisste på at hvis de hadde vært på feil sted til feil tid, så kunne de også plutselig vært involvert i handlingene. I det de forteller, vekkes en rekke minner og de kommer på noen hendelser som fremdeles sitter fast på minnet til noen: skyteepisoden på London-pub [2] i fjor sommer, den homofile vennen som ble banka opp på bussen (understreket av informanten som en *stor nyhetssak*), eller det rasistisk motiverte drapet av en ungdom på Holmlia [3] for noen år tilbake.

Dog, det generelle inntrykk blant den «Oslo-nære» gruppen er at «*Oslo føles trygt*». I motsetning, gir den «Oslo--distanserte» gruppen uttrykk for et litt annerledes inntrykk av byens trygghet. Slik det tidligere ble referert til i oppgaven, er alle unge voksne fra denne gruppen født og oppvokst i små landsbyer utenfor Oslo. To av dem har flyttet til Oslo og har bodd der i snart to år, mens de andre pleier å dra dit av og til – enten for å kose seg i byen, eller for å besøke noen slektninger som bor der. Hovedinntrykket blant disse unge voksne er at Oslo er *en farlig by*, hvor *det skjer noe hele tiden*, sagt med deres egne ord. Tryggheten i byen beskrives for eksempel av Elias, en ung mann som flyttet til Oslo for et halvt år siden for å studere, som en «*grei*» trygghet. Ut fra måten Elias uttaler seg videre, så tolker jeg denne trygghets kategoriseringen som et uttrykk for at byens trygghet oppleves av ham som litt begrenset. Det vil si, en «*grei*» trygghet kan nok bety at Oslo i hans øyne ikke fremstår som hundre prosent trygt. Dette er noe jeg tolker, for eksempel, basert på denne uttalelsen:

«Jeg husker, før jeg flyttet til Oslo, så fikk jeg alltid høre, ofte høre, at Oslo kan være en farlig by. Du må gjerne gå der i de åpne gatene. Vær forsiktig når du går ... på kvelden og på natta, bakgater og sånt, men så tenker jeg at det må man jo være forsiktig med alle steder nesten, sånn å si. Når jeg flyttet hit til Oslo, så merka jeg at det skjedde noe hele tiden, enten det var det ene eller det andre».

Til tross for å ha bodd i Oslo en stund, bærer Elias fremdeles det inntrykket han hadde før han flyttet dit, og som ga meg grunnlaget for å plassere han i gruppen til de «Oslo-distanserte» deltakere. Oppfatningen han har av kriminell handling i Oslo, viser en stor kontrast i forhold til den lille bygda han kommer fra, hvor den mest kriminelle man kan høre om (og dette forteller han med en humoristisk stemme som vekker en god latter fra begge av oss), er at noen har kjørt for fort.

Oppfattelsene til de Oslo-distanserte unge voksne kan sies å være preget av kriminalitetsbildet de får med seg fra både medier, og fra folk rundt seg. De fleste gir uttrykk for å ha i bakhodet en «man må passe på holdning» flere steder i Oslo. Linda, ei jente født og vokst opp i en liten by utenfor Oslo, pleier å ta seg en tur av og til dit for å besøke slektningene i nærheten av Stovner, en av de områdene som generelt er kjent som et område med en del kriminalitet. Hun forteller på denne måten om advarselen hun får høre fra noen hjemme før hun skal dra til byen: *«Det er jo mer sånn når man drar til Oslo: Pass på tingene dine! Folk der stjeler».*

Haakon, er også født og vokst opp i en liten by, og fortellingen hans går i samme retning: *«Har vært i Oslo mange ganger på kvelder, og da har hatt det i bakhodet ... det er ikke noe jeg går redd for, men jeg veit at man skal passe på forskjellige steder i Oslo».*

De «Oslo-distanserte» unge voksne viser seg å være i en viss grad påvirket av en eller annen kriminell hendelse i byen de har hørt, sett, eller lest om, og som fremdeles gjør et relativt stort inntrykk på dem. Blant disse er voldtektssaken [4] som skjedde i fjor høst i en åpen gate to skritt unna Karl Johans, en ganske godt trafikkert gata i Oslo. Jeg får et innblikk i denne saken fra Elias. Gjennom den detaljerte måten han forteller meg om denne hendelsen, gir han uttrykk for at denne type kriminelle handlinger er noe han bekymrer seg spesielt over. Han hadde fortalt meg tidligere at han personlig følte seg relativt trygg i byen. Han viser at bekymringene vekkes ellers på grunn av kona, som også hadde flyttet sammen med ham til hovedstaden for å studere. Han gir et tydelig uttrykk for «stor frykt» for konas trygghet, og at frykten oppfattes større i forhold til

kvelder og mørketider, slik han uttaler det. Han forteller på denne måten om innsatsen hans for å beskytte kona mot byens utrygghet på kvelden, som han mener kvinner generelt kan være mer utsatt for:

«Jeg bryr meg ikke så veldig mye selv om denne tiden, men om kona mi er jeg veldig, veldig redd for henne, da; hennes trygghet. For eksempel, da, hun jobber jo gjerne kveldsvakter, ferdig åtte-ti tiden, og jeg tørr aldri å la henne dra hjem alene, for eksempel. Så, jeg møter alltid opp og følger henne hjem».

Det bildet han hadde av kriminalitet i Oslo før han flyttet dit, har ikke endret seg så mye. Nå bor han der og, slik han forteller videre, får han mulighet til å konstatere selv at det skjer noe hele tiden i byen. Fortellingene hans gir også uttrykk for bekymringer relatert til andre typer av kriminelle handlinger: de terrorhendelsene man får høre om, ser han på som type hendelser hvem som helst kan bli tilfeldig involvert i, uavhengig om man er kvinne eller mann. Inntrykket av at Oslo kan være spesielt ubehagelig for kvinner om kvelden, kommer også frem blant andre informanter fra «Oslo-nære» gruppen. Dog viser perspektivene fra denne gruppen en viss forskjell på måten spørsmålet om kvinners sikkerhet i Oslo sees på. Blant «Oslo-nære» unge, oppfattes ikke Oslos som spesielt farlig for kvinner enn mange andre byer ute i verden. Jeg stiller noen «Oslo-nære» jenter det spørsmålet: «Pleier du å gå ut (til byen) på kvelden med venner og sånn»? Disse to svarene, oppsummerer hovedinntrykk av kvinners trygghet blant de kvinnelige informantene som ofte opplever Oslos kvelds-og natteliv:

«Ja, og det går alltid stort sett bra. Vi passer på hverandre, sånn ... spesielt som kvinne, så helt uavhengig av hvor i verden man er, så tror jeg at det er viktig at man tar vare på hverandre. Så, vi tar alltid følge hjem, eller tar taxi hvis vi er alene. Av og til, hvis jeg går alene, så hvis det er nært ... sentrumsnært. Da kan ... da kan hende at jeg går alene på natta. Men, det går jo bra, som regel».

Stine

«Ja, og er ikke redd når jeg drar hjem fra byen, for eksempel, eller sånne ting. Så, nei, selv så føler jeg meg veldig trygg i Oslo, hm».

Miriam

Uttalelsen til de to andre kvinnelige informanter (en født og vokst opp i Oslo, og den andre i et lite nabo-sted til byen), går i samme spor. Til tross for å definere seg selv som en person som ikke er mye ute i byen på kvelden, forteller Nina dette:

«Jeg føler meg relativt trygg i Oslo, men det er litt sånn: det å være jente på kvelden og gå hjem og sånt, kan være ubehagelig».

Thea gir meg inntrykk av at sjansen for å oppleve noe kriminelt i det sosiale miljøet hun «beveger seg i» (som hun beskriver som *trygt*), er til en viss grad begrenset. I forhold til situasjoner der hun er ute av dette trygge miljøet, uttrykker hun seg på denne måten:

«For så vidt litt, litt sånn småskummelt ofte når man er litt ... sånn hvis man går alene på kveldstider, eller».

Selv om disse unge jentene aldri har opplevd noe kriminelt i byen, gir de meg inntrykk av at tanken om at ting kan skje, er noe som ligger mer eller mindre bevisst i bakhodet deres.

Sitatet til Thea illustrerer dette godt:

«Ser jo at ting skjer ... jeg føler meg veldig vant til, nesten, at ... du ble svett av at ting kan skje».

Daniel, en mannlig informant uttrykker seg i samme retning. Jeg stiller ham dette spørsmålet: «Hva tenker du: er denne Oslo-tryggheten det samme for kvinner?». Han uttrykker seg i samme retning som informantene ovenfor: Ifølge han, kan kvinner eller jenter oppleve nok mye mer ubehag på kveldene. Han uttrykker sin mening om at kvinners generelle frykt (for utsatthet for noe kriminelt) ikke nødvendigvis oppstår fordi de opplever noe, men mer på grunn av historiene som har blitt fortalt om «ting» (kriminelle hendelser) som har skjedd. I det han forteller om sine tanker, understreker han umiddelbart at disse historiene ikke nødvendigvis handler om hendelser som har skjedd i Norge, men også andre steder i verden. Han forteller dette om en venninne: *«Hadde ei venninne som ikke hadde opplevd noe, men som bare var redd. Men, det er på grunn av alle historiene som har blitt fortalt, og ... alle disse tingene som har skjedd. Det er ikke nødvendigvis i Oslo, men i andre steder. I USA, for eksempel».*

Ut fra det som blir fortalt rundt kvinners skikkethet i Oslo (om kvelden eller natten), kan det sies at blant de «Oslo-nære» jenter eksisterer en bevissthet over at å gå alene i byen kan være farlig.

Dog, gir de uttrykk for at å passe på at «ting» ikke skjer, forstås mer som en «universell regel» kvinner generelt bør forholde seg til mange andre steder i verden, og ikke bare i Oslo.

Frykt for opplevelser med kriminalitet kan oppstå uavhengig av om man har vært, eller ikke vært, utsatt for kriminell handling, og kan ha innflytelse på hvordan folk lever livet sitt (se for eksempel Henson & Reynolds, 2015). Fortellingen til Daniel (ovenfor) om venninne hans «*som ikke hadde opplevd noe, men som bare var redd, er i tråd med dette*. Slik jeg har vært borti tidligere, innebærer ofte folkets måte å forholde seg til kriminalitet på, bruk av visse strategier. Her benytter de «Oslo-nære» unge seg av forskjellige strategier. Når Stine, for eksempel, gir uttrykk for at kvinner ikke framstår spesielt utsatt for kriminell handling i Oslo enn de ellers ville vært andre steder i verden, viser hun til den samme *samfunns-sammenligning* Samuel viste, da han sammenlignet kriminalitetsproblemet mellom Norge og Sveriges. Stine gir meg også et innblikk i de strategiene vennegjengen hennes benytter seg av for å sikre hverandres trygge tur hjem, etter en kveld i byen. Hun forteller med tydelig stolthet, for eksempel, hvor flinke alle er til å passe på hverandre ved å ta følge, eller bestille en taxi for å komme seg trygt hjem.

De «ta-følge-hjem strategiene» Elias og Stine forteller om her, er i tråd med det som refereres til som *beskyttende atferd (protective behavior)* (Hollis, del Carmen & Dobbs, 2017:47; Henson & Reynolds, 2015: 98). Disse adferdene kan forstås som strategier folk benytter seg av for å unngå å havne i situasjoner der de kan utsettes for kriminell handling. I dette tilfellet kan det tenkes at Stines og venninnenenes frykt for seksuell eller voldskriminalitet, en type frykt noen argumenterer er relativt utbredt blant kvinner generelt (Ferraro, 1996, i Henson, 2015: 96; Fetchenhauer & Buunk, 2005; Haynes & Rader, 2015).

5.2 Nærhet som en buffer

Slik jeg har skissert ovenfor, preges de narrative om oppfattet og opplevd trygghet i Oslo av både forskjeller mellom de «Oslo-nære» og de «Oslo-distanserte» unge voksne, og et visst paradoks innen samme gruppe. For å tolke de forskjellige fortellingene, har jeg benyttet meg av tilnærmingen om folkets «fysisk og affektiv» nærhet til og avstand fra det stedet hvor kriminaliteten foregår. Det å være født og oppvokst i byen, eller bo nær *der ting skjer*, slik de unge uttaler det, viser seg å spille en rolle i måten kriminaliteten i Oslo oppfattes og oppleves på

av den «Oslo-nære» gruppen. Blant disse, kan det sies at «nærheten» til byen fungerer som en slags *buffer* som bidrar til å dempe eventuelle negative effekter av fremstillingen fra media sin side om kriminaliteten i byen. Slike fremstillinger kan påvirke deres egen oppfattelse av og opplevelser med denne type aktivitet. Samtidig ser det ut som at den samme nærheten kan føre til at når ting skjer, vekkes andre type følelser. Dette er noe som kan illustreres med denne fortellingen fra Thea, som bor to stopp unna T-banestasjon, der noen skyte hendelser tok sted i fjor:

«Det er litt ekkelt når det skjer ting i nærheten, på en måte, hvor du vet at hadde jeg vært her på feil tidspunkt, så hadde man plutselig vært involvert, da ... heller, så ... men ikke, ikke opplevde noe ellers».

Sitatet til Thea uttrykker et tilsynelatende paradoks: på den ene siden, uttrykker hun at det å være så nær der ting skjer kan oppleves som ekkelt. På den andre siden, forteller hun at hun *ikke hadde opplevd noe ellers*. Jeg tolker første delen av sitatet hennes mer som en refleksjon over en kriminell hendelse som skjedde så nær der hun bor, enn et uttrykk for frykt for utsatthet for noe kriminelt.

De aller fleste blant de «Oslo-distanserte» informantene, viser at dette kriminalitetsbildet av Oslo som de hadde i forveien (før de flyttet dit), ble bekreftet med deres fysiske nærhet til byen. Dette er noe som kommer tydelig frem både blant de som bare er i byen på besøk (for eksempel Haakon), eller de som midlertidig bor der. Av blant de sistnevnte er Samuel, som flyttet til Oslo for to år siden for å studere. Han bor (på intervjuets tidspunkt), hos slektninger på en av bydelene i østkant som han selv definerer som «særlig aktivt» når det gjelder kriminalitet. Samuels uttalelse illustrerer godt en annen effekt av nærheten til byen (i dette tilfellet fysisk nærhet) eventuelt kan ha på folk:

«Jeg har ikke opplevd noe selv, men jeg bor jo her og går rundt, liksom; skjønner hva folk mener, på en måte (...) så hører du: en ungdom ble skutt. (...) når det er nært, så føler du mer».

Samuel gir her uttrykk for at nærheten til byen fører til at byens kriminalitet som blir omtalt av «folk» (som i forbindelse med samtalens kontekst menes medier), oppleves på en litt sterkere måte: *det føles mer*, slik han selv uttrykker. Jeg tolker effekten av nærheten til Oslo på Samuels

oppfattelser av og opplevelser med byens kriminalitet, som noe som kan oppstå mer i situasjoner der man ikke er i «stand» enda til å «normalisere» den kriminaliteten man hører eller leser om. Kanskje fordi man ikke har bodd lenge nok i byen, og ikke har den «hverdagserfaring» (Banks, 2005: 171), som kan bidra til at man skiller mellom det som omtales, og det man selv «ser» og opplever.

Slik det er beskrevet ovenfor, måten trygghet i Oslo oppleves på av disse unge voksne preges av forskjeller. Jeg viser at dette kan delvis forklares av styrken til det båndet enhver av dem har med byen – deres «fysisk-og affektiv» nærhet til eller avstand fra byen. Datamaterialet mitt tyder på at de unges *samfunnstilknytning (community attachment)* delvis kan forklares med de to ulike bildene de har av kriminalitetsbildet av Oslo som de gav uttrykk for i denne studien.

5.2.1 Oslo-identitet

I forhold til informasjonen om byens kriminalitet som de unge voksne får tilgang til (og her menes både gjennom de forskjellige medier, og gjennom folk rundt seg), viser dataene at innvirkning av denne informasjon på oppfattelser og opplevelser til «Oslo-nære», er relativt svak. Når det gjelder de «Oslo-distanserte» unge, tyder data på at disse påvirkes i en større grad av denne informasjonen. Mens de «Oslo-nære» unge, gir uttrykk for å forholde seg mer «fryktløse» til byens omtalte kriminalitet, tyder fortellingene fra de «Oslo-distanserte» på at disse fortellingene kan ha bidratt til å skape denne «her må man passe på holdning», noen informanter fra denne gruppen gir inntrykk for å bære med seg. Dog, preges også uttalelser fra begge gruppene av en viss frykt for utsatthet for bestemte typer av kriminalitet, som for eksempel terror- eller hat-relatert kriminalitet – typer av handlinger de unge voksne oppfatter som hvem som helst kan bli rammet av.

Banks (2005), understreker betydningen av det fysiske rommet (*space*) for folkets dannelse av selvidentitet. Slik jeg forstår det, mener han at individets «eksistensielle posisjoneringen» (det å være noen), er noe som går hånd i hånd med det fysiske rommet det befinner seg i. Sagt på en annen måte: man «blir noen» innenfor et fysisk sted. Banks ser ut til å mene at, ut fra deres tilstedeværelse, tilegner folk seg en *samfunn-identitet* som kan påvirke deres subjektive oppfatninger og opplevelser (Banks, 2005: 172-174). De kontrasterende historiene om

kriminaliteten i Oslo jeg ble fortalt av disse unge voksne, kan delvis forklares av et slikt perspektiv. Informantene mine har forskjellige tilknytning til Oslo, noe som også betyr at noen har og andre ikke har en Oslo-identitet. Deres fysiske-og affektiv nærhet til eller avstand fra, kan ha spilt en rolle i måten informasjonen om byens kriminalitet de hadde lest/hørt om, har blitt «prosessert». Det vil si, hvordan den har blitt fortolket eller gitt mening. Slik jeg viser i dette kapittelet, kan det å være «nære til», eller «distansert» fra Oslo, i praksis representere et skille mellom en kriminalitet som kan erfares i hverdag, og en kriminalitet vi bare høres om eller eventuelt opplever sporadisk. Dataene mine viser at kriminaliteten i byen ikke alltid oppfattes og oppleves av de «Oslo-nære» unge som like farlig, eller skummelt slik det oppfattes og oppleves av de «Oslo-distanserte» unge. Tilnærmingen om at befolknings tilknytning til det stedet «*der ting skjer*», slik informanter kaller det, viser seg å ha innflytelse på hvordan de fortolker og definere kriminaliteten som formidles, blant annet i medier. Teorien om *samfunnstilknytning* (community attachment), støttes av flere bidrag innenfor litteraturen relatert til frykten for utsatthet for kriminalitet (se for eksempel Banks, 2005, Girling, Loader & Sparks, 2000; Pain, 2000; Sparks et al., 2001).

Oppsummering

I dette kapittelet har jeg presentert og analysert de unge voksnes narrativer om deres oppfattelser av og opplevelser med trygghet i Oslo. Jeg har belyst de todelte oppfatningene “*Oslo føles trygt*” versus “*Trygt om dagen og skummelt om kvelden*” narrative. De oppfatningene ble dannet ut fra de unges egen tilknytning til byen, som er i tråd med teorien om *samfunnstilknytning* (community attachment). Jeg har vist hvordan unge som er «utstyrt» med både «fysisk-og affektiv» nærhet til Oslo («Oslo-nære»), oppfatter byens hverdagskriminalitet som «normal», og opplever Oslo stort sett som en trygg by. Jeg har også skissert de kontrasterende oppfatningene av og opplevelsene med byens kriminalitet til «Oslo-distanserte» unge - de som ikke har samme anledning til å erfare selv hvor mye kriminalitet det skjer i byen, og hvor i byen den skjer. Sammenlagt, oppleves den mye omtalte kriminaliteten i Oslo av de aller fleste unge voksne som deltok i denne studien (og dette gjelder begge gruppene), hovedsakelig som noe som er rettet mer «*mot spesifikke personer*», som noen kalte det. Informantene gir inntrykk for å oppfatte størst delen av byens kriminalitet mer som en «*gjeng mot gjeng opplegg*», et narrativ jeg presenterer og ser nærmere på i neste kapittel (6).

6. «Gjeng-mot-gjeng opplegg»

Narrativet jeg presenterer i dette kapitlet handler om informantenes inntrykk av det ofte omtalte lovbruddet i visse bydeler av Oslo: ungdomskriminalitet. Denne type ulovlig handling, har blitt mye fremstilt i det offentlige, i de siste årene, slikt jeg refererte til innledningsvis. Fremstillinger av denne kriminaliteten, har handlet enten om dens minkende eller voksende tendens.

Jeg stiller informantene et spørsmål jeg anser som hensiktsmessig for å fange opp deres inntrykk av og opplevelser med denne type kriminell aktivitet i byen: «Har du hørt eller lest noe om ungdomskriminalitet i Oslo, i det siste»? Svarene jeg får fra begge gruppene er sammenfallende: de uttrykker en felles forståelse om at ulovlig handling som drives av ungdom i Oslo, handler mest om et «*gjenge mot gjeng opplegg*», slik en informant kaler det. De gir inntrykk av at denne type handling ikke oppfattes som en kriminalitet som er rettet mot enkeltindivider generelt i befolkningen. De unge voksne gav uttrykk for at denne kriminaliteten, forstås som både et opplegg og et oppgjør. Det vil si, at denne type kriminalitet drives av organisert grupper, og den rammer stort sett kun de som en del av disse gruppene. Dette uttrykkes for eksempel av Stine, en «Oslo-nære jente, på denne måten:

«Oslo er en ganske liten by, så hver gang det er en eller annen hendelse som er relatert til ungdomskriminalitet, eller noe kriminelt generelt, så blir jo det veldig stor nyhetssak ut av det. Men som regel så ... er jo veldig få involvert, og ... det er jo ikke blind tilfeldig vold som går utover tilfeldig folk på gata, som regel. Og derfor, så ... er ikke noe jeg vil tenke som et stort problem.»

Stine kommer fra en liten by, men har bodd i Oslo i over 6 år. Akkurat nå bor hun i byens østlige del, et av områdene som tidligere har vært kjent for ulovlig aktivitet. Uttalelsen hennes viser at inntrykket av ungdomskriminalitet i Oslo skjer innenfor spesifikke grupper og at det er som regel kun disse som blir rammet av denne type kriminalitet. Dette kan også tolkes som en strategi for å ta avstand fra denne kriminalitet, som det ryktes at byen som hun bor i har. Dataene viser samme holdningen blant andre «Oslo-nære» unge. De fleste fra denne gruppen gir uttrykk for at ungdomskriminalitet i byen er nesten farligere for de som er involvert i eller er en del av disse gjengmiljøene. Er man unna disse miljøene, merker man ikke at det skjer veldig mye kriminelt i

byen, slik noen gir uttrykk for. Thea, for eksempel, er en av de som innrømmer at «ting» kan skje, men hun uttrykker seg i forhold til byens ofte omtalte ulovlig handling, på denne måten: *«(...) ofte føler jeg at det som skjer er rettet mot, mot spesifikke personer, da. (...) hovedsakelig disse gjengene som er mot hverandre, som jeg har lagt mest merke til, kanskje, tror jeg».*

Daniels uttrykk viser den samme forståelse. Han forteller:

«Jeg vet jo at det skjer kriminalitet blant unge, som jeg hørte om, bevitnede òg, ja. Men, for det meste, så vil jeg si at ungdomskriminalitet, mitt inntrykk av det, er at den er relativt harmløst, fordi det skjer som regel innad i en gjeng».

Til tross for en felles oppfatning om at det skjer «ting» noen steder i Oslo, ser stort sett ikke informantene på disse kriminelle hendelser som store trusler. Noen forteller at deres bekymringer er mest rettet mot andre, mer fryktskapende type kriminalitet enn den ungdomskriminaliteten man hører eller ser om som foregår i byen. Terrorangrep blir eksempelvis påpekte som en større trussel. Den nylige terrorhandling på London-pub i byens sentrum i sommer (se tidligere fotnoten), for eksempel, blir nevnt av flere «Oslo-nære» informanter.

Jeg stiller informantene spørsmål om hvilken type kriminell aktivitet de forbinder med gjengkriminalitet, og hvor lett eller vanskelig det er å identifisere (kriminelle) gjenger i deres hverdag eller når de er i byen på besøk. Det dominerende inntrykk blant den «Oslo-nære» gruppen, er at denne type kriminalitet ofte er forbundet med narkosalg (som menes salg av ulovlig stoff som hasj, kokain, og liknende). At det finnes ungdomsgjenger rundt omkring i byen, er ikke noe de nødvendigvis assosierer med kriminalitet. Noen ser på dannelser av gjenger mest som et vanlig trekk ved ungdom generelt. Nina er en av dem. Hun deler denne tanken: *«Det er jo naturlig for ungdommer å, på en måte, finne seg vennegjeng og gå rundt sammen, og kanskje finne på sprell».*

Daniel uttrykker en liknende oppfatning:

«Gjøre noe som ikke er lov er noe som, rett og slett, er spennende for unge. I hvert fall for gutter, som jeg kan relatere til».

Jeg finner stort sett den samme tanken i oppfattelsene hos de «Oslo-distanserte» informantene, det vil si at kriminaliteten i Oslo oppfattes om gjengrelatert. For dem handler også ungdomskriminalitet i Oslo om gjengmiljøer. Dog, viser dataene at noen fra denne gruppen er litt mer opptatt enn andre av å identifisere disse miljøene når de går rundt i byen. Elias, den unge voksen som kommer fra en liten bygd utenfor Oslo, er et eksempel på det. I og med at han nå bor i byen (har bodd i den i snart to år), spør jeg Elias: «Men, i hverdagen, nå at du bor i Oslo, legger du merke til slike gjenger, eller ungdomsgjenger?». Han svarer på denne måten: «*Legger jo, og på si, fort merke til dem, hvis man er litt sånn øye dyktig og gå rundt og sånt*».

Inntrykket Elias har av Oslo-gjengmiljøer, kommer særlig fra en del enkelte podkaster han har hørt på, der tidligere politimenn eller spanere fortalte om deres opplevelser av å jobbe med kriminalitet i Oslo. Men, samtidig innrømmer han at han ikke har sett så veldig mye av denne ungdomskriminaliteten i løpet av den tiden han har bodd i Oslo. Det han ser er at det samler seg gjenger, men han tilføyer umiddelbart at han ikke kan hevde at disse gjengene han ser rundt omkring driver eller ikke driver med ulovlig aktivitet. Elias har et “godt øye” for å oppdage gjenger, og dette kan tolkes som denne «man må passe på holdningen» de fleste Oslo-distanserte ungdommer uttrykker når de er i Oslo. Ingen i denne gruppen har noen gang vært utsatt eller vært ofre for lovbrudd i Oslo, uansett om det var drevet eller ikke drevet av ungdom. Og bare én hadde kjennskap til noen som hadde vært utsatt for kriminell handling i Oslo. Informanten forteller en historie fra en slektning som hadde blitt frastjålet *et par-tre ganger*, pc-er i bilen sin som stod parkert et sted i byen. Men han tilføyer straks at han ikke kan fortelle om det var ungdom eller ikke som stod bak disse tyveri-episodene.

6.1 Distanserings strategi

Narrativen «Gjeng-mot-gjeng-opplegg», gir oss et innblikk i hvordan ungdomskriminalitet (som utgjør en stor del av den omtalte kriminalitet som skjer i byen), oppfattes og oppleves av både «Oslo-nære» og «Oslo-distanserte» unge. Slik det beskrives ovenfor, ser de aller fleste på denne type kriminell aktivitet mest som en gjengoppgjør-sak. De føler ikke at de på noen måte blir berørte av den, og ser på den som noe som er «*nesten farligere for de som er involvert i disse gjengmiljøene*», som uttrykkes av en informant. I forhold til «Oslo-nære», kan dette tolkes som en strategi både for å markere deres avstand fra den kriminalitet i byen de hører eller leser om, og fra

disse ungdommene som driver med ulovlig handling. De følgende sitatene fra Thea illustrerer godt slike strategier (det første viser strategien i forhold til selve kriminaliteten, og det andre i forhold til gjerningspersonene):

1.«Samtidig så føler jeg jo at jeg hadde bodd i Oslo hele livet, og så tenker jeg ikke super mye på det».

2.«Det har ikke vært mye pratet om blant de jeg kjenner, i med at vi ikke har vært involvert i noe særlig miljøer som ... som omgås disse gjengkriminalitet gruppene, da».

En annen som også uttrykker en slik avstand, er Daniel. Han gjør dette ved å understreke at kanskje grunnen til at han føler seg litt trygg i Oslo, er fordi han *ikke oppsøker sånne ting*, for å si med hans egne ord. Med *sånne ting* refererer han til miljøene hvor ulovlige «ting» skjer. Her refererer han konkret til ungdommer-og unges fest miljøer, som han gir uttrykk for å oppfatte som mye preget av *dop*, eller ulovlige rusmidler. Jeg tolker også Daniels uttalelse som en form for distansering, i dette tilfelle fra det narkotikamiljøet ungdomskriminaliteten ofte blir assosiert med.

6.1.2 Fremstilling av kriminalitet og normaliserings strategi

«Oslo-nære» informanter gir uttrykk for at den generelle kriminalitet som skjer i Oslo, ikke oppleves eller oppfattes som særlig problematisk. Den ses på av disse unge voksne som «normalt» passende, spesielt hvis man tar hensyn til den kriminaliteten som oppstår i andre store byer eller hovedsteder rundt omkring i verden. Dette kan forstås som en mindre eller mer bevisst normaliserings strategi, slik jeg belyser i andre deler av analysen. Det at man ofte får høre eller lese at det alltid er noe kriminelt som foregår, kan føre til en situasjon der denne kriminaliteten som faktisk skjer i byen ses på som en normal ting. Sagt på en annen måte: det at det ofte blir formidlet at det skjer kriminalitet (eller at det faktisk skjer), kan føre til at befolkningen venner seg til det. I slike tilfeller kan normaliserings strategien ses på som en «nøytraliserende mekanisme», som kanskje kan bidra til å redusere noe av de negative effektene fremstillinger av kriminalitetsbilde kan medføre. En av de effektene som kan oppstå som følge av mediers fremstilling av kriminalitet (jeg ser nærmere på den i oppgavens teoridel), er forekomsten av *frykt for utsatthet for kriminalitet* blant befolkningen. Frykten for denne type utsatthet, får ofte

konsekvenser i livet til folk, særlig når den blir opplevd ofte. Den fører ofte til at individets «forsvarsmekanisme» aktiveres. Dette innebærer, blant annet, at de benytter seg av noen *begrensende atferd* (*Constrained behaviors*), for å beskytte seg mot mulige opplevelser med kriminalitet (Henson & Reynolds, 2015: 98; Rader & Haynes, 2014: 197-198). Jeg har beskrevet tidligere hvordan *begrensende atferd* deles i *beskyttende*, eller *unngående atferd*. Jeg har også vist hvordan Stine og venninnejengen hennes tok i bruk en slik atferd ved å ta taxi eller ta følge hjem etter en kveld eller natt på byen. Atferden til Daniel, kan kategoriseres som *unngående atferd*, en type atferd som innebærer at individet unngår å dra til visse steder hvor det oppfattes som mulige arenaer for kriminell handling.

Formidlingen av ulike diskurser om kriminalitet, blant annet i medier, argumenteres det for at dette ofte bidra til at det kriminalitetsbilde som fremmes, ses eller forstås som større eller farligere enn det i virkeligheten egentlig er (se for eksempel Romer et al. 2003). Dette er ikke noe som kan sies å være tilfellet i forhold til de «Oslo-nære» unge i denne studien. Flertall blant disse, uttrykker ikke en særlig stor frykt for utsatthet for kriminaliteten basert på den informasjonen de hører eller leser om den «dominerende» kriminelle handling som foregår i Oslo. Dog viser datamaterialet mitt at deltakerne ser ut til å frykte opplevelser med visse type kriminalitet, som for eksempel terrorangrep, og andre voldsrelaterte handlinger.

I motsetning, viser narrativene til «Oslo-distanserte» unge, at de kan bære noen spor av disse fremstillingene om byens kriminalitet. Dette er spesielt tydelig blant informanter som er fra små byer eller steder utenfor Oslo. Selv om ingen av dem har noen gang vært utsatt for kriminalitet i Oslo, gir noen inntrykk for å ha en viss frykt for å oppleve noen spesifikke kriminelle handlinger. Jeg har, for eksempel, vist tidligere frykten Elias ga uttrykk for i forhold til konas utsatthet for voldtekt i byen, og som tilsynelatende hadde oppstått på grunn av en nylig nyhet om voldtekten i byen han hadde hørt om. Samuel, en annen informant fra «Oslo-distanserte», forteller om frykten hans for å oppleve hatkriminalitet motivert av rasisme. Utgangspunktet for frykten hans er drapet av gutten fra Holmlia (se tidligere fotnote). Fordi, i likhet med denne gutten, er Samuel også mørk i huden.

Oppsummering

I dette kapitlet har jeg beskrevet “*Gjeng mot gjeng opplegg*” – narrativ. Narrativet handler om informantenes oppfattelser av og opplevelser med byens kriminelle aktivitet. Fokuset har spesielt vært rettet mot den ofte omtalt ungdomskriminalitet på byens østkant. Jeg har vist at det felles inntrykket blant informantene er at denne type ulovlig handling er gjengrelatert. Jeg har også beskrevet de to forskjellige måtene deltakerne forholdt seg til byens gjengkriminalitet på: De «Oslo-nære» unge voksne viste at de så særlig på kriminaliteten som noe som ofte kun involverte de som er en del av disse gjengene. De “Oslo-distanserte” unge voksne derimot, gav uttrykk for å ha en «man må passe på holdning» når de går rundt i byen. Dette gjaldt selv om de aldri har opplevd noe kriminelt i Oslo. Jeg har presentert de hovedstrategiene de unge voksne gav uttrykk for å ta i bruk, for å forholde seg til byens omtalte kriminalitet: normalisering, distansering strategi, og noen typer *begrensende atferd (Constrained behaviors)*. Jeg har også forklart om de «Oslo-nære» unge voksne sin østlige identitet, og deres «forsvarende holdning» mot en fremstilling av byens kriminalitet. De fleste gav uttrykk for at denne fremstillingen oppfattes som for ensidig. I neste kapittel nyanserer jeg litt mer dette forholdet mellom det medieskaptet *bildet av Oslos kriminalitet*, og deltakernes oppfattelser av og opplevelser med den.

7. Det «farlige» og det «litt feil fremstilte» kriminalitetsbilde av Oslo

I dette kapitlet beskriver jeg hvordan deltakerne reflekterer rundt samspillet mellom medienes presentasjoner av kriminalitet i Oslo, og deres egne oppfatninger av og opplevelser med den. Slik det skjer i forhold til mange andre områder, skiller også informantenes refleksjoner seg. Store deler av de unge voksne som er «Oslo-nære» oppfatter kriminalitetsbildet av Oslo som er fremstilt i media, som litt mer «blåst opp» enn det det egentlig er. Fortellingene de «Oslo-distanserte» unge viser til derimot, er mer preget av effekten av det medieskapt kriminalitetsbilde av byen.

Slik jeg viser i forrige kapittel, har de unge voksne et inntrykket av at den største delen av ulovlig handling i Oslo som de hører og leser om er østkant-relatert. Dette inntrykket er felles for begge gruppene. De fleste uttrykker i tillegg å være kjent med at byens østkant er mest befolkede av innvandrere, eller folk med innvandrerbakgrunn. Noen gir uttrykk for at dette kan være grunnen til at det fremstår i den generelle fremheving av kriminelle aktivitet som foregår i byen, at den begås stort sett av minoriteter eller innvandrere. Noen informanter gir inntrykk av at en slik

fremstilling nok kan stemme, mens andre uttrykker at et slikt bilde kanskje skyldes medias mer eller mindre «partiske» måte å fremme byens kriminalitet på. For å få litt mer detaljerte inntrykk av dette temaet, spør jeg informantene om kilden til deres inntrykk. Informantenes svar viser at deres todelte bilde av kriminalitetsbildet i Oslo, stort sett har blitt dannet ut fra det de hadde hørt eller leste i forskjellige medier. Nina, ei ung jente født og oppvokst i Oslos forsteder, nevner for eksempel at hun først hadde blitt kjent med denne øst-vest-kategoriseringen gjennom musikk. Øst-mot-vest-tematikken var noe som preget den norske popmusikken hun hørte på som en tenåring. Måten Samuel presenterer sitt nåværende bosted i Oslo, er et annet eksempel: *«Jeg bor der nyhetene sier at det er mye kriminalitet».*

7. 1 Det medieskapte kriminalitetsbildet av Oslo

Thea, som er født og oppvokst i Oslo, forteller meg med en latterlig tone:

«Folk som leser, for eksempel VG og sånt, og som ikke bor i Oslo, så tror på, veldig mange, at Oslo er en veldig skummel by ... og veldig sånt utrygt, og at det skjer ting hele tiden. Men, det er ikke det inntrykket jeg har selv».

Fortellingen til Thea gir inntrykk av at mangelen på tilknytting til byen (i dette tilfellet å ikke bo i Oslo), kan bidra til at mange som hører eller leser om kriminalitet i Oslo får et feil, og mer negativt bilde av byen. Denne fortellingen kan illustrere kontrasten mellom et medieskapt kriminalitetsbilde av Oslo, og den erfarte kriminelle handlingen av de som er nær byen. Det å ha et sterkere bånd til Oslo kan ses på som en slags kilde til en Oslo-identitet eller tilhørighet som kan innvirke på måten de «Oslo-nære» unge ser på kriminaliteten som skjer i byen de bor i. Jeg tolker informantenes uttalelser som *«ting skjer ikke bare i Oslo»*, eller *«jeg synes ikke at det er så farlig som mediene sier»*, som et uttrykk for denne Oslo-identiteten. Måten de forsøker å «rydde» i dette negative bildet som framheves av det stedet de bor på, kan også ses på som delvis motivert av deres tilhørighet til byen.

Haakon, en ung gutt fra en liten bygd utenfor Oslo, forteller at han ikke hadde merket så veldig mye til denne kriminaliteten hovedstaden sies å bli rammet av. Samtidig, gir han uttrykk for at inntrykket han har av kriminaliteten, er basert på det han får høre om, eller ser på i medier. Han spekulerer på denne måten:

*«Men, jeg kan tenke meg at hvis jeg hadde bodd i Oslo, så hadde jeg sett mer av det og hadde kanskje vært litt ... redd for å gå på byen òg, sånn på kveld, da». Og deretter tilføyer han:
«Har vært i Oslo mange ganger på kvelden, og da har jeg hatt det i bakhodet ... det er ikke noe jeg går redd for, men ... jeg veit at man skal passe på forskjellige steder i Oslo».*

Hovedinntrykket blant deltakerne, er at kriminaliteten som foregår på byens østkant (særlig ungdomskriminalitet), «overdrives» litt av noen medier. Inntrykkene fremstår som overlappende i forhold til disse to punktene: a) kriminaliteten i byens østkant oppleves og oppfattes ikke som så farlig som mediene sier; b) det skjer like mye kriminalitet i de to andre bydelene. Uttalelsen til en informant som har erfart å bo i byens østlige del i to år, gir uttrykk av at kriminaliteten der han beveger seg er «usynlig». Dette kan tolkes som en diskrepans mellom denne byens kriminalitet som det snakkes om i medier, og hva folk egentlig opplever i hverdagen. Inntrykket av en todelt by, er felles blant begge gruppene. Alle har kjennskap til at det er på byens østlige del at «tingene» skjer. Om byens vestlige kant får de sjeldent høre om at det skjer noe kriminelt der.

7.1.2 Et utbredt narkomiljø

Slik beskrevet ovenfor, den ofte omtalte ulovlig aktivitet som er knyttet til ungdom i Oslo, ses på blant de «Oslo-nære» deltakerne som relativt harmløst. Som det vises til, er hovedinntrykket at denne kriminaliteten som regel skjer innad i en gjeng, og den rammer hovedsakelig kun de som er en del av disse gjengmiljøene. Informantenes uttalelser viser også at denne typen kriminalitet er særlig narkotikarelatert. Det vil si, den handler mest om salg-og forbruk av ulovlige rusmidler. Dog, de aller fleste blant de unge «Oslo-nære» (og en person blant de «Oslo-distanserte»), gir uttrykk for å ha et litt mer nyansert bilde av denne type aktivitet i byen. Det bilde av Oslos ulovlige handling informantene gir meg et innblikk i, avviker fra det bildet som formidles til det offentlige. Mens de unge voksnes inntrykk er at østkanten ofte blir fremhevet som byens hovedarena for «narkotika aktivitet», viser deres erfaringer at denne aktiviteten gjelder for begge bydelene. Dette er noe som kommer frem, for eksempel, gjennom Daniels «kartleggingen» av byens kriminalitet. Han uttrykker:

«(...) kanskje vold, eller sånne ting som kanskje det er verre på øst ... men når du kommer til ulovlig 'saling' og dop, og sånne ting, så vet jeg at det foregår mye på vestsiden».

En felles oppfatning blant de «Oslo-nære», er at dette «dop-miljøet» ikke er et unikt østkants problem, men gjelder og rammer både østkant-og vestkant ungdom. Dop er et annet begrep som noen informanter bruker for å betegne ulovlige rusmidler. Bildet disse unge voksne viser meg fremstår litt mer nyansert. De fleste uttrykker et øst-vest-skille ut fra inntrykket de har av hvilken type ulovlig handling som foregår i hver bydel. Historiene de forteller meg om, fremmer deres inntrykk av en østkant mest preget av narkosalg, og en vestkant preget av narko-forbruk. Informantene gir meg også et inntrykk av at de forstår hvorfor noen unge voksne fra den østlige delen av byen ender opp med å selge “dop”. Et felles inntrykk er at dette kan skyldes østkants-ungdommenes generelle dårligere livsvilkår. Denne uttalelsen til Stine oppsummerer for informantenes oppfangning:

«De har færre muligheter».

Sitatet til Samuel gir viser et mer nyansert bildet:

«Du har kanskje en mor eller far (...) som ikke kan forsørge deg eller gi deg det dine norske venner har, da. Og da tenker du selv at du kanskje må hjelpe litt til i huset. Og så er det en lett vei å selge på gata for å få litt penger. Det er jo kjappe penger».

Måten Samuel reflekterer over situasjon til østkants-ungdommen, gir meg inntrykk av at han forstår deres «valg» som en slags «akseptabel» utvei for å oppnå noen av samfunnsmålene - som i dette tilfellet vil være å oppnå den samme materielle levestandard som de fleste andre *norske vennene de har*, sagt med informantenes egne ord. Denne situasjonen som beskrives av Samuel, er identisk til den Bucerius (2014), tar opp i sitt arbeid «Wanted». Hun viser hvordan informantene sine (unge muslimske innvandrere i Tyskland) blir til narkoselgere som en respons på de strukturelle barrierene de møter (Bucerius, 2014: 2-3). Med strukturelle barrierer mener hun, blant annet, tilgang til en jobb de kan leve av.

En stor del av de «Oslo-nære» unge uttrykker delvis skeptisk til fremstillingene av kriminaliteten som sies å være størst i byens østlige del. Forklaringen kan ligge i forskjellen mellom beskrivelsen av den kriminaliteten de hører eller leser om at skjer, og den kriminaliteten de selv opplever eller oppfatter i deres hverdag i byen. De bor alle på østkanten og kan bevitne for dette. Stines fortelling illustrerer samspillet mellom medias fremstilling av kriminalitetsbildet i Oslo, og

den opplevde eller oppfattede virkeligheten. Det hun deler med meg, er basert på noe hun får høre fra ei venninne som jobber i en institusjon for kontroll av kriminalitet i Oslo:

«(...) hun sa at problemet ofte er også hvordan politiet arbeider. At de, for eksempel, de dra til østkant av Oslo og så prøver de, liksom, å ta ungdom som står og røyker hasj i en tunnel, eller som selger små mengder narkotika. Men, de går aldri til vestkanten av Oslo for å banke på døra på de store husene, fordi de ikke kan gjøre det. Det er mye lettere å ta ungdom på østkanten enn å ta ungdom på vestkanten.

Det dominerende inntrykk blant de fleste unge «Oslo-nære», er ikke at ungdommen i øst er mer kriminell enn i vest, men at fremheving av ulovlig aktivitet drevet av denne gruppen kan til en viss grad skyldes dens «synlighet». Mens den i østlige delen “*skjer ting mer åpent*”, skjer nesten all kriminalitet på vestkanten “*bak lukkede dører,*” for å bruke informantenes egne ord. Sitat til Daniel illustrerer også dette:

«Men, jeg har ikke noe sånn sterk formening om at det er verre på den ene siden enn på den andre, egentlig, men ... det kan jo være forskjeller, men jeg tror at det er kanskje synligere i øst, og mye mer skjult i vest».

Det at de Oslo-nære viser seg å være opptatt av å understreke at dette dop-miljøet også finnes på vestkanten, kan tolkes som uttrykker for et slags «oppgjør» (vekket av deres «østkant-identitet»), mot mediens ensidige fokus på byens kriminalitetsbilde. Sagt på en annen måte, et oppgjør mot fremheving av den mer «åpen kriminalitet» i østkant, kontra den «skjulte» (fordi usynlig) kriminaliteten i vestkant. Dette kan ses på som en «forsvarsstrategi» for å beskytte sin østkant-identitet. Sagt med andre ord: en måte å rydde opp i det negative bilde fra østkanten er at de Oslo-nære informantene nyanserer bildet av kriminaliteten i Oslo. De gir inntrykk av å oppfatte disse fremstillingene stort sett som «rykter» - fordi den kriminaliteten de selv opplever, er noe annet enn det som fremmes i media. Holdningen til de «Oslo--nære» informantene, kan sies å være i tråd med teorien om *samfunnstilknytning* jeg har benyttet meg av for å belyse det todelte kriminalitetsbildet av Oslo blant deltakerne i denne undersøkelsen.

Fortellingene samsvarer delvis med perspektivet som ser på frykten for utsatthet for lovbrudd som samfunnsskapt – noe som skjer, blant annet, via de «frykt-pregede” diskursene om

kriminelle handlinger som formidles i media (Altheide, 2002; Garland 2000; Hollis, del Carmen & Dobbs, 2017; Romer, Jamieson & Aday, 2003). Datamaterialet mitt tyder på at det kan være en sammenheng mellom formidlingen av informasjon om kriminaliteten som foregår i Oslo, og frykt for utsatthet for kriminelle handlinger blant denne befolkningsgruppen jeg har undersøkt. Dette gjelder både lokalbefolkningen («Oslo-nære»), byens korttids-beboere og besøkende («Oslo-distansert»). Blant «Oslo-nære» unge uttrykkes det en frykt som i hovedsak er rettet mot «alvorlig» kriminalitet, som vold-eller terror relatert handlinger, og de fleste gir uttrykk for å ikke berøres av byens ofte omtalte kriminalitet som blir kategorisert av noen som *nesten harmløst*. Dette er noe fortellingen til Samuel under *bekrefter*:

«Man blir litt redd når man hører mye på nyheter om noen skudd her, skytinga der (...) «Hvor skjer det? Fordi det er ikke noe ... det skjer ikke der jeg er. ... jeg føler at det er veldig oppblåst i medier».

7.1.3 Om gjerningspersonene

De følgende sitatene avspeiler hvordan de to gruppene av unge voksne forholder seg til det medieskapte kriminalitetsbildet av Oslo. Haakon, fra den «Oslo-distanserte gruppen, forteller dette:

«Jeg opplever sånn at det er ungdommer med minoritetsbakgrunn som er mer ... som er verst, da. Det er mer kriminalitet der». Når jeg lurer på hvorfor han opplever det på denne måten, svarer informanten videre:

«Det er det ... når man hører om det, så er det oftest der, da».

Thea, en «Oslo-nære» jente, uttrykker det hun har på hjerte slikt:

«... det fremstilles Oslo litt feil lys, føler jeg, da ... som gjør også at flere blir litt skeptiske til byen, og til ungdom og ... og også minoriteter. At folk utenfra Oslo, føler jeg, kanskje får mer, litt mer negativt syn til ... til at man har ulike minoritetsbakgrunn, og at de ser litt de forskjellige sammen, på en måte, ja».

Medias negative presentasjoner av kriminelle gjerningspersoner, kan få flere ulike konsekvenser, både på individ-og samfunnsnivå. Dette er noe de narrative som beskrives i dette kapittelet ser ut til delvis å støtte. De perspektivene som dukker opp hos de «Oslo-nære» informantene, går i

samme retningen: fremhevingen av gjerningspersonens landbakgrunn kan blant annet føre til, at mange får det inntrykket av at den største delen av innvandrere driver med kriminelle handlinger og at innvandrere fort assosieres med kriminalitet. Stine, en etnisk norsk jente, får høre om gjentatte opplevelser fra noen av sine venner med minoritetsbakgrunn som hun har hatt siden de var ganske små:

«(...) har en del venner fra østkanten i Oslo, fra (nevner forskjellige bydeler), og de, det er en guttegjeng ... de forteller at de ofte blir stoppa av politiet og vektere og sånn, bare på grunn av, liksom ... de gjør aldri noe galt, men på grunn av hvordan de ser ut».

Samuel er en ung norsk mann med minoritetsbakgrunn. Han har aldri selv opplevd noe negativt, nemlig å bli assosiert med kriminelle handlinger, på grunn av utseendet hans (han er mørk i huden). Men han forteller at han påvirkes litt av det han hører ganske ofte, at det er mennesker med innvandrerbakgrunn som står bak når noe kriminelt skjer. Tanken dukker opp i hodet hans, bare han får høre at det har skjedd noe kriminelt. Han forteller med latter:

«... det først jeg tenker er: la det helst være en norsk, etnisk norsk ... fordi da slipper vi å få det der stempla, da».

De aller fleste informantene forteller om at de sjelden hører om en guttegjeng fra vestkanten som har vært involvert i kriminell aktivitet. Noen mener at minoritetsungdom ofte settes i *dårlig lys* i forhold til de etnisk norske, og forteller om et mer nyansert bilde av ulovlige handlinger drevet av ungdom i Oslo: den preges av en god blanding av øst-og vest ungdom. Dette bildet de unge voksne viser meg, fremstår som litt mer nyansert enn det som ofte fremstilles i media. Jeg velger dette sitatet til Thea for å oppsummere de unge voksnes hovedinntrykk:

«Man hører sjeldent om at det er ungdom, en guttegjeng fra, liksom, vestkanten som har vært ut på et eller annet her ... selv om det helt sikkert er ting som skjer der òg (...) men, ut fra det som fremstilles, særlig i mediene, det virker som det kun er denne minoritetsungdom, da. Så, dem blir jo satt i veldig dårlig lys i forhold til etniske norske som, helt sikkert, er med på flyet».

Diskursene som presenteres av mediene om de forskjellige samfunnstemaene, ses ofte på som en viktig kilde til det bildet folk generelt danner seg om de ulike temaene (se for eksempel, Gamson, 1989; Hollis, del Carmen & Dobbs, 2017; McCombs, 2011). Det medieskapte bildet av kriminell

handling, for eksempel hvor den foregår og hvem som står bak den – kan ha påvirket de oppfatningene av og opplevelsene med kriminalitet blant de unge voksne jeg har undersøkt. Mediers innflytelse på inntrykkene og opplevelsene blant de «Oslo-nære» informantene, ser ut til å ha blitt til en viss grad nøytralisert med deres sterkere tilknytning til byen. Deres fysiske og affektive nærhet til Oslo (som jeg her kalte for samfunnstilknytning), har gitt dem mulighet til å tilegne seg en hverdagserfaring og, ikke minst, en Oslo-identitet som kan ha hatt betydning for hvordan de ser og opplever kriminelle handlinger i byen.

Oppsummering

De sentrale punktene de «Oslo-nære» informantene gir inntrykk av gjennom de narrative som presenteres i dette kapitlet er: a) at kriminaliteten i mediene fremstår som mer blåst opp enn det de opplever selv; b) kriminalitet som skjer i den østlige-bydel oppfattes som «overdrevet», og noen mener at dette kan føre til at mange får et feil inntrykk av at all kriminell handling kun foregår på østkanten; og c) fremheving av gjerningspersonenes landbakgrunn, særlig når personen er norskfødt, uttrykkes som noen som kan gi befolkning et generelt inntrykk av at størst delen av minoritetene driver med kriminalitet.

Blant de «Oslo-distanserte» informantene, gis det inntrykk av at deres oppfatninger av byens kriminalitetsbilde til en viss grad er sammenfallende med det bildet som blir formidlet av medier. Perspektivet om nærheten til eller distanse fra, som har kommet fram i narrative, forklarer forskjellen i de unge voksnes oppfatninger av det medieskapt kriminalitetsbildet i Oslo. Litteraturen viser at befolkningenes tilknytning til samfunnet har innflytelse på hvordan kriminaliteten som skjer i det, oppfattes og oppleves. Banks (2005), for eksempel, viser hvordan befolknings fortolkninger og oppfatninger av lokal kriminalitet, avhenger av deres tilknytning til det lokale samfunnet (*Community attachment*) (Banks (2005: 172-174, 183-184).

I disse tre kapitlene har jeg skissert de tre dominerende narrative jeg har identifisert i datamaterialet mitt: “Oslo føles trygt” versus “Trygt om dagen, skummelt om kvelden” (5), «Gjeng mot gjeng opplegg» (6), og «Det farlige, og det litt feil fremstilte kriminalitetsbilde av Oslo» (7). Narrative kan sies å være en sammensatt avspeiling av hvordan kriminalitetsbildet i

Oslo ser ut fra perspektivet til de unge voksne som deltok i denne studien. Bildene som de to gruppene av informanter gav uttrykk for, kjennetegnes av å være todelt i forhold til noen aspekter, og overlappende når det gjelder andre. Funn tyder på at tilknytting til Oslo kan ha betydning på hvordan kriminaliteten som blir fortalt at byen rammes av, oppfattes og oppleves av denne befolkningsgruppen jeg undersøkte her. Skillelinjen mellom de unges oppfatninger og opplevelser, er spesielt tydelig i forbindelse med to aspekter: a) frykten for utsatthet for kriminelle handlinger, og b) fremstillinger av byens kriminalitet i medier. Når det gjaldet det første aspektet, gav de «Oslo-nære» informantene uttrykk for lav bekymring for å oppleve noe kriminelt, mens de «Oslo-distanserte» viste en viss grad av frykt for denne type utsatthet - særlig i forhold til kvelder og mørkere tider. De følgende uttalelsene oppsummerer måten begge gruppene forholder seg til denne type frykten på: blant de «Oslo-nære»: *Oslos føles trygt!*», og blant de «Oslo-distanserte»: (Oslo er) «*Trygt om dagen, skummelt om kvelden*», slik jeg presenterte det i kapittel 5. Når det gjelder det andre aspektet (mediers presentasjoner av byens kriminalitet), oppfatter de «Oslo-nære» disse fremstillingene som litt oppblåste, mens de «Oslo-distanserte» ga uttrykk for å være mindre skeptiske til disse fremstillingene. Tilstedeværelsen i byen til de «Oslo-distanserte» unge, var preget av noe *unngående* og *beskyttende atferd*, som å være på vakt eller å unngå å vandre i lukkede gater. Disse to setningene beskriver de særskilte holdningene til de unge voksne fra hver gruppe: «Den farlige Oslo» (Oslo-distanserte), og «den litt feil fremstilte Oslo» (Oslo-nære), som jeg viste i kapittel 7. Dog, var de unges inntrykk av medias fremstilling av gjerningspersonene er sammenfallende: det felles inntrykket var at minoritetsungdom ofte blir fremstilt i medier som personer bak Oslos kriminelle aktiviteter.

I forhold til de unge voksne sitt inntrykk av den type kriminelle handlinger som foregår i byen, fremsto bildene fra begge sidene som overlappende. Både den «Oslo-nære» gruppen og den «Oslo-distanserte» gruppen, gav uttrykk for at byens omtalte ulovlige handlinger, var stort sett relaterte til gjengsituasjoner. Sagt med deres egne ord, handlet denne aktiviteten hovedsakelig om et «*gjeng mot gjeng opplegg*», slik det ble presentert i kapittel 6. Dog, begge gruppene forholder seg ulikt til denne type kriminalitet, ved at de har ulike strategier. De «Oslo-nære» informantene gir inntrykk av å ta avstand fra kriminaliteten – både ved å se på den som noe som regel kun involverer de som er en del av disse gjengmiljøene, og ved å understreke at de ikke oppsøker slike miljøer, eller omgås mennesker som er en del av disse miljøene. De «Oslo-distanserte»,

derimot, uttrykker at de benytter seg av en "her man må man passe på holdning", når de går rundt i byen.

8 Diskusjon

I dette kapittelet gjennomgår jeg de viktigste funnene denne undersøkelsen har ført meg frem til. Jeg diskuterer videre noen av de perspektivene som ble presentert for å belyse de ulike forskningsspørsmålene. På denne måten forsøker jeg å nyansere litt mer rundt det kriminalitetsbildet av Oslo informantene mine ga uttrykk for. Samtidig viser jeg hvordan de tre problemstillingene jeg satt for denne oppgaven ble besvart.

8.1 Kriminalitetsbildet av Oslo blant unge voksne - hovedfunn

I denne oppgaven har ambisjonen vært å utforske hvordan kriminalitet i Oslo oppfattes og oppleves av unge voksne, og hvordan disse oppfattelsene og opplevelsene kunne forklares ut fra en sosiologisk kontekst. Jeg ønsket å få et svar på to ulike aspekter relatert til deres oppfatning eller erfaring fra kriminelle handlinger i byen. Jeg lurte, blant annet på, om oppfatningene ville variere (og på hvilken måte), med deres tilknytning til byen. Sagt med andre ord: ville styrken til deres bånd til byen (da mener jeg å ha blitt født, vokst opp eller bodd en god stund i den), ha noe å si for deres inntrykk av og opplevelser med den lokale kriminaliteten? En annen ting som har vekket min nysgjerrighet, var hvilke tanker disse unge personene hadde rundt samspillet mellom det ofte medieskapte kriminalitetsbildet, og deres egne bilder av det samme fenomenet. For å svare på spørsmålene har jeg gjennomført et «gravearbeid» i de historiene jeg ble fortalt om av en gruppe informanter i alderen mellom 19 og 26 år. Fra dette gravearbeidet, har tre narrativer knyttet til deres oppfattelser av og opplevelser med dette fenomenet skilt seg ut: «Oslo føles trygt versus trygt om dagen skummelt om kvelden» (kapittel 5), «Gjeng-mot-gjeng opplegget» (kapittel 6), og «Det farlige og det litt feil fremstilte kriminalitetsbildet av Oslo» (kapittel 7). I budskapet bak disse fortellingene fant jeg den «ernæring» jeg trengte for å tilfredsstille min forsknings-sult. Sagt på en annen måte: jeg fant svar på det jeg lette etter. Gjennom de to første narrative har jeg gitt et innblikk i hvordan Oslos kriminalitetsbilde så ut fra disse unge voksenes ståsted. Ved å gjøre dette, har jeg besvart oppgavens hovedspørsmål: *Hvilke oppfatninger har ungdommer av kriminalitet i Oslo?* Jeg har vist at deltakernes Oslos kriminalitetsbilde fremstår som todelt i forhold til noen aspekter, og overlappende når det gjelder andre. Blant de som var sterkere tilknyttet til Oslo, («Oslo-nære»), fremsto ikke byens ulovlige aktivitet som spesielt urovekkende. Til tross for de ofte uttalelser om fenomenet, ga disse unge voksne inntrykk for at «*Oslo føles trygt!*», for å bruke deres egne ord. Funn viste, derimot, at

opplevelsen av byen blant den gruppen som ikke hadde den samme tilknytning («Oslo-distanserte»), ble uttrykt som «*Trygt om dagen skummelt om kvelden*», slik de uttalte det. Dette todelte kriminalitetsbildet informantene ga uttrykk for, har jeg vist i narrativ «Oslo føles trygt versus trygt om dagen skummelt om kvelden» (kapittel 5). Det overlappende bildet de ga meg innblikk i, kom særlig tydelig fram i narrativet «Gjeng-mot-gjeng opplegg» (kapittel 6). Dette narrativet viser deltakernes generelle inntrykk av hvilke typer kriminelle handlinger byen stort sett rammes av, noe de fleste stort sett knytter til gjengopprør.

I analysen, ble unge voksenes tilknytning til Oslo trukket inn som en mulig forklaringsfaktor på deres todelte bilde av byens kriminalitet. Frykten for å bli utsatt for kriminalitet (som ble brukt som en indikator for hvordan kriminaliteten i byen opplevdes), var relativt lav blant de som var både fysisk og affektiv nær byen. De «Oslo-nære» informantene, viste seg å oppleve mindre frykt overfor hverdagskriminalitet man ofte får med seg via medier eller fra folk rundt seg. Nærheten til Oslo så ut til å utstyre dem med et slags filter de kunne benytte seg av for å skille mellom rykte og virkelighet. Bedre sagt: for å skille mellom uttalelsene om kriminalitet i Oslo, og deres egne oppfatninger og opplevelser av den. Det vil si, for å skille, ut fra deres hverdagserfaring, mellom det de oppfatter som rykter, og den opplevde realiteten. De «Oslo-distanserte» unge voksne derimot, kan sies at de var i en posisjon som ikke ga dem mulighet til å uttrykke seg på samme måten. Sagt med andre ord: det manglet den fysiske og affektive nærhet til Oslo, den såkalte “samfunnstilknytningen” (*Community attachment*). Funn viste to forskjellige effekter av informantenes nærhet til Oslo: det så ut som at for de «Oslo-nære» informantene fungerte denne nærheten som en frykt dempende mekanisme. Blant de «Oslo-distanserte», derimot, viste seg at den hadde en forsterkende effekt på deres frykt, noe som kan forklare deres oppfatning og opplevelsene av byens kriminalitet preget av økt frykt. De forskjellige måtene de to gruppene informanter viste å forholde seg til kriminaliteten i Oslo, kan også ses i lys av argumentet som ser på forekomsten av frykt for utsatthet hos individet, som avhengig av dets oppfatning av den som et problem (Chiricos, et al. 2000, i Hipp, 2013: 621). Dette innebærer at hvis kriminaliteten ikke forstås av individet som et problem, vil den som regel bli håndtert på en fryktløs måte. Funn fra denne undersøkelsen er i tråd med en slik belysning. Dette kommer tydelig frem, for eksempel, i de følgende to situasjonene: a) når de unge voksne fra den «Oslo-nære» gruppen gir inntrykk av å ikke berøres av byens kriminalitet, ved å se på den stort sett som gjengopprør; og b) når de «Oslo-

distanserte» deltakerne uttrykker deres frykt i forhold til byens kriminalitet, ved å ta noen praktiske grep for å beskytte seg mot mulig utsatthet. På denne måte, viser de at kriminaliteten som foregår i Oslo, er noe de ser på som et problem. I tillegg til perspektiv på de unge voknes forskjellige samfunnstilknytning, forklares også deres adskilte forståelse av byens kriminalitet, hvorfor de to gruppene gav uttrykk for å håndtere den forskjellig: på den ene siden, en håndtering av byens kriminalitet preget av normaliserings- og distanserings strategier blant de «Oslo-nære» unge voksne. På den andre, var håndtering blant de "Oslo-distanserte» unge voksne preget av en viss frykt for opplevelser med noen av denne kriminaliteten de hadde hørt, eller lest om at foregår i byen. Gjennomgangen av disse to narrative viste hvordan de ble brukt for å svare på min andre problemstilling: *Hvordan varierer disse oppfatningene med ungdommenes egen tilknytning til byen?*

I oppgaven har jeg argumentert for at kriminalitet kan ses på som et samfunnsproblem. Det problemet medfører ofte negative konsekvenser for både gjerningspersoner, og samfunn som helhet. På den ene siden, fremstår denne type aktivitet innenfor litteraturen som kilde til frykt for å bli utsatt for ulovlige handlinger blant befolkningen (se for eksempel Alper & Chappell, 2012; Henson & Reynolds, 2015; Warr, 2000). På den andre, blir individers frykt for opplevelse med kriminalitet (opp til en viss grad), sett som en naturlig og nødvendig respons i flere kontekster. Slik jeg forstår det, betyr dette at hver gang et individ uttrykker frykt for å oppleve noe kriminelt, blir det også automatisk vekket til å være ekstra oppmerksom på «signaler» som kan representere en fare for slike utsattheter – de såkalte «brennpunkter for frykt» (*hot spots of fear*) (Nasar, 1995, i Henson & Reynolds, 2015: 98. Frykt utover denne menneskelige, «nødvendige frykten», vil nødvendigvis fremstå som et problem (Henson & Reynolds, 2015, Warr, 2000).

Frykt for å bli utsatt for en kriminell handling, tillegges ofte skylden for dets negative påvirkning på livskvalitet til folk generelt. En slik påvirkning innebærer ofte at mennesker endre sine rutiner. Noen eksempler, er at man benytter seg av en viss "begrenset atferd" (*Constrained behaviors*), som å unngå å dra til bestemt steder, eller å gå ut om kveldene (Henson & Reynolds, 2015: 98; Rader & Haynes, 2014; Warr, 2000). Uttrykkelsen av denne type frykten skjer som regel gjennom tre dimensjoner: a) den emosjonelle, når mennesket viser frykt for mulig utsatthet; b) den kognitive, når folk uttrykker frykt for en situasjon som blir oppfattet som mulig fare for utsatthet; g c) den

atferdsmessige (*behaviorally*), når mennesket gjør noe for å slippe å oppleve noe kriminelt (Rountree & Land, 1996 i Rader & Haynes, 2014: 197; Warr, 2000). Måten informantene mine ga uttrykk for å håndtere frykten på, eller å prøve å beskytte seg mot å havne i situasjoner hvor de kunne oppleve noe kriminelt, er i tråd med noen av de nevnte dimensjonene. Jeg argumenterer, for eksempel, med at narrativet den ene informanten fortalte: «*Hadde en venninne som ikke hadde opplevd noen ting, men som bare var redd (...), på grunn av alle historiene som har blitt fortalt*», illustrerer den emosjonelle dimensjonen. Den mest uttrykte frykten blant unge voksne som deltok i denne studien, skjedde på en atferdsmessig dimensjon. Dette kom når noen ga uttrykk for å benytte seg av visse praktiske grep, for å beskytte seg, eller unngå opplevelser med noe kriminelt. For eksempel, når noen lot være å gå i bakgater, eller ta taxi for å sikre seg en trygg tur hjem etter en kveld eller natt på byen. I dette eksempelet, uttrykker det å unngå bakgater en «unngående atferd» (*avoidance behavior*), og det å ta en taxi hjem, en «beskyttende atferd» (*protective behavior*). Dog defineres begge atferder som «begrensede».

De presenterte narrative ble sett i lys av den større konteksten av tilnærmingen «frykt for å bli utsatt for kriminalitet» (*Fear of Crime*). Jeg har visst at denne typen frykt kan «styres» av ulike faktorer. Noen faktorer bidrar til å vekke eller forsterke frykten, mens andre har en nøytraliserende eller dempende effekt på den. Informasjon om kriminalitet som formidles, blant annet, via de ulike mediene, fremstår som en av de faktorene som kan bidra til å vekke, eller forsterke menneskers frykt for kriminalitet (Chiricos, Eschholz & Gertz, 1997, i Intravia et. al., 2017: 158; Hollis, Downey & Dobbs, 2017:46; Silva & Guedes, 2022: 5-6). Slik det ble beskrevet tidligere i oppgaven, argumenter mange for at av informasjon som formidles gjennom media, kan påvirke hvordan folk danner sine meninger om, eller oppfatninger av ulike fenomener og hendelser (Gamson & Modigliani 1989; Farmer, 2010; McComb, 2011. I og med at en stor del av informasjonen om kriminalitet formidles gjennom media, har effekten av denne formidlingen på folkets frykt for kriminalitet ført til flere studier. Formålet med disse studiene, har vært å finne ut i hvilken grad medias representasjon av kriminalitet samsvarer med den faktiske kriminaliteten. Utgangspunktet for disse studiene har vært medias representasjoner av kriminalitet, som hevdes at ikke alltid samsvarer med virkeligheten (Gamson & Modigliani 1989).

Det store spørsmålet som reises her, rettes mot forholdet mellom media og dens forbrukere: På hvilken måte, og i hvilken grad blir forbrukeres eget kriminalitetsbilde påvirket av de diskursene om kriminaliteten, som formidles via media?

I denne studien, har jeg skissert mediernes innflytelse på de unge voksnes bilde av kriminalitet i Oslo. Funn har vist, at påvirkning av den informasjonen om byens kriminalitet som presenteres i norske media, på de «Oslo-nære» deltakerne (de med en mer «solid» tilknytning til byen), var relativt lav. Data viste, derimot, at en slik påvirkning kom tydelig fram blant de «Oslo-distanserte». Disse ga inntrykk av det kriminalitetsbilde av Oslo de hadde, hadde blitt dannet basert på det de hadde sett, lest, eller hørt i de ulike media – for eks., gjennom podcaster eller sosiale medier. Dette forklarer, blant annet, hvorfor de «Oslo-distanserte» uttrykte en mer frykt-preget holdning i forhold til håndtering av byens kriminalitet. Når de var i byen, hadde de en «her må man passe på» holdning, og benyttet seg av noen beskyttende og unngående atferder (*protective og avoidance behaviors*).

Som nevnt tidligere, menneskers uttrykk for en viss grad av frykt, er både naturlig og nødvendig i flere kontekster. Uttrykkelsen av frykt, signaliserer mulig fare og motiverer individet til å ta praktiske grep for å beskytte seg mot den (Russel, 1979; Mayes, 1979, i Warr, 2000: 455). Med utgangspunkt i dette, kan man argumentere for at medias formidling av informasjon om kriminalitet, kan også være nyttig for folk. Hvis folk for eksempel får vite at bestemte områder kan representere en større fare for å bli utsatt for noe kriminelt, vil de også kunne gjøre noe for å unngå slike opplevelser. I denne forbindelse kan man se på norske mediers formidling av informasjon om kriminaliteten som foregår i Oslo, som en del av medias rolle i samfunn: å gi folk informasjon om det alle burde vite om kriminaliteten som foregår i deres sosiale miljø. Det som kan diskuteres er måten noen av denne informasjonen «sorteres» ut og formidles. Sagt med andre ord: medias vurderinger av hvilken informasjon som bør formidles eller ikke, og hvordan denne formidlingen skal skje. Dette forstås ofte som en form for makt, som i dette tilfeller handler om hvordan kriminalitetsbildet presenteres. Sagt med andre ord: makt til å etablere de rammer mennesker skal forstå, eller hvordan de oppfatter kriminaliteten som foregår i det fysiske miljøet de beveger seg i.

Deltakerne i denne studien har gitt meg et innblikk i hvordan samspillet mellom det medieskapte kriminalitetsbildet av Oslo, og bildet av den blant denne befolkningsgruppen, kan se ut. Jeg har vist at mine data tyder på at medias fremstillinger om dette fenomenet bidro til å forsterke frykten blant de «Oslo-distanserte» unge voksne. Datamaterialet viste, derimot, at blant de «Oslo-nære» unge, var påvirkningen av det medieskapte kriminalitetsbilde av Oslo lav, noe som kan ha bidratt til at de uttrykte mindre frykt for å oppleve noe kriminelt i byen. Hvordan mediens fremstillinger av kriminalitet påvirker befolkningens oppfatning av den, er godt støttet av empiri (se for eksempel, Hollis, del Carmen & Dobb, 2017; Intravia, Paez & Gibbs, 2017; Joeckel & Frueh, 2016; Silva & Guedes, 2022). Dog, de kontrasterende funn fra denne undersøkelsen gir grunnlag til å tenke at «styrken» til denne påvirkningen, kan diskuteres. Slik denne studien viser, ser tilknytningen til et samfunn ut til å bidra til å dempe befolkningens påvirkning fra mediens kriminalitetsbilde. Dette er en av faktorene å ta høyde for når man skal studere hva det er som bidrar til å skape eller redusere frykt for lovbrudd blant folk (Banks, 2005). Som referert tidligere, visse faktorer kan være fryktskapende, mens andre er fryktdempende.

To ofte nevnte fryktskapende faktorer i et samfunn, er en stor representasjon av minoriteter og ungdom. Grunnen til dette skyldes delvis medias representasjoner av kriminelle handlinger begått av personer med minoritetsbakgrunn, særlig av minoritetsungdom (se for eksempel Farmer, 2010: 273; MacDonald, 2017: 1888). Noen tiltak for kontroll av kriminalitet, som for eksempel politiovervåkning, gir som regel befolkningen en relativ trygghetsfølelse som kan bidra til å dempe eventuell medieeffekt på folkets kriminalitetsbilde (se Hollis, del Carmen & Dobbs, 2017). Oslo er en by hvor satsing på slik «overvåkningsbasert» kontroll av kriminalitet, er ganske utbredt. De følgende sitatene fra en av mine «Oslo-nære» informanter bekrefter dette: «Jeg synes at Oslo er ganske trygt. Politiet patruljerer ofte». Tryggheten byen tilbyr folk, fremstår som et annet element å ta i betraktning for å forstå hvorfor de «Oslo-nære» deltakerne lar seg påvirke mindre av medias presentasjon av byens kriminelle handlinger. Alle de «Oslo-nære» unge voksne, bodde på byens østkant, som er bydelen med høyest grad av personer med minoritetsbakgrunn (Oslo kommune, 2023). Til tross for dette, uttrykte de aller fleste en mindre grad av påvirkning fra mediene. Dette kom tydelig frem gjennom deres kategorisering av disse som «*veldig oppblåst*». Måten de «Oslo-nære» ungdommene viste å forholde seg til dette medieskapte kriminalitetsbilde av byen, kan sies å motsi en av de forestillingene som ligger i teorien om medias diskurs: at folk fremstår som blot

passive konsumenter av denne informasjon om kriminalitet som formidles i media. Disse unge voksne delte med meg noen refleksjoner som støtter argumentet om at folk ikke alltid forholder seg passivt til det de hører, leser eller ser i media.

Med denne gjennomgang i effekten av medias fremstilling av byens kriminalitet på de unge voksnes egen oppfatning av den, har jeg svart på oppgavens siste spørsmål: *Hvordan reflekterer de rundt samspillet mellom det medieskapte inntrykket av kriminalitetsbildet i Oslo og deres egne oppfatninger?*

9 Oppsummering

I denne oppgaven har jeg undersøkt hvordan kriminalitetsbildet av Oslo ser ut fra unge voksnes perspektiv. To unge personer har delt sine oppfatninger og opplevelser om byens kriminalitet med meg. Med utgangspunkt i datamaterialet, har jeg skissert tre narrativer som skilte seg ut: «Oslo føles trygt» versus «Trygt om dagen, skummelt om kvelden» (i kapittel 5), «Gjeng mot gjeng opplegg» (i kapittel 6), og «Det farlige, og det litt feil fremstilte kriminalitetsbildet av Oslo» (i kapittel 7). De presenterte narrativene kan sies å gjenspeile de unges sammensatte bilde av kriminaliteten i Oslo. De bildene av byens kriminalitet informantene gav uttrykk for, fremstod som todelt i forhold til noen aspekter, og overlappende når det gjelder andre. Funn tyder på at deltakernes todelte kriminalitetsbilde av byen, skyldes graden av deres tilknytning til den: de unge voksne som hadde en tettere tilknytning til Oslo (de jeg kalte for «Oslo-nære»), ga uttrykk for å oppfatte byens kriminelle handlinger som relativt uproblematisk, og viste en mindre frykt-preget måte å forholde seg til dem. Den «Oslo-nære» gruppen, bestod av unge personer som hadde født og/eller vokst opp i Oslo, eller som hadde bodd hele sitt liv eller en god stund i den (over to år). De «Oslo-distanserte» var unge voksne fra små steder utenfor Oslo, med en kortere eller mer sporadisk tilværelse i byen.

Skillelinjen mellom de unges oppfatninger og opplevelser, er spesielt tydelig i forbindelse med to aspekter: a) frykten for utsatthet for kriminelle handlinger, og b) fremstillinger av byens kriminalitet i media. Når det gjaldet det første aspektet, ga de «Oslo-nære» informantene uttrykk

for lav bekymring for å oppleve noe kriminelt, mens de «Oslo-distanserte» viste en viss grad av frykt for denne type utsatthet - særlig i forhold til kvelder og mørkere tider. De følgende uttalelsene oppsummerer måten begge gruppene forholder seg til denne type frykt på: blant de «Oslo-nære»: «Oslo føles trygt!», og blant de «Oslo-distanserte»: «(Oslo er) «Trygt om dagen, skummelt om kvelden», slik jeg presenterte det i kapittel 5. Når det gjelder det andre aspektet (mediers presentasjoner av byens kriminalitet), oppfatter de «Oslo-nære» disse fremstillingene som litt oppblåste, mens de «Oslo-distanserte» ga uttrykk for å være mindre skeptiske til disse fremstillingene. Tilstedeværelsen i byen til de «Oslo-distanserte» unge, var preget av noe unngående og beskyttende atferd, som å være på vakt eller å unngå å vandre i lukkede gater. Disse to setningene beskriver de særskilte holdningene til de unge voksne fra hver gruppe: «Det farlige Oslo» (Oslo-distanserte), og «den litt feil fremstilte Oslo» (Oslo-nære), som jeg viste i kapittel 7. Dog, var de unges inntrykk av medias fremstilling av gjerningspersonene sammenfallende: det felles inntrykket var at minoritetsungdom ofte blir fremstilt i medier som personer bak Oslos kriminelle aktiviteter.

I forhold til de unge voksne sitt inntrykk av den type kriminelle handlinger som foregår i byen, fremsto bildene fra begge sider som overlappende. Både den «Oslo-nære» gruppen og den «Oslo-distanserte» gruppen, ga uttrykk for at byens omtalte ulovlige handlinger, stort sett er relatert til gjengsituasjoner. Sagt med deres egne ord, handlet denne aktiviteten hovedsakelig om et «gjeng mot gjeng opplegg», slik det ble presentert i kapittel 6. Dog, begge gruppene forholder seg ulikt til denne type kriminalitet, ved at de har ulike strategier. De «Oslo-nære» informantene gir inntrykk av å ta avstand fra kriminaliteten – både ved å se på den som noe som regel kun involverer de som er en del av disse gjengmiljøene, og ved å understreke at de ikke oppsøker slike miljøer, eller omgås mennesker som er en del av disse miljøene. De «Oslo-distanserte» unge voksne, derimot, uttrykker at de benytter seg av en «her må man passe seg holdning», når de går rundt i byen.

For å belyse forskjellen i måten kriminaliteten i Oslo oppfattes og oppleves på av de unge voksne som deltok i denne undersøkelsen, har jeg benyttet meg av teori om samfunnstilknytning (Community attachment). Hovedfunn tyder på at både det fysiske og affektive båndet til Oslo, har betydning på hvordan kriminaliteten som skjer i byen oppfattes og håndteres av denne befolkningsgruppen. På den ene siden, forklarer perspektivet om samfunnstilknytning hvorfor den

omtalte kriminaliteten i Oslo ikke oppfattes som like problematisk blant de «Oslo-nære» slik den gjør blant «Oslo-distanserte» unge voksne. De «Oslo-nære» informantene befinner seg på stedet der ting skjer, sagt med deres egne ord. Dessuten kan det tenkes at deres tilhørighet til byen (fordi man ble født eller har bodd lenge i den), kan ha betydning på hvordan «ting» som foregår i den, ses og føles. Å være fysisk nært (som her innebærer å ha bodd lenge i byen), fremstår som et vesentlig element for anskaffelse av en hverdags erfaring med disse «tingene». Sagt med andre ord: å være nær gir disse unge voksne mulighet til å bevitne selv om hva som faktisk skjer, og hva som ikke skjer i byen. Dette er noe som treffer argumentet om at individet danner sitt eget kriminalitetsbilde basert på informasjonen de skaffer gjennom to hovedkilder: direkte observasjoner av det som foregår i virkeligheten (noe jeg ser som hverdags erfaring), og/eller indirekte kanaler, som fjernsyn, internett, aviser og radio (Mastrorocco & Minale, 2018: 243). Dog, tyder funn fra denne undersøkelsen på at en samfunnstilknytning kun eksisterer i situasjoner der både fysisk og affektiv nærhet er til stede. Dette kan forklarer hvorfor «Oslo-distanserte» (som manglet denne affektive nærheten til byen), fremdeles viste en frykt-preget oppførelse når de var i Oslo - til tross for at de da hadde mulighet til å gjennomføre «en direkte observasjon» av virkeligheten», slik Mastrorocco og kollegaen (2018) kaller det. Å også ha en affektiv nærhet ville kanskje «utstyrt» de «Oslo-distanserte» unge med den Oslo-identitet, som kan tenkes å ha effekt på de linsene man ser gjennom på det som skjer i byen man er bundet til. I sånne tilfeller, kan det å høre på eller lese om negative omtale relaterte til byen man er glad i, motivere en forsvarende holdning blant folk.

Samtidig, forklarer ikke teorien om samfunnstilknytning alle de oppfattelser av og opplevelser med kriminalitet informantene i denne undersøkelsen ga uttrykk for gjennom sine narrativer. Et annet element som kan tenkes å ha hatt innflytelse i deres kriminalitetsbilde av Oslo, er deres egen forståelse av kriminalitet. De «Oslo-nære» informantene ga uttrykk for at kriminalitet var noe de assosierer med mer «tung» kriminalitet, slik en informant kalte det. Dette er noe som kom frem, blant annet, når de fortalte om visse kriminelle hendelser – eksempelvis, når deres narrativer handlet om en venn, eller noen de kjente til, som hadde vært utsatt for vold (for eksempel, en som hadde blitt banket opp eller knivstukket). De fleste brukte et nøytralt kroppsspråk, og viste et «uttrykksløst» ansikt da de fortalte om disse historiene. Ut fra dette kan det sies at deltakernes egen forståelse av kriminalitet, også delvis kan forklare måten noen ga uttrykk for å forholde seg til

byens kriminalitet på. De «Oslo-nære» informantene, ga uttrykk for å benytte seg av begrensede atferd (constrained behavior) hovedsakelig kun i forhold til visse type kriminelle handlinger. Dette kan illustreres med for eksempel, de «Oslo-nære» jentenes «ta-følge-hjem» strategi etter en kveld/natt ute på byen. Denne strategien ble tolket som et uttrykk for eventuelt frykt for utsatthet for seksuell vold – en type frykt som påpekes å være vanlig blant kvinner (se for eksempel Fetchenbauer & Buunk, 2005, i Hollis, del Carmen & Dobbs, 2017: 47).

Hovedkonklusjonen er at nyanseringen av befolkningens bilde av kriminalitet bør skje i lys av flere faktorer som kan påvirke menneskers oppfatning av, og opplevelser med kriminaliteten der de beveger seg. I tillegg til deres samfunnstilknytning, slik jeg har vist i denne oppgaven, må man ta høyde for andre elementer. For eksempel, deres individuelle egenskaper (som kjønn eller alder), utdanning, sosial bakgrunn, og tryggheten i det miljøet kriminaliteten skal håndteres i, «tilbyr» dem. Denne oppgaven har gitt meg en innsikt i hvordan kriminalitetsbildet i Oslo oppfattes fra de unge voksnes perspektiv. En bred forståelse av fryktskapende faktorer blant denne befolkningsgruppen jeg undersøkte, kan være relatert til frykt i forhold til spesifikke kriminelle handlinger. I oppgaven har jeg ikke tatt høyde for dette aspektet, noe som kan være relevant i videre forskning. Er det noen former for kriminelle handlinger som skaper mer frykt enn andre? Hvilken innvirkning vil ulike spesifikke kriminelle handlinger ha på opplevelsen av frykt for utsatthet for kriminalitet?

Antall ord: 28.819

Referanser

Agnew, R. (2016). *Race and Youth Crime*. *Race and Justice*, 6(3), 195–221.

<https://doi.org/10.1177/2153368715597465>. Hentet fra

https://bibsalsmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_crossref_primary_10_1177_2153368715597465

Alper, M., & Chappell, A. T. (2012). *Untangling Fear of Crime: A Multi-theoretical Approach to Examining the Causes of Crime-Specific Fear*. *Sociological Spectrum*, 32(4), 346–363.

<https://doi.org/10.1080/02732173.2012.664048>. Hentet fra

https://bibsalsmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_1283639846

Altheide, D. L. (2003). *Mass media, crime, and the discourse of fear*. *The Hedgehog Review*, 5(3), 9–25. Hentet fra

https://bibsalsmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_60488625

Banks. (2005). *Spaces of (in)security: Media and fear of crime in a local context*. *Crime, Media, Culture*, 1(2), 169–187. <https://doi.org/10.1177/1741659005054020>. Hentet fra

https://bibsalsmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_journals_1982542402

Benzecry, C. E. (2023). *How do you know? Seven theses on qualitative sociology as theory and method*. *International Sociology*, 38(1), 5–21. <https://doi.org/10.1177/02685809221143980>.

Hentet fra:

https://bibsalsmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_journals_2771305937

Bos, A. E. R., Pryor, J. B., Reeder, G. D., & Stutterheim, S. E. (2013). *Stigma: Advances in Theory and Research*. *Basic and Applied Social Psychology*, 35(1), 1–9.

<https://doi.org/10.1080/01973533.2012.746147>. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_narcis_primary_ou_oai_research_ou_nl_publications_5f10e7a4_8ae7_4726_a22b_b8e54e78b6c3

Boivin, & Felson, M. (2018). *Crimes by Visitors Versus Crimes by Residents*. *Journal of Quantitative Criminology*, 34(2), 465–480. <https://doi.org/10.1007/s10940-017-9341-1>

Hentet fra

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_webofscience_primary_000432189300006

Brunton-Smith, I. & P. Sturgis. 2011. ‘Do Neighborhoods Generate Fear of Crime? An Empirical Test Using the British

Crime Survey.’ *Criminology* 49(2): 331–69. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_journals_871038853

Bucerius. (2014). *Where to Go from Here?* In *Unwanted*. Oxford University Press.

<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199856473.003.0007>. Hentet fra

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_oup_oso_acprof_9780199856473_chapter_7

Callanan, V. (2012). *Media Consumption, Perceptions of Crime Risk and Fear of Crime: Examining Race/Ethnic Differences*. *Sociological Perspectives*, 55(1), 93–115.

<https://doi.org/10.1525/sop.2012.55.1.93> Hentet fra

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_1074657751

Ceccato, V., & Uittenbogaard, A. C. (2014). *Space-Time Dynamics of Crime in Transport Nodes*. *Annals of the Association of American Geographers*, 104(1), 131–150.

<https://doi.org/10.1080/00045608.2013.846150>. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_1493998826

Christie, Nils (2004). *En passende mengde kriminalitet*. Oslo: Universitetsforlaget AS.

Cossmann, J. S., & Rader, N. E. (2011). FEAR OF CRIME AND PERSONAL VULNERABILITY: EXAMINING SELF-REPORTED HEALTH. *Sociological Spectrum*, 31(2), 141–162. <https://doi.org/10.1080/02732173.2011.541339>. Hentet fra: https://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_webofscience_primary_000287027700001

Dugan, A. (2014). *In U.S., 37% do not feel safe walking at night near home. Gallup Poll*. Retrieved November 24, 2014, from <http://www.gallup.com/poll/179558/not-feel-safe-walking-night-near->

Empey, L. T. (1984). *How Is Social Order Possible?* *Sociological Perspectives*, 27(3), 259–280. <https://doi.org/10.2307/1389104>. Hentet fra: https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_61103533

Farmer. (2010). *Criminality of Black youth in inner-city schools: 'moral panic', moral imagination, and moral formation*. *Race, Ethnicity and Education*, 13(3), 367–381. <https://doi.org/10.1080/13613324.2010.500845>. Hentet fra https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_webofscience_primary000281362300007CitationCount

Farrall, Jackson, J., & Gray, E. (2009). *Theorizing the Fear of Crime: The Cultural and Social Significance of Insecurity*. In *Social Order and the Fear of Crime in Contemporary Times*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199540815.003.0004> Hentet fra https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_oup_oso_acprof_9780199540815_chapter_4

Fetchenhauer, D., & Buunk, A. (2005). *How to explain gender differences in fear of crime: Towards an evolutionary approach*. *Sexualities, Evolution and Gender*, 7(2), 95–113. Hentet fra:

https://bibsyalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_narcis_primary_rug_oai_pure_rug_nl_publications_4eb3dc23_9304_4aab_b2ce_8e8dea1c1ae6

Franklin, T. W., Franklin, C. A., & Fearn, N. E. (2008). *A Multilevel Analysis of the Vulnerability, Disorder, and Social Integration Models of Fear of Crime*. *Social Justice Research*, 21(2), 204–227. <https://doi.org/10.1007/s11211-008-0069-9>. Hentet fra: https://bibsyalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_61707508

Gainey, R., Alper, M., & Chappell, A. T. (2011). *Fear of Crime Revisited: Examining the Direct and Indirect Effects of Disorder, Risk Perception, and Social Capital*. *American Journal of Criminal Justice*, 36(2), 120–137. <https://doi.org/10.1007/s12103-010-9089-8>. Hentet fra: https://bibsyalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_gale_infotraccademiconefile_A257138136

Gamson, & Modigliani, A. (1989). *Media Discourse and Public Opinion on Nuclear Power: A Constructionist Approach*. *The American Journal of Sociology*, 95(1), 1–37. <https://doi.org/10.1086/229213>. Hentet fra https://bibsyalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_60950367

Garland, David. (2000). *THE CULTURE OF HIGH CRIME SOCIETIES: Some Preconditions of Recent 'Law and Order' Policies*. *British Journal of Criminology*, 40(3), 347–375. <https://doi.org/10.1093/bjc/40.3.347>. Hentet fra https://bibsyalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_60086651

Girling, E., Loader, I., & Sparks, R. (2000). *Crime and social change in Middle England: questions of order in an English town* (pp. xiv, 211). Routledge.

- Haynes, S. H., & Rader, N. E. (2015). *Concerns about crime for self and others: An analysis of individual and contextual effects*. *Criminal Justice Review* (Atlanta, Ga.), 40(3), 303–321. <https://doi.org/10.1177/0734016814568011>. Hentet fra: https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_journals_1704740119
- Henson, B. & Reys, B. W. (2015). *The Only Thing We Have to Fear Is Fear Itself...and Crime: The Current State of the Fear of Crime Literature and Where It Should Go Next*. *Sociology Compass*, 9(2), 91–103. <https://doi.org/10.1111/soc4.12240>. Hentet fra https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_1700673469
- Hipp. (2013). *Assessing Crime as a Problem*. *Crime and Delinquency*, 59(4), 616–648. <https://doi.org/10.1177/0011128710382264> Hentet fra https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_1463054146
- Hollis, Downey, S., del Carmen, A., & Dobbs, R. R. (2017). *The relationship between media portrayals and crime: perceptions of fear of crime among citizens*. *Crime Prevention and Community Safety*, 19(1), 46–60. <https://doi.org/10.1057/s41300-017-0015-6>. Hentet fra https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_crossref_primary_10_1057_s41300_017_0015_6
- Intravia, Wolff, K. T., Paez, R., & Gibbs, B. R. (2017). *Investigating the relationship between social media consumption and fear of crime: A partial analysis of mostly young adults*. *Computers in Human Behavior*, 77, 158–168. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.08.047> Hentet fra https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_gale_infotracsisc_A522874032

Jackson, & Gouseti, I. (2015). *Psychological proximity and the construal of crime: A commentary on 'Mapping fear of crime as a context-dependent everyday experience that varies in space and time'*. *Legal and Criminological Psychology*, 20(2), 212–214.

<https://doi.org/10.1111/lcrp.12082> Hentet fra

https://bibsalsmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_journals_1704745262

Joeckel, & Frueh, H. (2016). *'The world ain't all sunshine': Investigating the relationship between mean world beliefs, conservatism and crime TV exposure*. *COMMUNICATIONS-EUROPEAN JOURNAL OF COMMUNICATION RESEARCH*, 41(2), 195–217.

<https://doi.org/10.1515/commun-2016-0001>. Hentet fra

https://bibsalsmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_chadwyckhealey_abell_R05484945

Katz, C. M., Webb, V. J. and T. A. Armstrong. 2003. *'Fear of Gangs: A Test of Alternative Theoretical Models.'* *Justice Quarterly* 20(1): 95–130. Hentet fra:

https://bibsalsmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_scopus_primary_449678169

Killias, M., & Clerici, C. (2000). *Different Measures of Vulnerability in their Relation to Different Dimensions of Fear of Crime*. *British Journal of Criminology*, 40(3), 437–450.

<https://doi.org/10.1093/bjc/40.3.437>. Hentet fra:

https://bibsalsmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_webofscience_primary_000088592700005

Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T. M., & Rygge, J. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg., p. 381). Gyldendal akademisk.

Lamont, M., & Swidler, A. (2014). *Methodological Pluralism and the Possibilities and Limits of Interviewing*. *Qualitative Sociology*, 37(2), 153–171. <https://doi.org/10.1007/s11133-014-9274-z>.

Hentet fra:

https://bibsyalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_gale_infotracaacademiconefile_A366321018

Lomell, H. M. (2020, 9. oktober) *Kriminalitet*. Store Norske Leksikon. Hentet 13. september fra:

<https://snl.no/kriminalitet>

Løvgren, M., Høgestøl, A. & Kotsadam, A. (2022). *Nasjonal trygghetsundersøkelse 2020*.

NOVA Rapport 2/22. Oslo: NOVA, OsloMet

Mastrorocco, & Minale, L. (2018). *News media and crime perceptions: Evidence from a natural experiment*. *Journal of Public Economics*, 165, 230–255.

<https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2018.07.002>. Hentet fra

https://bibsyalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_2118306008

McCombs, M. (2011). *The News and public opinion: media effects on civic life* (pp. V, 210).

Polity.

MacDonald. (2017). *Positioning young refugees in Australia: media discourse and social exclusion*. *International Journal of Inclusive Education*, 21(11), 1182–1195.

<https://doi.org/10.1080/13603116.2017.1350324>. Hentet fra

https://bibsyalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/7ucbb9/TN_cdi_crossref_primary_10_1080_13603116_2017_1350324

May, D. C., Rader, N. E., & Goodrum, S. (2010). *A gendered assessment of the “threat of victimization”: Examining gender differences in fear of crime, perceived risk, avoidance, and defensive behaviors*. *Criminal Justice Review*, 35(2), 159–182.

Näsi, Tanskanen, M., Kivivuori, J., Haara, P., & Reunanen, E. (2021). *Crime News Consumption and Fear of Violence: The Role of Traditional Media, social media, and Alternative Information Sources*. *Crime and Delinquency*, 67(4), 574–600. <https://doi.org/10.1177/0011128720922539>

Hentet fra

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_sage_journals_10_1177_0011128720922539

Oslo kommune (2023). *Befolknings lands bakgrunn*. Lest fra i mai 2023:

<https://www.oslo.kommune.no/statistikk/befolkning/landbakgrunn/#gref>

Oslo politi (2023). Rapport *Anmeldt kriminalitet i Oslo politidistrikt*. Hente fra:

<https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter/oslo/rapporter/kriminalitet-i-oslo/anmeldt-kriminalitet-i-oslo-politidistrikt-2022.pdf>

Pain, R. (2000). *Place, social relations, and the fear of crime: a review*. *Progress in Human Geography*, 24(3), 365–387. <https://doi.org/10.1191/030913200701540474>. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_60091990

Pickett, Chiricos, T., Golden, K. M., & Gertz, M. (2012). *Reconsidering the relationship between perceived neighborhood racial composition and whites' perceptions of victimization risk: do racial stereotypes matter?* *Criminology* (Beverly Hills), 50(1), 145–186.

<https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2011.00255.x> Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_webofscience_primary_000299734800006CitationCount

Potter. (2014). *A Critical Analysis of Cultivation Theory*. *Journal of Communication*, 64(6), 1015–1036. <https://doi.org/10.1111/jcom.12128>. Hentet fra

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_webofscience_primary_000346067400004CitationCount

Pugh, A. J. (2013). *What good are interviews for thinking about culture? Demystifying interpretive analysis*. *American Journal of Cultural Sociology*, 1(1), 42–68.

<https://doi.org/10.1057/ajcs.2012.4>. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_springer_journals_10_1057_ajcs_2012_4

Rader, N. E., & Haynes, S. H. (2014). *Avoidance, protective, and weapons behaviors: an examination of constrained behaviors and their impact on concerns about crime*. *Journal of Crime & Justice*, 37(2), 197–213. <https://doi.org/10.1080/0735648X.2012.723358>. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_scopus_primary_373015584

Regjering (2020 - 2021). *Meld. St. 34*. Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-34-20202021/id2857691/?ch=2>

Reiner, R., Livingstone, S. M., & Allen, J. (2003). *From law and order to lynch mobs: crime news since the Second World War*. In *Criminal visions: media representations of crime and justice* (pp. 13–32).

Robinson, J. B., Lawton, B. A., Taylor, R. B., & Perkins, D. D. (2003). *Multilevel Longitudinal Impacts of Incivilities: Fear of Crime, Expected Safety, and Block Satisfaction*. *Journal of Quantitative Criminology*, 19(3), 237–274. <https://doi.org/10.1023/A:1024956925170>. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_journals_200095918

Romer, D., Jamieson, K. H., & Aday, S. (2003). *Television News and the Cultivation of Fear of Crime*. *Journal of Communication*, 53(1), 88–104. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2003.tb03007.x> Hentet fra

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_57567953

a. Sandberg, S. (2022). *Narrative Analysis in Criminology*. *Journal of Criminal Justice Education*, 33(2), 212–229. <https://doi.org/10.1080/10511253.2022.2027479>. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_journals_2694145102

b. Sandberg, S. (2010). *What can "Lies" Tell Us about Life? Notes towards a Framework of Narrative Criminology*. *Journal of Criminal Justice Education*, 21(4), 447–465.

<https://doi.org/10.1080/10511253.2010.516564>. Hentet fra

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_crossref_primary_10_1080_10511253_2010_516564

Scarborough, B. K., Like-Haislip, T. Z., Novak, K. J., Lucas, W. L., & Alarid, L. F. (2010). *Assessing the relationship between individual characteristics, neighborhood context, and fear of crime*. *Journal of Criminal Justice*, 38, 819–826. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_754041783

Shaw, R. M., Howe, J., Beazer, J., & Carr, T. (2020). *Ethics and positionality in qualitative research with vulnerable and marginal groups*. *Qualitative Research: QR*, 20(3), 277–293.

<https://doi.org/10.1177/1468794119841839>. Hentet fra:

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_journals_2411033865

Shi, Roche, S. P., & McKenna, R. M. (2019). *Media consumption and crime trend perceptions: a longitudinal analysis*. *Deviant Behavior*, 40(12), 1480–1492.

<https://doi.org/10.1080/01639625.2018.1519129> Hentet fra

https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_journals_2296040287

- Silva, & Guedes, I. (2022). *The Role of the Media in the Fear of Crime: A Qualitative Study in the Portuguese Context*. *Criminal Justice Review* (Atlanta, Ga.), 73401682210885. <https://doi.org/10.1177/07340168221088570>. Hentet fra https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_crossref_primary_10_1177_07340168221088570
- Snyder, H. N., & Mulako-Wangota, J. (2015). U.S. *Arrest Estimates*, 1980–2015: Bureau of Justice Statistics.
- Sparks, R., Girling, E., & Loader, I. (2001). *Fear and Everyday Urban Lives*. *Urban Studies* (Edinburgh, Scotland), 38(5/6), 885–898. <https://doi.org/10.1080/00420980123167>. Hentet fra: https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_proquest_miscellaneous_56994309
- Stolt-Nielsen, Harald (2022). *Ny rapport: kriminaliteten øker igjen blant de yngste på Oslos østkant*. I Aftenposten. Leste april 2023 fra: <https://www.aftenposten.no/oslo/i/wOb0K1/ny-rapport-kriminaliteten-oeker-igjen-blant-de-yngste-paa-oslos-oestkant>
- a. Store Norske Leksikon. *Abortloven*. Lest i mai 2023 fra: <https://snl.no/abortloven>
- b. Store Norske Leksikon. *Myndig*. Lest i mai 2023 fra: <https://snl.no/myndig>
- Taylor, R. B. (2018). *Breaking away from broken windows: Baltimore neighborhoods and the nationwide fight against crime, grime, fear, and decline*. Routledge.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (5. utg., p. 222). Fagbokforlag.
- Tjora, A. H. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Gyldendal akademisk
- Ukvitne, Sigrid (2020). *Disse bydelene er mest kriminelle*. Lest 22. august 2022 fra <https://journalen.oslomet.no/2020/02/disse-bydelene-er-mest-kriminelle>

Warr, M. (2000). *Fear of crime in the United States: Avenues for Research and Policy*. I: Measurement and Analysis of Crime and Justice. D. Duffee. Washington, DC: National Institute of Justice. Hentet fra: <https://www.publicsafety.gc.ca/lbrr/archives/cnmcs-plcng/cn34984-v4-451-489-eng.pdf>

Weitzer, R., & Kubrin, C. E. (2004). *Breaking news: How local TV news and real-world conditions affect fear of crime*. *Justice Quarterly*, 21, 497–520. Hentet fra: https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_webofscience_primary_000223834400003CitationCount

Wyant, B.R. 2008. *Multilevel impacts of perceived incivilities and perceptions of crime risk on fear of crime: isolating endogenous impacts*. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 45 (1), 39–64. Hentet fra: https://bibsysalmaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/14fha3m/TN_cdi_gale_infotracaacademiconefile_A173644102

Alle kilder benyttet i denne oppgaven er oppgitt.

---

[1] Pride er det engelske ordet for «stolthet», og er en feiring av skeiv kjærlighet og mangfold. (Lest mai 2023 i <https://snl.no/pride>)

[2] Terror angrepet på utsteder i Oslo 25.juni 2022. London puben var en av de utestedene som ble rammet av det. To menn ble drept og 23 personer ble skadet. Zaniar Matapour (43) er siktet for drap, drapsforsøk og terrorhandling. (Lest februar 2023 i <https://www.nrk.no/nyheter/pride-terror-i-oslo-1.16016487>).

[3] En 15 år gammel gutt, Benjamin Hermansen, som hadde norsk mor og ghanesisk far, ble drept 26. januar 2001 på grunn av hans hudfarge. Tre etnisknorske ungdommer som tilhørte den nynazistiske gruppering «Boot boys», ble dømt for drapet (Lest mars 2023 i <https://no.wikipedia.org/wiki/Holmlia-drapet>).

[4] En kvinne ble i 22.20-tiden overfalt og voldtatt 5. oktober 2022 i Oslo sentrum. Hendelsen fant sted i Tollbugata. (Lest i <https://www.nrk.no/osloogviken/kvinne-overfalt-og-voldtatt-i-oslo-sentrum-1.16128894>, februar 2023)

Vedlegg:

- A) Intervjuguide
- B) Informasjonssamtykke-og invitasjon

Vedlegg A: Semistrukturert intervjuguide

Siste endret: november 2023

Oppvarmingsspørsmål:

Hei! Kan du starte med å fortelle litt om deg selv?

Hovedspørsmål:

1. Hvordan opplever du Oslo når det gjelder trygghet?
2. Hva er ditt inntrykk av, eller tanker om ungdomskriminalitet i Oslo?
3. Har du hørt, eller lest noe om ungdomskriminalitet i Oslo, i det siste?
  - a. Hvor har du hørt eller lest fra?
  - b. Hva husker du om det du har hørt eller lest?
  - c. I hvilken grad samsvarer det du har lest/hørt med dine egne tanker om, eller inntrykk av denne type kriminaliteten?
4. Har du noe gang blitt rammet av kriminell handling?
  - a. Kjenner du til noen andre som har det?
5. Er det noe mer du ønsker å fortelle om?

Obs.: intervjuguiden inkluderer ikke de oppfølgingsspørsmålene, informantene ble stilt under intervjusituasjon. Disse varierte fra informant til informant.

Vedlegg B: Invitasjon og informertsamtykke

Vil du delta i forskningsprosjektet mitt?

Hei!

Mitt navn er Amelia, og jeg er en masterstudent i sosiologi ved Universitet i Oslo.

Masteroppgaven min handler om **perspektiver og opplevelser om kriminaliteten i Oslo blant unge voksne.**

Dette er en **invitasjon** til deg for å delta i forskningsprosjektet ved å takke ja til et **intervju** som vil ta cirka 30 minutter.

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitet i Oslo, er **ansvarlig for prosjektet**

Intervjuet vil foregå individuelt, i et booket rom på Universitet i Oslo, og du vil bli stilt noen spørsmål om ditt perspektiv eller din opplevelse angående ungdomskriminalitet i Oslo.

Formålet med intervjuet er å finne ut hvordan unge voksne opplever, eller hvilket perspektiv de har om kriminaliteten som blir fortalt, blant annet i media, at det foregår i Oslo.

Det er **frivillig å delta** i prosjektet.

Hvis du velger å delta, kan du **når som helst trekke deg fra det** uten å oppgi noe grunn. Det vil ikke få noen konsekvenser for deg å trekke deg fra prosjektet.

Jeg **tar notater og lydopptaket** av intervjuet, men det vil ikke publiseres ingen personlig opplysninger om deg, og **du vil ikke kunne gjenkjennes** i ferdige skrevet oppgaven.

Du har **rett til å be om innsyn** (kopi), og **retting** av personopplysningene dine.

Alle **opplysningene om deg skal behandles konfidensielt**, og kun jeg og veilederne mine, Synøve Andersen og Eirik Bergen, vil få tilgang til dem.

Alle **opplysningene om deg vil ble slettet** når prosjektet blir godkjent, i juni 2023.

Du har **rett til å klage til Datatilsynet** angående hvordan opplysningene dine behandles.

Har du spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om ta kontakt med:

Universitet i Oslo ved **Synøve Nygaard Andersen** (s.n.andersen@sosgeo.uio.no, telefon: + 47 22 85 86 17), **Eirik Jerven Berger** (e.j.berger@sosgeo.uio.no, telefon: + 47 90 03 10 48) Amelia Da Silva (ameliam@student.sv.uio.no, telefon: +47 98 84 17 63)

Vårt personvernombud: **Emil Bæk Holland** (e.b.holland@sv.uio.no), telefon: +47 453 86 002.

Med vennlig hilsen

Synøve Nygaard Andersen/ Eirik Jerven Berger
(Forsker/veileder)

Amelia Da Silva
(Student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet («Ungdomskriminalitet i Oslo: perspektiver og opplevelser blant unge voksne»), og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Foreldres samtykke (for unge under 16 år):

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet («Ungdomskriminalitet i Oslo: perspektiver og opplevelser blant unge voksne»), og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til barnet mitt:

å delta i intervju
